

מדינת ישראל

משרדי הממשלה

19168/15-511-21

משרד הנוער

מס. לז

מטרת הוועד, לשמור על טובת הילדים: מנהל
מקום מגוריהם. מנהל (אנדרגיה)
תחבורה, חקלאות. כמסן מנהל ומנהל
10.5.1995 - 13.3.1995

מדינת ישראל

ארכיון המדינה

שם תיק: לשכת השרים שוחט ומודעי - תיק משרדי ממשלה
(אנרגיה, תחבורה, חקלאות) (המשך מתיק 14)

גל-19168/15

מזהה פיוז:

מזהה פריט 000mfpv

מדינת

תאריך הדפסה 15/01/2018

כתובת 2-113-7-10-1

משרד

מחלקה

תיק מס. 19168/15-511-21

19168/15-511-21

מנהל

תיק השיבו למלאה:

אנרגיה

11

תמורה

חיקת אור

סגור!

31/7/94 - 5/3/95

9

31/7/94
5/3/95 36

מתן

תיק

משפחה 13

ממשל

11

תיק

אורגיה

חחבוכה

חקלאות

למח אוק 94

0217

13/3/95

לשכת שר האוצר 9 א מרע 1995

95-26897

מס' מס

אל:

תאריך ישי:

י'תקים:

המשימה: *ב/57: אשוחתקאל - באכאל*

שאל

שאל

לכבוד:

שר האוצר

מר אברהם (בייגה) שוחט

משרד האוצר

קרית הממשלה

ירושלים

א.נ.,

לוטה בזאת אני מתכבד להעביר לידיכם את דו"ח הביניים של "הועדה לגיבוש המלצות למדיניות החקלאית והכפרית של ישראל 2000 - 1995".

במבד רב,

[Signature]

פרופ' פנחס זוסמן

יו"ר הועדה.

עותקים

שר החקלאות - מר יעקב צור.

המשתתפים הקבועים בישיבות הועדה.

מנהל המחקר - המרכז למחקר בכלכלה חקלאית, פרופ' איתן הוכמן.

דו"ח ביניים של:

הועדה לגיבוש המלצות למדיניות

החקלאית והכפרית של ישראל

1995 - 2000

מרץ 1995

תוכן העניינים

עמוד

1. תמצית מנהלים 1
2. הקמת הועדה 3
3. מטרות הדו"ח 4
4. פעילות הועדה 5
5. עבודות מחקר וסקירות שהוזמנו ע"י הועדה 5
6. ההתפתחויות העיקריות בחקלאות ובכפר: רקע כלכלי 6
7. התפתחויות סביבתיות אחרות 8
8. התפתחויות בתוככי המגזר הכפרי 10
9. גישות יסוד של הועדה למדיניות החקלאית והכפרית 12
10. עיקרי ההמלצות 17
- רשימת נספחים 19

1. תמצית מנהלים

הועדה הוקמה במאי 1994 וחבריה מונו ע"י שרי האוצר והחקלאות במשותף. הועדה הוקמה כגורם מקצועי שתפקידו לגבש המלצות למדיניות חקלאית וכפרית בישראל בשנים 2000 - 1995. על ההמלצות הסופיות להיות מוגשות בתוך שנה אחת מיום תחילת עבודת הועדה. "המרכז למחקר בכלכלה חקלאית" (להלן ה"מרכז") נקבע כאכסניה מקצועית-ארגונית של הועדה. הועדה החלה בעבודתה כבר בחודש יוני 1994, אך חתימת החוזה בעניין זה בין ה"מרכז" לממשלה התעכב ונחתם רק ב- 11 בנובמבר 1994. העיכוב בחתימת החוזה גרם לשיבושים בעבודת הועדה. בשלב הראשון של עבודת הועדה, עליו מדווח דו"ח הביניים, הושם הדגש על היערכות לגיבוש ההמלצות, ובכלל זה: הזמנת סקרים ובדיקות ע"י גורמים שונים, אשר לצורך זה שימשו כקבלני משנה של ה"מרכז". חברת הייעוץ "כאן חסיד-רווה" וחברת הייעוץ "לוטס" באמצעות חברת "כאן חסיד-רווה" נקבעו כגורמים המקצועיים האמורים לספק לועדה נתונים וסקירות שוטפות. בעיקרון, שאפה הועדה לקבל את הסקירות והניתוחים מגורמים ממשלתיים ללא תשלום.

בתקופת הזמן הנידונה קיימה הועדה 10 ישיבות עבודה אשר הוקדשו לדיון בהיערכות הועדה, בסקרים ומחקרים שהועדה מבקשת להזמין מגורמים שונים ובנושאי יסוד. הואיל והועדה טרם סיימה את דיוניה, כולל דו"ח הביניים המלצה אחת ויחידה בלבד. יתר על כן, הועדה שומרת לעצמה את הזכות לחזור בה מעמדות והמלצות הכלולות בדו"ח הביניים. העמדות וההמלצות הסופיות של הועדה יכללו בדו"ח הסופי. לדעת הועדה התהליך הקובע שפעל ופועל בישראל, כמו גם בארצות מערביות אחרות, אופיין ע"י קידום טכנולוגי מזורז של הייצור החקלאי והשקעות הון נכבדות ביחידות היצרניות ובמערכות התמך. אלה גרמו לכך שהיצע התוצרת החקלאית התרחב בקצב העולה על קצב ההתרחבות של הביקוש לתוצרת חקלאית. כתוצאה מכך הורעו תנאי הסחר של הסקטור החקלאי וחלה נסיגה קשה בהכנסות בעלי המשקים. כתולדה של סיבות אלה חלה ירידה מרחיקת לכת בכח העבודה המועסק בחקלאות. המשק הלאומי כולו אמנם נהנה מאוד מהתפתחות זאת, אך תושבי הכפר בכלל, והחקלאים בפרט, סבלו קשות מהתהליך. לפי הערכת הועדה התהליך ימשך גם בשנים הקרובות, אך יש לצפות להפיכת המגמה ביום מן הימים. כלומר, יתחולל מפנה שיאופיין ע"י פיגור היצע אחרי הביקוש. כל מדינה חייבת להתכונן לאפשרות זאת והדבר אמור גם ביחס לישראל, אך גמישות התגובה של של גורמי הייצור בחקלאות לשינויי מחירים הינה כה גדולה שניתן לדחות את ההיערכות לקראת היפוך המגמה למועד מאוחר יותר. בינתיים על המדינה לפעול ביתר שאת לריכוך הפגיעה בחקלאים. מכל מקום, התהליך שתואר לעיל מהווה את הסיבה העיקרית לשינויים המהירים המתחוללים בכפר וכשמביאים בחשבון גם את הביקוש הגואה לקרקע לצרכי עיור, יש לצפות לשינויים מרחיקי לכת בכפר. שינויים אלה מחייבים טיפול שיטתי ומתואם בבעיות הכפר בישראל.

במקביל לתהליך העיקרי שהתחולל חלו גם כמה שינויים סביבתיים שהשפיעו רבות על החקלאות והכפר. אלה התבטאו בעיקר בעיור מהיר ובהתפתחות המזורות של מערכות התחבורה והתקשורת בישראל, מחד גיסא, ובשינוי ערכי החברה הישראלית (שקיעת ערכי השיתוף ועליית ערכים בדלנים-אינדובידואליסטיים), מאידך גיסא; וכל זה בתקופה של חוסר יציבות חריפה של המשתנים המקרו כלכליים (בעיקר רמות המחירים ותנאח האשראי). כתוצאה מכך נגרמו פגיעות חמורות במבנים הקאופרטיביים שכה אפיינו את הכפר והחקלאות בישראל.

הועדה רואה בהגברת היעילות הכלכלית במובנה הרחב ביותר, את תפקידה העיקרי של המדיניות. עם זאת מכירה הועדה במחויבותו של כלל הציבור לרווחתם של המתיישבים ורואה ביישוב הפריפריה יעד לאומי ממדרגה ראשונה. לפיכך נתפסים היעדים הראשיים והמשניים הבאים כגורמים החייבים להכתיב את המדיניות החקלאית והכפרית בישראל:

- (1) הגברת היעילות הכלכלית כיעד-על.
 - (2) ייצוב הכנסות החקלאים וריכוך הפגיעה ברווחתם כתוצאה מהתייעלות הסקטור החקלאי.
 - (3) הבטחת השליטה בקרקעות הלאום.
 - (4) חיזוק ההתיישבות באזורי הפריפריה.
 - (5) בניית חקלאות יעילה, חסונה ובעלת כושר תחרותי רב.
 - (6) צמצום עלויות העסקה בפעילות הכלכלית--כפרית ע"י רפורמה במערכות החקיקה ופישוט תהליכים.
 - (7) יצירת תעסוקות חליפיות עבור החקלאים הפורשים מהחקלאות במרחב מגוריהם תוך שמירת איכות החיים בכפר, בעיקר באזורי הפריפריה.
 - (8) שמירת הנוף הכפרי הפתוח לצורך שמירת איכות החיים של אוכלוסית ישראל כולה.
 - (9) המשך הפיתוח המזורז של הידע והטכנולוגיה החקלאית.
- מבחינת דרכי התערבות המדינה, הדגש צריך להיות על מיקוד ההתערבות הממשלתית בדרכי פעולה שבהן יש לממשלה יתרון יחסי, ובכלל זה: פיתוח תשתיות, אספקת שרותים ציבוריים והסדרת השימוש במשאבי טבע וסביבה.

המלצות

בדו"ח הביניים מעלה הועדה המלצה אחת ויחידה: הפיכת "משרד החקלאות" ל"משרד החקלאות והכפר" וזאת ע"י הקמת יחידה לטיפול בכפר. היחידה תשמש כגורם מתאם מרכזי של כל הפעילות הציבורית בתחומי הכפר; היחידה לטיפול בכפר תהיה כפופה ישירות להנהלת משרד החקלאות ותוקם במסגרת

התקציב ושיא כח האדם הקיימים של משרד החקלאות (כלומר, לא תהיה תוספת תקנים ותקציבים נטו לצורך הקמת היחידה).

2. הקמת הועדה

הועדה הוקמה בחודש מאי 1994 באמצעות כתב מינוי משותף שהוצא ע"י מר יעקב צור, שר החקלאות, ומר אברהם (בייגה) שוחט, שר האוצר (נספח מס' 1). יו"ר ועדת הכספים של הכנסת, מר גדליה גל היה מיוזמיה של הקמת הועדה וסייע חשובות בגיבוש הגדרת תפקידיה ואופן פעולתה.

בכתב המינוי נאמר בין היתר, כי הועדה הוקמה כגורם מקצועי ועליה לקיים חשיבה על "המגמות והכיוונים הרצויים לחקלאות ישראל ועל המדיניות החקלאית שעל הממשלה לנקוט בהתחשב בכך... במיוחד תתיחס הועדה לנקודות הבאות:

(א) מקורות הקיום של המתישבים באזורים כפריים פריפריאליים. בעיקר בכל הנוגע לפיתוח תחומי תעסוקה חליפית.

(ב) שימור השליטה בקרקעות הלאום.

(ג) מבנהו של המשק המשפחתי והקהילה הכפרית. הערכות עתידיות תוך בחינת אמצעי הייצור ומערך הבטחון הסוציאלי.

לשם הכנת הדו"ח תפעל הועדה לריכוז נתונים קיימים ועיבודם. וכן לעריכת סקרים ובדיקות נוספות בהתאם לנדרש...

לוח זמנים

דו"ח סופי של הועדה שיכלול המלצותיה יוגש תוך 12 חדשים מיום תחילת עבודתה.

דו"ח ביניים יוגש תוך 6 חדשים מתחילת עבודת הועדה. "

(ציטוטים מתוך כתב המינוי).

לפי הפרוש המקובל על הועדה, הניסוח " המשק המשפחתי והקהילה הכפרית..." כולל את כל צורות ההתישבות, ובכללן ההתישבות השיתופית (קיבוצים, מושבים שיתופיים וכו').

משתתפי הישיבות

כחברי הועדה נתמנו:

פרופ' פנחס (סיקו) זוסמן - האוניברסיטה העברית (יו"ר).

פרופ' יואב כסלו - האוניברסיטה העברית (חבר).

פרופ' אריה שחר - האוניברסיטה העברית (חבר).

ד"ר אמיר הלמן - מדרשת רופין (חבר).

מר רון אילון* - משרד האוצר (חבר).

מר גד רוזנטל - חברת צנובר בע"מ (חבר).

* בראשית שנת 1995 התחלף מר רון אילון עם מר גיא בינשטוק. אף הוא ממשרד האוצר.

לפי הזמנת הועדה הצטרפו לישיבות הוועדה כאנשי מקצוע:

מר מרדכי (קדמון) כהן - משרד החקלאות.

מר נחמיה חסיד - חברת "כאן חסיד רווה" בע"מ.

מר שלום דרורי - חברת "לוטס - יזמות וניהול" בע"מ.

גב' נוגה נחליאלי נתמנתה כמזכירת הועדה.

ארגון פעולות הועדה

סוכם שהועדה תפעל במסגרת "המרכז למחקר בכלכלה חקלאית" (להלן "המרכז"), גוף עצמאי הקשור במחלקה לכלכלה חקלאית ומנהל של האוניברסיטה העברית. "המרכז" ישמש כ"קבלן ראשי" לביצוע העבודה וככזה יעניק לוועדה שרותי תקורה. עבודות מחקר וסקירות מיוחדות שהועדה תחליט עליהם יוזמנו ע"י "המרכז" אצל "קבלני משנה" שיקבעו ע"י הועדה.

חברת הייעוץ "כאן חסיד רווה" בע"מ וחברת "לוטס - יזמות וניהול" בע"מ (באמצעות חברת "כאן חסיד רווה" בע"מ) נקבעו כגורמים שישפכו שרותי ייעוץ והכנת חומר שוטף לישיבות הועדה.

לרשות הועדה הועמד תקציב בסך כולל של 130.000 דולר. הרכב התקציב המתוכנן לוטה (נספח מסי 2).

3. מטרת הדו"ח

דו"ח זה מיועד לידע את השרים הממנים בכל הנוגע לפעילות הועדה ולהציע המלצות אשר נראה לועדה כי יש מקום להציגן כבר בשלב הנוכחי. ואולם, הואיל והועדה טרם סכמה לעצמה את המכלול השלם של המלצותיה, היא שומרת לעצמה את הזכות לשנות המלצותיה הנוכחיות בדו"ח הסופי.

4. פעילות הועדה

יצויין שהחווה הבסיסי בין משרד החקלאות לבין "המרכז" התעכב ונחתם רק ביום 1/11/94 (ראה נספח מסי 3) ואולם כדי לזרז את פעילות הועדה הובטח ל"מרכז" תשלום מקדמה ע"י משרד החקלאות עד לחתימת החווה. בעקבות הבטחה זו החלה הועדה בפעילותה כבר בחדש יוני 1994. אם כי מן הדין לציין שהעיכוב בחתימת החווה הבסיסי עם "המרכז" גרם לשיבושים בלוח הזמנים של הועדה ולהוצאה כספית ניכרת ל"מרכז", אשר בדיעבד העמיד מימון מקדים רב לרשות הועדה.

מאז תחילת פעילותה קיימה הועדה 10 ישיבות עבודה שהוקדשו לנושאים שונים, ובכללם: דיון בכוונת הממונים כפי שבאה לידי ביטוי בכתב המינוי, מטרות המדיניות החקלאית והכפרית בישראל, צורת התערבות הרצויה של המדינה במשק, תחזיות אוכלוסיה ומשאבים שיעמדו לרשות החקלאות, החלוקה האזורית של ישראל לצרכי עבודת הוועדה, חלוקת הארץ לאזורי מרכז ואזורי פריפריה וכן מיפוי אזורי המצוקה בחקלאות, תחזית הביקוש לתוצרת חקלאית, בעיות בטחון הזקנה של מתיישבים חקלאיים, בעיות ומגמות בהתפתחות הכפר בישראל, ועוד. כן דנה הועדה בתוכנית עבודתה לרבות: נושאים לדיון, לויז, הרכב התקציב, עבודות מחקר וסקירות שיש להזמין אצל גורמים שונים, ביניהם גורמים ממשלתיים (הרשות לתכנון במשרד החקלאות, המדען הראשי ועוד). כמו כן, פנתה הועדה לגורמים שונים הקשורים בחקלאות ובכללם: משרדי ממשלה, תנועות התיישבותיות, המרכז החקלאי, המחלקה להתיישבות ועוד, בבקשה שיעבירו לועדה (בכתב) את עמדותיהם בנושאים השונים שהועדה אמורה לעסוק בהם. כאמור, בשלב זה של עבודת הועדה הושם דגש על ההתארגנות לביצוע המטלה, על גיבוש תכנית עבודה, על איסוף חומר ונתונים רלבנטיים. וכן על כמה נושאים מדיניים. בשלבי העבודה הבאים תתמקד הועדה בדיונים מדיניים וניסוח המלצות מדיניות.

5. עבודות מחקר וסקירות שהוזמנו ע"י הועדה

עבודות המחקר והסקירות שהוזמנו ע"י הועדה כללו: איסוף נתונים ותחזיות על האוכלוסיה ומשאבי טבע, סיווג כל הישובים הכפריים לפי נפות משרד הפנים, אזורי משרד החקלאות ומאפיינים חשובים אחרים (מחברת "כאן חסיד רווה בע"מ וחברת "לוטס - יזמות וניהול" בע"מ); תחזית ההתפתחויות הטכנולוגיות (המדען הראשי של משרד החקלאות); הקרקע בישראל ושימושיה, הגמשה וניוד זכויות בקרקע, זכויות מים וניודן, מדיניות מכסות, תחזיות צריכה וייצור של תוצרת חקלאית, החוק לעידוד השקעות הון בחקלאות,

החקלאות הערבית והדרוזית בישראל, מדיניות הפריסה הגאוגרפית של החקלאות והכפר, השפעת חוקי הקרקעות והתקנות החדשות ביחס למדיניות הקרקע על החקלאות והכפר, מצב השליטה בקרקעות הלאום, הסדרי האוטונומיה וגאטט והשפעתם החזויה על הסחר בתוצרת חקלאית, השינויים החזויים בכפר תוך הדגשת בעיית הרחבת המושבים, השפעת מערכת המיסים על החקלאות והכפר (מהרשות לתכנון במשרד החקלאות); עסקים לא חקלאיים במושבים ותעסוקה כפרית חליפית, מגמות שינוי התעסוקה במרחב הכפרי, שרותים במרחב הכפרי: הישוב והמועצה האזורית, השרותים במועצות האזוריות, שרותים מוניציפליים ביישוב היחיד: ישובים קהילתיים ומושבים, זכויות קניין בקרקע במושב, מדיניות הפיתוח הכפרי (מהמרכז ללימודי הפיתוח, רחובות); הקרקע בישראל: אספקטים משפטיים של מדיניות הקרקע (מגדעון ויתקון). כל העבודות שהוזמנו הן סקירות המבוססות על מידע קיים. מסמכים סופיים הוגשו ע"י חברות "כאן חסיד רווה" בע"מ, וחברת "לוטס - יזמות וניהול" בע"מ, "המרכז ללימודי הפיתוח" (נספחים מס' 4-10) וגדעון ויתקון (נספח מס' 11), סקירות לצרכי דיון ראשוני הוגשו ע"י הרשות לתכנון במשרד החקלאות וקוימה פגישה ראשונה איתם לדיון בחומר שהוגש.

הועדה החליטה גם על הזמנת סקרים מיוחדים בנושאים הבאים: (1) מצב השליטה בקרקעות הלאום; (2) המצב הדמוגרפי וצרכי ביטוח הזקנה בהתיישבות החקלאית. טרם אותרו הגורמים שיכינו סקירות אלה.

ועדות משנה

הוקמו שתי ועדות משנה לטיפול בנושאים הבאים:

1. מדיניות הקרקע (יו"ר פרופ' אריה שחר).

2. ביטוח זקנה בהתיישבות (יו"ר פרופ' יואב כסלו).

הועדות יגישו לועדה חומר רקע והמלצות למדיניות בנושאים הנ"ל.

ניצול התקציב

עד עתה נוצל במלואו התשלום הראשון של 43,000 דולר (בש"ח) שנתקבל עפ"י החוזה הבסיסי עם "המרכז". עיקר הכסף הוצא להזמנת סקירות ועבודות של גורמי חוץ. התשלום הבא, האמור להיות מבוצע בעקבות הגשת דו"ח הביניים, בתוספת מימון מתאים ע"י "המרכז" (ברבעון האחרון של התקופה) ישמשו למימון פעולת הועדה עד להגשת הדו"ח הסופי.

6. ההתפתחויות העיקריות בחקלאות ובכפר: רקע כלכלי.

התהליך העיקרי שהכתיב את התפתחות החקלאות והכפר בישראל דומה עד מאוד לתהליכים שאפיינו את התפתחות החקלאות בארצות רבות בעולם, בעיקר הארצות המתועשות במערב. מאז סוף מלחמת

הראשונה, חלה בעולם המפותח התפתחות מהירה ביותר בטכנולוגיית הייצור החקלאי. כתוצאה מכך התרחב ההיצע החקלאי במהירות ואילו התפתחות הביקוש לתוצרת חקלאית פיגרה, בדרך כלל, אחרי התרחבות ההיצע על אף הגידול המהיר באוכלוסיה. הואיל וגמישות המחיר של הביקוש לתוצרת חקלאית היא נמוכה (בדרי"כ קטנה מיחידתית) התבטא הדבר בירידה תלולה במחירי התוצרת החקלאית ובהכנסות בחקלאות. כתוצאה מכך פנו חקלאים רבים, בעיקר הצעירים שבהם, לתעסוקות לא חקלאיות, ושיעורה של התעסוקה החקלאית בכלל התעסוקה במשק ירד פלאים. גם בישראל פעלו תהליכים אלה בעצמה רבה, ובנוסף לכך הושקעו משאבי הון נכבדים בפיתוח אספקת המיזם, בהתישבות חקלאית ובפיתוח חקלאי בכלל. ואכן, לאחר תקופה קצרה יחסית של מחסור במזון בישראל כתוצאה מהגידול המהיר של האוכלוסיה לאחר הקמת המדינה התהפכו היוצרות והביקוש לתוצרת חקלאית החל מפגר אחרי התרחבותו המהירה של ההיצע. תהליך זה הסתייע בירידת מחירי המזון בעולם שהביאו לירידת מחירי המזון והמספוא המיובאים. התפתחות זאת תרמה אף היא לירידת מחירי התוצרת מן החי ומוצרי המזון המיובאים.

עקב התפתחויות אלה הורעו תנאי הסחר של החקלאות בישראל, נפלו הכנסות היצרנים, וחקלאים רבים פנו לתעסוקות לא - חקלאיות. במידת מה חלה הקלה בלחציו של התהליך הנ"ל כתוצאה מההתרחבות המהירה של הייצוא החקלאי מישראל בשנות ה - 60 וה - 70, אך בשנות ה - 80 שוב הורעו תנאי הסחר ובעקבותיהם גברה היציאה מהענף. כך, למשל ירדה התעסוקה החקלאית בין השנים 1983 ו- 1992 משעור של 5.5% מכלל התעסוקה במשק הלאומי לשעור של 3.5% בלבד. בקיבוצים ובמושבים עצמם חלה באותן שנים ירידה תלולה בשעור התעסוקה החקלאית. בקיבוץ פנו חקלאים לתעסוקות לא חקלאיות במסגרת אותו קיבוץ. גם במושבים נשאר בדרי"כ הפורשים מהחקלאות במסגרת אותו יישוב, כאשר הפרישה מהתעסוקה החקלאית היתה חלקית, או מלאה. מרבית הפורשים היו אנשים אשר בגלל יכולתם האישית וגילם הצעיר היו מסוגלים לבצע את ההסבה המקצועית הדרושה. ראוי לציין כי בתהליך שהוזכר לעיל טמונה ברכה מרובה למשק, ובעיקר לצרכני התוצרת החקלאית, (אספקה שופעת של מזון במחירים נמוכים תוך תרומה חיובית של עובדים והון לסקטורים אחרים במשק) אולם לחקלאים עצמם נגרם סבל כבד, והישובים הכפריים, בכלל, נפגעו קשות. אלה שנשארו בענף ממשיכים, כמובן, לסבול מההרעה המצטברת בתנאי הסחר של הענף.

קשה לראות כיצד יכול התהליך לפעול ללא גבול. התעסוקה בחקלאות נמוכה מאוד כבר כיום, ואילו האוכלוסיה מוסיפה לגדול במהירות וקיים תהליך מתמשך של פגיעה במשאבים הטבעיים (בעיקר קרקע ומים). כפי שהדברים נראים עתה יוסיף התהליך לפעול עוד מספר שנים, אך לא מן הנמנע כי בעתיד הלא רחוק תתהפך המגמה, ושיעור הגידול בביקוש לתוצרת חקלאית יעלה על שיעור הגידול בהיצע. נראה שהמדיניות החקלאית במדינות המפותחות, ובכללן גם ישראל, הציבה לעצמה שתי מטרות עיקריות בהקשר

זה: א) לרכך את עצמת פגיעתן של ההתפתחויות הנוכחיות בחקלאות ובכפר. ב) להבטיח שמשקיהן יוכלו לקיים אספקת מזון שופעת לאוכלוסייתן גם לאחר שינוי המגמה שהוזכרה לעיל. לשם כך יש להבטיח שישארו בענף מספיק אנשים בעלי רמה אשר יוכלו להבטיח ייצור חקלאי שופע בתקופת שינוי המגמה, ודבר זה הוא מעניינה של כל ממשלה. ראוי לציין שההתפתחות בטכנולוגיה החקלאית הביאה גם להתמחות רבה יותר של היצרנים החקלאיים ולהרחבת היקף היחידות היצרניות. בעתיד ידרשו משקים הרבה יותר גדולים כדי לספק את ההכנסה שתמנע פרישה של חקלאים לתעסוקות לא - חקלאיות. בהקשר זה קיימת גם בעיית התמיכה הציבורית בחקלאות. ראוי לציין כי דווקא בארצות המפותחות התמיכה בחקלאות גדולה יותר. תופעה זאת לא לגמרי מוסברת, אך כנראה שהחקלאים בארצות המערב המפותחות מסוגלים יותר להתארגן לפעולה פוליטית אפקטיבית. יתר על כן, בגלל קטנותו של הסקטור החקלאי בארצות אלה, קל יותר לממשלה לגייס את האמצעים הדרושים לתמיכה מסיבית בחקלאות; מאידך גיסא, בארצות הפחות מפותחות שבהן הסקטור האגררי גדול יחסית מתקשים החקלאים להתארגן לפעולה אפקטיבית וכמו כן גודלה היחסי של החקלאות במדינות אלה מכביד מאוד על גיוס המשאבים הדרושים לתמיכה. אך קיימים כנראה גם גורמים אחרים. כך, למשל, בסקנדינביה זוכים החקלאים לאמפתיה רבה של הציבור. יתר על כן, לאור נסיונם בשתי מלחמות העולם מיחסים הסקנדינבים משקל רב "בטחון מזון". בארה"ב, לעומת זאת, מודגשת האמנה החברתית, כמחייבת תמיכת הציבור בחקלאים הסובלים כתוצאה מהקידום הטכנולוגי המביא להעלאת הרווחה הכלכלית של האוכלוסייה כולה.

ראוי, כמו כן, לציין את תפקידו הנכבד של הכפר בישראל בעיקר בכל הנוגע ליישוב חבלי ארץ שוממים, בהגברת הנוכחות היהודית באזורי הספר ובקליטת עליה. פריסת ההתישבות באזורי הפריפריה גרמה לכך שהבסיס ההתישבותי לא תמיד הבטיח פרנסה מספקת לתושבים בכל אזור, דוגמא קיצונית לכך מהווים ישובי ההר.

7. התפתחויות סביבתיות אחרות

בנוסף לנייל חלו במשק ובחברה בישראל התפתחויות נוספות שנודעת להן משמעות חשובה לארגון הכפר הקיים. נזכיר במיוחד את ההתפתחויות הבאות:

(1) התפתחות מהירה של המשק הלאומי, לרבות התשתית התחבורתית והתקשורתית.

(2) התרחבות העיור.

3) שינויים ערכיים באתוס הישראלי, שהתבטאו בעיקר בירידת משקלם של ערכי השיוויון והשיתוף ועליית משקלם של הערכים האינדיבידואליסטים.

4) אינפלציה והחרפת קשיי המימון.

ההתפתחויות שחלו במשק ובתשתית הביאו לכך שישובים חקלאיים רבים סמוכים מאוד למרכזי תעסוקה ומסחר עירוניים. כתוצאה מכך קל יותר לכל אחד מתושבי הכפר למצוא לו תעסוקה מחוץ ליישוב. יתר על כן, התפתחויות אלה הקטינו במידה רבה את מידת ההיזדקקות של חברי המושבים לשרותי האגודה הכפרית. השינויים הערכיים מצידם פגעו קשה בכל האירגונים הקאופרטיביים. במושב הוחמרה הפגיעה ברמת השיתוף גם ע"י ההתמחות בייצור אשר החריפה את ניגודי העיניינים בין חברי האגודה שהתמחו בענפים שונים. התפתחויות אלה פגעו קשות בקאופרציה החקלאית.

מלכתחילה היו המתיישבים החקלאיים חסרי הון עצמי והזדקקו למידה רבה של מימון ע"י הון זר (הון הלוואה). הואיל והקרקע היתה בבעלות לאומית ולא ניתנה לשיעבוד סבלו המתיישבים מחוסר בטחונות שניתן היה להציעם למלווים. כתחליף למיעוט הבטחונות הפרטיים שימש מוסד הערבות ההדדית בין חברי האגודה לבין עצמם ובין הקיבוצים לבין עצמם. ואולם מסגרות שלא כאן המקום לפרטן, מעודדת הערבות ההדדית הזדקקות רבה לאשראים, בעיקר בתקופות אינפלציה כאשר הריבית הריאלית היתה לעתים קרובות שלילית, והתנאים שבהם כניסה להתחייבויות כספיות זכתה בדיעבד לעידוד ממשלתי. ואכן, כאשר בשנת 1985 נבלמה האינפלציה כמעט בחטף, והריבית הריאלית על הלוואות זינקה לשעורים אסטרונומיים נכנסו יישובי ההתיישבות העובדת ומיפעליהם למשבר פיננסי חמור. משבר זה גרם לפירוק מסגרות (ובעיקר מוסד הערבות ההדדית), הרס מבנים קאופרטיביים, והקטנת זמינות הון זר למתיישבים (בין היתר בגלל חוסר בטחונות מתאימים). התגברות הפעולה האינדיבידואלית בדלנית הביאה לכך שרק ארגונים המושתתים על חוק (דוגמת מועצות הייצור), או הפועלים על בסיס כלכלי איתן (דוגמת "תנובה") שרדו. בהקשר זה ראוי להזכיר כי מרבית הארגונים השיתופיים במושבים חדלו לתפקד ואילו בקיבוצים פועלים תהליכים מחלישי שיתוף שבחלקם טרם הבשילו. כמו כן, ראוי לציין כי למרות הירידה בהכנסות החקלאים חלה בשנים האחרונות שחיקה ניכרת בתמיכה הציבורית בחקלאות.

ההתפתחויות שתוארו לעייל מהוות את הרקע הכלכלי העיקרי לבעיות שנוצרו במגזר הכפרי בישראל.

8. התפתחויות בתוככי המגזר הכפרי

התופעות המרכזיות בהתפתחות המגזר הכפרי הן:

(א) ירידת ההכנסות מהחקלאות גרמה למעבר מספר רב של חקלאים לתעסוקות לא - חקלאיות. בסקטור הקיבוצי הביאה התפתחות זאת להשקעות הון ניכרות ביצירת מקומות תעסוקה בתעשייה ובשרותים שונים. מרבית הפורשים מהחקלאות נקלטו בתעסוקות חליפיות במסגרת הקיבוץ עצמו (ובמידת מה גם במפעלים האזוריים שהוקמו).

במושבים הפרישה מהחקלאות לא תמיד היתה שלמה. חלק מהמשקים הפכו למשקי עזר וחלק מהתושבים מועסקים באופן חלקי במשקם. תהליך זה היה מלווה מצד אחד בריכוז הייצור במספר קטן של משקים ומצד שני בשינוי מבנה המשק והתאמתו לשילוב תעסוקה חליפית. חלק גדול מנוטשי החקלאות במושב פנה לתעסוקות מחוץ למושב, אך התקיים גם תהליך של יצירת מקורות פרנסה ותעסוקות חליפיות במושב עצמו. במקרים רבים התעסוקה החליפית במושב נובעת מפער המחירים הקיים בין מחירי קרקע עירונית גבוהים לבין מחירי צל נמוכים מאוד של הקרקע בכפר. למפעלים שאינם חקלאיים, ושבמרבית המקרים הוקמו שלא כחוק, יש השפעות שליליות על סביבתם והם פגעו לעתים קרובות בתושבים אחרים במושב.

כדי ליישב את הצורך בתעסוקות חליפיות עם שמירת איכות הסביבה במושב, הומלץ להגביל את הפעילויות המותרות בחלקה א' ולהפנות את כל היתר לאזורי תעשייה במושבים עצמם ובמקרים מיוחדים, להפנות פעילויות אלה לאזור תעשייה מיוחד שיוקם ע"י המועצה האזורית (ראה דו"ח ועדת קדמון, נספח מסי 12). ועדת קדמון המליצה לבסס את הקמת אזורי התעשייה על מימון ציבורי. אך לא מן הנמנע, כי בהעדר הון ציבורי מן הדין יהיה לבסס את הקמת אזורי התעשייה על הון פרטי (בעיקר באזורי המרכז), וזאת על בסיס החלטות 441 ו-666 של מועצת מקרקעי ישראל. מאידך גיסא, קיימת הצדקה לממן הקמת אזורי תעשייה באזורי הפריפריה על-ידי הון ציבורי.

(ב) בולטת הדיכוטומיה בין התהליכים הכלכליים שעובר הכפר באזורים הקרובים למרכזי אוכלוסיה גדולים (באזורי הביקוש) לבין אלו המתרחשים באזורים פריפריאליים.

באזור הביקוש מתרחש תהליך מהיר של שינוי מבני בהכנסות ובפעילות הכלכלית של תושבי הכפר. עליית מחירי הקרקעות באזורים אלו, וההתפתחויות התחיקתיות הקשורות בכך, גורמות לשינויים כלכליים ותעסוקתיים המתבטאים במעבר לפעילויות בתחומים של שרותים מסחר ומלאכה המשיאים את ערך הקרקע. כמו כן מתבצע שיתוף פעולה עם גורמים יזמיים בתחום השיכון ומטרתו ליצור רנטה ותשואה מהקרקע. התפתחויות אלו מגלמות בתוכן פוטנציאל משמעותי להעלאת הרווחה הכלכלית של

התושבים בכפר (כולל בסיס לפתרון בעיות הבטחון החברתי).

בצד זאת עולות בעיות רבות הקשורות במערכת היחסים הפנימיים בין החברים, שיקולי קליטה, של חברים חדשים, בעיות אקולוגיות ועוד.

להערכת הועדה תהליכים אלה עוד ילכו ויתעצמו.

באזורים הפריפריאליים אין שינוי כה משמעותי בערך הקרקעות ובשימושן האלטרנטיבי. גם באזורים אלה יש ירידה במשקל החקלאות בסל ההכנסות של הישובים, אך לא בצורה כה דרמטית כמו באזור המרכז. האנשים פונים לתעסוקות חליפיות, כמו עבודה כשכירים מחוץ ליישוב ותיירות כפרית בגליל ובעמקים. היכולת למצוא "משלימי הכנסה" היא מוגבלת. בחלק מהכפרים באזורי הפריפריה מתפתחת מצוקה כלכלית וחברתית קשה יחד עם תופעות של עוני וניוון. לעתים קרובות תהליכים אלה נמצאים במתאם הדוק עם מספר האנשים בקבוצת הגיל המבוגר של המתיישבים.

במונחים ציוריים ניתן לאמר כי ניתוח המציאות של הכפר בישראל מחייב ציורן של שתי מפות:

* מפת אזורי הפריפריה (ראה נספח מסי 13).

* מפת אזורי המצוקה (ראה נספח מסי 13).

קיימת חפיפה בין המפות אך זו, כמובן, חלקית בלבד.

"מפת המצוקה" מקבלת ביטוי מסויים בהגדרת האזורים לצורך הטיפול הנקודתי, עליהם החליטה הממשלה.

(ג) המגזר החקלאי עובר תהליך של שינוי מבני מבחינת רמת הריכוזיות שלו. הבעלות הכלכלית (לעתים

במונחים פורמליים ולעתים רק מבחינת המהות הכלכלית). בפעילויות חקלאיות לא מעטות בעלות

המתיישבים על הפעילות ועל אמצעי הייצור קטנה, וגדלה הבעלות של חברות ושל גורמים אחרים.

הגורמים "המשתלטים" הם בעלי אופי שונה בענפים שונים, ואולם יש מספר מאפיינים משותפים:

* הון עצמי ויכולת לקחת סיכונים הקשורים באבטחת מחירים או מתן שרותי מימון להון החוזר הנדרש לחקלאים.

* פעילות בתחום השיווק או הטיפול בתוצרת (כגון: בתי אריזה).

הגדלת הריכוזיות יש בה חיוב רב בכך שהיא נותנת ביטוי ליתרונות לגודל ולהגדל היעילות הכלכלית;

ואולם יש לתת את הדעת גם על מצבם של המתיישבים אשר לאחר "עשיית הסכם" עם הגורם המימוני

נותרים לעיתים קרובות ברמת הכנסה נמוכה מאוד. גם כאן התופעה מתרכזת בעיקר אצל חקלאים

מבוגרים.

ד) בגלל לחצם של בני המושבים למצוא להם דיור במושב הולדתם והמגמה להגדיל את הקהילה הכפרית על מנת לקלוט תושבים נוספים בכוונה להוריד את עלות השרותים המוניציפליים לנפש, נתקבלה הדיעה שיש להרחיב את המושבים באופן משמעותי ע"י יעוד שטח מיוחד לצורך שיכון תושבים שאינם חקלאים. תוספת תושבים אלה, בנוסף לחברים אשר פרשו מהחקלאות, יוצרת בעיה קשה של יישוב ניגודי העניינים בין התושבים השונים בכפר (חקלאים ולא חקלאים). בעניין זה קיימת מחלוקת בין משרד הפנים מצד אחד והתנועות המושביות מצד שני, הנושא טרם הוכרע. עם זאת אושרו עד כה הקמת 20,000 יחידות דיור נוספות בלמעלה מ- 250 מושבים. במסגרת זאת נמצאים עתה בביצוע כ- 1000 יחידות דיור במושבים.

ה) נמסר לועדה כי המחלקה להתיישבות עומדת להפסיק את פעילותה בכפרים שבטיפולה פרט לגליל ולנגב. למעשה אוחדה המחלקה להתיישבות עם המחלקה לשיקום שכונות לגוף מאוחד המכונה "המחלקה לפיתוח והתיישבות". בהקשר זה ראוי לציין שבכך ייצא מהתמונה הגורם המרכזי האחרון בעל הראיה האופקית הכוללת (משרדי הממשלה, לעומת זאת, הם בעלי התמחות פונקציונלית-אנכית). יש לקוות כי היחידה החדשה שהוקמה בסוכנות היהודית תאמץ לעצמה ראייה פיתוחית אופקית. אם כי האחריות הכוללת נשארת בידי הממשלה הלוקה בראיה פונקציונלית-אנכית הסובלת תכופות מחוסר תאום אופקי מספיק.

ו) נראה שבתגובת המושבים למשבר הפיננסי חלה מידת מה של התיישבות, אך התגובה בקיבוצים טרם הגיעה לנקודה יציבה. בסקטור הקיבוצי אנו מצפים להתפתחויות נוספות שאופיין עדיין לוטה באי-וודאות מרובה והועדה מתכוננת ללמוד נושא זה ביסודיות.

9. גישות יסוד של הועדה למדיניות החקלאית והכפרית

חברי הועדה מאוחדים בהשקפתם בכל הנוגע למטרות המדיניות החקלאית והכפרית.

א) מטרה מרכזית של כל מדיניות ממשלתית היא להבטיח רמה גבוהה ככל האפשר של רווחה כלכלית לתושבי המדינה. פרושו של דבר הוא שהיעילות הכלכלית במובנה הרחב ביותר הינה קריטריון ראשי (אם כי לא יחיד) בהערכת המדיניות.

הועדה רואה כחלק מהמטרות של המדיניות הציבורית את הצורך בשימורו וטיפוחו של הכפר בישראל. התהליכים שפורטו בסעיפים הקודמים יש בהם משום איום משמעותי על קיומו של הכפר בישראל. לדעת הועדה הכפר בישראל מהווה מרכיב חשוב וייחודי ברקמה החברתית במדינת ישראל. במיוחד

חשובים הדברים ביחס לכפר באזורים הפריפריאליים. לפיכך צריכה המדינה לנסות לסייע בהאטת הקצב של התהליכים השליליים באמצעות "העדפה מתקנת". מדיניות כזו קיימת גם בהרבה מארצות המערב.

(ב) רווחתם הכלכלית של תושבי הכפר בכלל ושל החקלאים בפרט, הינה חלק ממטרת העל שהוזכרה לעיל. משום כך על המדינה לפעול לצמצום הפגיעה בתושבי הכפר ובחקלאים כתוצאה מתהליך ייעול הייצור החקלאי שתואר לעיל. מצב שבו לצד יחידות ייצור ושיווק גדולות יתהוו כפרים שבהם רב העוני והניוון אינו ביטוי נכון של יעילות חברתית-כלכלית כוללת. כמו כן, על המדיניות להבטיח היצע מזון שופע גם כאשר יעלה הגידול בביקוש על הגידול בהיצע. נזכור: גידול בביקוש נגרם ע"י גידול באוכלוסיה ובהכנסה לנפש ואילו האטת התרחבות ההיצע נגרמת ע"י מגבלות במשאבים (כתוצאה מעיור נרחב, למשל) והאטה בקידום הטכנולוגי. כל אלה בתנאים שבהם נעדיף להמנע מהישענות יתר על יבוא מזון גדול מאוד, או כאשר כל היבוא האפשרי כבר מומש. מאידך גיסא, נזכור כי במשק דינאמי, כמו משק ישראל, עתידים גורמי ייצור להגיב במהירות לשינויי מחירים ואין צורך להקדים יתר על המידה בהכנות לקראת היפוך המגמה הקיימת. ואולם, לפחות במקרים בהם נדרש פיתוח טכנולוגיית הייצור החקלאי ופתרון בעיות הכמות והאיכות של המים המסופקים לחקלאות יש לתת את הדעת על שאלות אלה ולנקוט בצעדים הדרושים מבעוד מועד. זאת מאחר ונדרש זמן רב לביצוע השינויים הטכנולוגיים הדרושים.

(ג) מטרת העל של יעילות כלכלית מחייבת גם פעולה לייצוב שווקים ולביטוח נזקי טבע. מדיניות הייצוב חייבת אף היא להתבסס על שיקולי יעילות ולהימנע ככל האפשר מהפיכתה למדיניות של העברת הכנסות מכלל הציבור לסקטור זה או אחר.

(ד) שיקולי יעילות מכתיבים גם ניצול מירבי של האפשרויות הגלומות בסחר החוץ במוצרים חקלאיים. יתר על כן, גם מדיניות של "בטחון מזון" חייבת להיות מוכתבת בעיקרה ע"י שיקולי יעילות כלכלית. הועדה מתכננת להעמיק העיון בנושאים אלה בהמשך עבודתה.

(ה) גם מטרות שימור משאבי טבע לשימושם של הדורות הבאים ושמירת הסביבה נגזרים ממטרת העל של רווחה כלכלית מירבית לתושבי המדינה וחייבים אף הם להיות מוכתבים ע"י שיקולי יעילות כלכלית.

(ו) בנוסף למטרה של רווחתם הכלכלית של הפרטים בחברה קיימות מטרות לאומיות מיוחדות ובכללן:

1. ישוב הארץ. זוהי מטרה לאומית שנודעה לה חשיבות רבה בהיסטוריה הציונית. הדגש הוא על פריסת האוכלוסיה היהודית בכל חלקי הארץ תוך הבטחת השליטה הלאומית במרחב. מבחינה זאת מהווה

ההתיישבות החקלאית גורם ראשון במעלה. וזאת בשל הנוכחות המתמדת במרחב של הפעילות החקלאית.

2. השליטה הלאומית בקרקע, נגזרת אף היא מהמטרות ההיסטוריות של הציונות.

3. יישוב הפריפריה, קיום ישובים יהודיים חזקים בפריפריה של מדינת ישראל מבטיחים את גבולות המדינה ואת השליטה הלאומית באזורים קריטיים מבחינה מדינית ובטחונית. ראוי לציין כי בחלקים חשובים של הפריפריה (בקעה, גולן, ערבה, קווי העימות וחלקים של הנגב) מרבית האוכלוסיה היא כפרית ולכן רמת השרותים כמו גם היצע התעסוקות החליפיות נמוכים יחסית. כמו כן, לישובים החקלאיים במרכז הארץ נועד התפקיד החשוב של שמירת שטחים פתוחים כדי להבטיח את איכות הסביבה.

4. ביטול התלות בעובדים זרים, במרוצת שני העשורים האחרונים גברה מאוד תלותה של חקלאות ישראל בעובדים זרים (תושבי רצועת עזה והגדה, עובדים תאילנדים, טורקים ורומנים) זוהי תלות לא רצויה שכן כרוכים בה סיכונים בטחוניים גדולים וכן נזקים כלכליים כבדים כתוצאה מסגרים והגבלות כניסה המוטלות לפרקים. כמו כן, הניסיון הארופאי מלמד כי נוכחות גדולה של עובדים זרים מביאה גם לבעיות חברתיות קשות בנוסף על הבעיות הבטחוניות והכלכליות שהוזכרו. משום כך רואה הועדה צורך בביטול מוחלט של תלות החקלאות הישראלית בעבודת זרים, כמטרה לאומית ראשונה במעלה.

נראה שקיימת הסכמה לאומית רחבה על חשיבותם של יעדים אלה, ומכל מקום ההעדפות הנגלות של כל ממשלות ישראל בעבר שיקפו את חשיבותן של מטרות 1 - 3 לעיל בתפיסת המנהיגות המדינית של ישראל. יתר על כן, נראה כי קיימת הסכמה לאומית רחבה ביחס למשקלן של מטרות לאומיות אלה גם בעתיד הנראה לעין. כמו כן, ראוי להדגיש כי מטרה 4 היתה והינה מטרת יסוד של התנועה הציונית.

(ז) מטרות (1.ו) - (3.ו) מהוות למעשה מוצר ציבורי שהיקף המשאבים המופנים לאספקתו נקבע בתהליכים מדיניים. אך בכל מקרה, גם השגת מטרות אלה חייבת להתבצע במירב היעילות הכלכלית.

חשוב להדגיש כי עד כה היתה ההתיישבות היהודית בישראל פעולה לאומית - ציבורית, ולמטרה לאומית זאת נרתמו בהתנדבות מתיישבים רבים. החקלאות לא היתה אך ורק בחירה מקצועית אישית אלא אקט של היחלצות לאומית. מכאן שקיימת מחויבות של הציבור הישראלי כולו לרווחתם של המתיישבים.

באשר לדרך ההתערבות הרצויה של הממשלה במשק מקובלים על הועדה העקרונות הבאים:

(1) קיימות דרכים שונות לפתרון הבעיות הכלכליות היסודיות. אלה כוללות פתרונות באמצעות המדינה (תכנון מרכזי) ופתרונות באמצעות פעולה חפשית של פרטים -- בעיקר מנגנון שוק.

- (2) בחירת דרך ההתערבות של המדינה חייבת להתבסס על היתרונות היחסיים היחודיים של כל אחת מדרכי ההתערבות שהוזכרו לעיל. על המדינה להימנע מהתערבות במקום שמנגנון לא-ממשלתי -- לדוגמא: פעולה וולונטרית של פרטים -- יכולה להשיג את היעד הנדרש בצורה יותר יעילה. לא בכל מקרה של "כשלון שוק" על המדינה להתערב. ככלות הכל קיימים גם "כשלונות ממשלה".
- (3) לממשלה יתרון גדול באספקת "מוצרים ציבוריים" ובכללם: אספקת שרותים ציבוריים (דוגמת בטחון חוץ ובטחון פנים), קידום מטרות לאומיות שונות, פיתוח התשתית לרבות הקמתם והפעלתם של מערכות מידע, חקיקה ואכיפת החוק (לרבות קביעת ואכיפת זכויות קניין והנהגת סדרי "מסחר הוגן"), הסדרת השימוש במשאבי טבע (כמו משק המים), מניעת מונופולים ובמקום שאין מנוס ממונופולים טבעיים -- בקרתם.
- (4) הסתמכות בלעדית על פעולת פרטים וולונטרית לקידום הטכנולוגיה החקלאית תביא לתת-השקעה במו"פ והדרכה חקלאיים. משום כך, על המדינה להבטיח במישרין את הקצאת היקף המשאבים האופטימלי להשקעה במו"פ והדרכה חקלאית. זאת מהסיבה שמשקיעים פרטיים אינם מסוגלים להבטיח לעצמם תמורה להשקעתם השווה לסך הערך החברתי של פירות המו"פ וההדרכה החקלאית. וגם כאשר קיימת יוזמה פרטית של מו"פ, על הממשלה לתמוך בה ולהגבירה כדי להשיג היקף השקעה אופטימלי של מו"פ חקלאי.
- (5) בחישובי הכדאיות של התערבות המדינה יש להביא בחשבון גם את מלוא העלות החברתית של פעולות הממשלה. מדיניות ממשלתית המסתמכת על מימון מקופת המדינה חייבת להביא בחשבון את הנטל העודף של המס המוטל על הציבור לשם גיוס האמצעים הכספיים הנדרשים (בארה"ב למשל, נאמד שיעור הנטל העודף השולי של המס בכ- 50% - 20% מהגביה). יש להעדיף, לכן, מימון תכניות מדיניות שלא מהקופה הציבורית.
- (6) מסיבה זאת על המדיניות החקלאית והכפרית להיות חסכונית ככל האפשר. למשל ע"י הכוונה מדוייקת של תמיכות למקבליהם בהתאם למטרות ההתערבות. פרושו של דבר הוא, שתמיכה שנועדה לחזק את הפריפריה לא תגיע לתושבי מרכז הארץ. כמו כן, סבורה הועדה כי במידה שמדובר בתמיכה בחקלאים ספציפיים יש לעשות כן ע"י תמיכה ישירה בפרטים בהם מדובר ולא בדרך התומכת בקבוצה רחבה של יצרנים חקלאיים. מסיבה זאת תומכת הועדה בתכנית ביטוח זקנה למתיישבים שהגיעו לגיל הפרישה. תכנית זאת נועדה לענות על מחוייבות הציבור כולו כלפי המתיישבים שלא היה בידם לחסוך לעת זקנה. הכוונה היא שהפעלת ביטוח זקנה תבוא על חשבון תכניות תמיכה פחות בררניות ליצרנים חקלאיים. התוכנית תופעל כצעד מדיני חד-פעמי ולא תהווה תקדים לביטוח זקנה ציבורי של חקלאים

בעתיד. על הממשלה ליישם תוכנית כזאת תוך הבהרה חד משמעית שבעיקרון תימנע המדינה מהענקת ביטוח זקנה לחקלאים מעבר למה שיובטח לכלל האוכלוסיה (למשל, בביטוח לאומי), וכל פרט יהיה חייב בעתיד לוודא את ביטוח הזקנה שלו בעצמו. חשוב לציין בהקשר זה, כי מימוש תוכנית לביצוע ביטוח זקנה בהתיישבות מותנה בכך שלקשישים בהתיישבות יהיה מעמד מוכר כאוכלוסיה יחודית. הסדר ביטוח זקנה בהתיישבות שיגרום לדרישות דומות נצד אוכלוסיות אחרות בישראל אינו בר מימוש, שכן קופת המדינה לא תוכל לעמוד בכך. כמו כן יש להביא בחשבון את הקושי הקיים בזיהוי אוכלוסית הזכאים ואת אי-המעשיות של מבחני הכנסה בתחום זה.

(7) עם זאת ראוי לזכור שהתערבות המדינה כרוכה, בדרך כלל, גם בעלות אדמיניסטרטיבית כבדה ומשום כך יש להעדיף תוכניות מדיניות שאינן מחייבות כניסה לפרטים. כמו כן, יש לזכור שהבירוקרטיה הכבדה הכרוכה בהתערבות המדינה מסבה עלויות עיסקה כבדות ומדכאת יוזמות משקיות, ויש להימנע מהתערבות יוצרת בירוקרטיה ואפילו במחיר אובדן רווחה מסויימת, לכאורה. על הממשלה לפעול למיזעור עלויות העיסקה בסקטור החקלאי-כפרי ע"י הסדרת והבהרת זכויותיהם של המתישבים וע"י מתן הגנה משפטית לזכויות אלה. כמו כן יש לבטל הסדרים חוקיים ואדמיניסטרטיביים המסרבליים את התהליכים הכלכליים.

(8) הטלת מגבלות כמותיות (דוגמת מכסות יבוא, מכסות ייצור, מכסות מיס וכ"ו) יוצרת התנהגות של "חיפוש רנטות" המביאה לאובדני רווחה גדולים. מכסות ייצור ("תכנון") מביאות לקיום יחידות ייצור תת-אופטימליות בגדלן, ולפגיעה ביעילות הכלכלית. יתר על כן, בהיות היחידות היצרניות קטנות מידי הן מתקשות לעמוד בתנאי תחרות ונוצרים לחצים למניעת חשיפתן ליבוא מתחרה, אפילו הדבר כדאי מכל בחינה אחרת.

(9) על המדינה לשאוף לחקיקת חוקים הניתנים לאכיפה ולוודא את אכיפתם. חוקים שאין הציבור יכול לעמוד בהם פסולים מעיקרם. לדוגמא: רוב הפעילויות החליפיות במושבים הינן למעשה בלתי-חוקיות בגין עבירה על חוק זה או אחר, וכל זאת למרות שלפעילויות אלה נודעת חשיבות כלכלית מכרעת. יתר על כן, הואיל ופעילויות אלה אינן חוקיות והואיל ואין אוכפים את חוקי התכנון והבניה במושבים כרוכה יצירתם של מקורות פרנסה חליפיים במושב בהרס הסביבה הכפרית.

(10) חופש ההתארגנות של הפרטים הוא עקרון חשוב ועל המדינה לדבוק בו ככל האפשר. בדומה לחוקי החוזים, נועדה החקיקה המסדירה ארגונים להסתפק באכיפה של הסדרים וולונטריים מוסכמים, ולהבטיח את תקינותן של העסקות בין הארגונים הוולונטריים הנ"ל ובין פרטים או תאגידים אחרים במשק. כאמור, על המדינה לשמר את חופש ההתארגנות של הפרטים, ועליה להמנע

מהכתבת צורות ארגון אלה או אחרות. רק במקרים ששינויים ארגוניים מסויימים עלולים לפגוע בתיפקודם של ישובים ככאלה יש מקום להתערבות כלשהי של המדינה. וגם אז עליה להיות מוגבלת ככל האפשר ולהתקיים במסגרת הדינים הקיימים. מבחינה זאת חייבת המדינה להבטיח מראש את קיומם של חוקים מסדירי התארגנות ונוהלים חוקיים לביצוע שינויים אירגוניים (דוגמת פירוק ארגונים). יש להמנע מהשקעה כבדה של משאבי המדינה בתמיכות שמלכתחילה נועדו לקיים בטווח הארוך צורות ארגון אלה או אחרות. מאידך גיסא, יש מקום לתמוך בצורות ארגון שבעצם קיומן יש תרומה לחברה בישראל (לדוגמא: ארגונים שיש בהם תרומה להקטנת תקציבי הרווחה, החינוך, והמשטרה של הממשלה) מנקודת ראות ארגונית יש מקום להסרת מגבלות שיוצרות או מנציחות יחידות בגודל שאינו יעיל עוד.

10. עיקרי ההמלצות

בשלב זה מגישה הועדה המלצה מרכזית אחת ויחידה.

ההמלצה

יש להפוך את משרד החקלאות ממה שהוא כיום ל"משרד החקלאות והכפר" (ויש להבטיח שהמשרד אכן יכונה כך). בעיקרון ישמש משרד החקלאות והכפר כגוף מתאם ראשי בנושאי הכפר. לשם כך על משרד החקלאות והכפר להקים במסגרתו יחידה מיוחדת לטיפול בכפר (היחידה לטיפול בכפר). תפקידיה של היחידה לטיפול בכפר יהיו:

- א. לקיים מעקב שוטף על הנעשה בכפר (ברמת הישובים הבודדים והמועצות האזוריות בלבד). מטרת המעקב תהיה לזהות בשלב מוקדם ככל האפשר כל התפתחות המחייבת התערבות חיצונית מתקנת.
- ב. לפעול להתערבות מתואמת של הגורמים הנוגעים בדבר לתיקון ליקויים שאותרו. היחידה לטיפול בכפר תפעל כגורם מתאם בין הגורמים האחראים השונים.
- ג. היחידה לטיפול בכפר תיזום בדיקות, סקירות ומחקרים שמטרתם לאפשר טיפול יעיל ככל האפשר בנושאי הכפר. לדוגמא: מחומר שהוגש לה התרשמה הועדה כי החקיקה הכפרית והחקלאית הקיימת (הראשית והמשנית כאחת) התיישנה במידה רבה ואינה תואמת עוד את הנסיבות הקיימות. לפיכך, מן הראוי הוא שהיחידה לטיפול בכפר תזמין אצל גורם חיצוני מתאים עבודת מחקר ביחס לרפורמות נדרשות בחקיקה הכפרית והחקלאית. מטרתה של העבודה תהיה להגיע להמלצות על השינויים הנדרשים בחקיקה זו.
- ד. היחידה לטיפול בכפר תבחן דרכים לקידום של ישובים כפריים שיאותרו במשותף עם גורמים אחרים ותכין תוכניות מתאימות לקידום של ישובים אלה.

ה. היחידה לטיפול בכפר תפעל לשיפור איכות החיים בכפר, ובכלל זה הבטחת רמה מתאימה של שרותים ציבוריים (דוגמת שרותי חינוך ובריאות) רמה מתאימה של תשתית ציבורית (כבישים, תקשורת, חשמל, מים, ביוב וכו').

ו. היחידה לטיפול בכפר תנתח את מגמות התעסוקה הכפרית ובמידת הצורך תנקוט יוזמות לפיתוח תעסוקות חליפיות באיזור ובישוב באמצעות הגורמים שהוקמו לשם כך.

ז. היחידה לטיפול בכפר תערוך תוכניות שוטפות וארוכות טווח לפיתוחם של ישובים ואזורים כפריים. ובכלל זה תדאג לשמירת השטחים הפתוחים ושימור הנוף הכפרי.

ח. בתאום עם מרכז השלטון המקומי תבחון היחידה לטיפול בכפר את המבנים הארגוניים של הישובים והאזורים הכפריים ותכין המלצות לשיפור ארגונם ותיפקודם. כמו כן, תפעל היחידה להדרכת ממלאי התפקידים הפועלים בישובים ובאזורים הכפריים בתחומי תפקידם. כולל הכשרת סגלים למילוי תפקידים במערכת המוניציפלית הכפרית בעתיד.

ט. היחידה לטיפול בכפר תהפוך עם הזמן למוקד ידע עיקרי לנושאים שבטיפול.

היחידה לטיפול בכפר תהיה כפופה ישירות לדרג בכיר במשרד החקלאות ותמוקם בתל-אביב, אך תפעל בשיתוף עם המועצות האזוריות. לרשות היחידה לטיפול בכפר יועמדו תקציבי עבודה, שבחלקם לפחות יכולים לבוא מתקציב המחקר של המדען הראשי של משרד החקלאות. בשלב ראשון תכלול היחידה מספר קטן של אנשים (לדוגמא: 5 אנשים) שהתמחותם המקצועית היא בכלכלה, תכנון בינוי ערים, משפטים, מנהל ציבורי וכו'. עם התרחבות פעולת היחידה יוגדלו תקניה ותקציבה בהתאם לצורך. במידת הנדרש גם יוסבו אנשים (תקנים) בלשכות המחוזיות של משרד החקלאות לנושאי הטיפול בכפר. כל תקני היחידה יבואו מצמצום מקביל של תקנים ביחידות אחרות במשרד. לא תהיה הגדלה נטו במספר התקנים של משרד החקלאות ובתקציבו כתוצאה מהקמת היחידה לטיפול בכפר.

לסיכום, הוועדה מודעת לכך שהרחבת תפקידי משרד החקלאות גם לטיפול בנושאי הכפר עלולה לסרבב את פעולת המערכת ובכוונתה לדון באספקטים מנהליים של ההמלצה המפורטת לעיל במטרה למנוע תופעות שליליות מסוג זה. הוועדה מתכוונת להמשיך ולעסוק בבעיות הכפר; ובדו"ח הסופי נעלה המלצות לגבי מדיניות ופעילויות שרצוי לישמן בכפר. תוכנית העבודה של הוועדה עד להגשת הדו"ח הסופי תופץ בזמן הקרוב ביותר.

רשימת נספחים

- נספח מס' 1: כתב המינוי.
- נספח מס' 2: הרכב התקציב (תכנון מקורי).
- נספח מס' 3: החוזה בין משרד החקלאות ו"המרכז למחקר בכלכלה חקלאית".
- נספח מס' 4: ניל שרמן, שרותים מוניציפליים בישוב היחיד.
- נספח מס' 5: ניל שרמן ולביאה אפלבאום, זכויות קניין בקרקע במושב.
- נספח מס' 6: ניל שרמן ולביאה אפלבאום, מדיניות הפתוח הכפרי.
- נספח מס' 7: משה שוורץ וניל שרמן, שרותים במרחב הכפרי: הישוב והמועצה האזורית.
- נספח מס' 8: משה שוורץ, השרותים במועצות האזוריות.
- נספח מס' 9: לביאה אפלבאום ועליזה פליישר, מגמות שינוי במבנה התעסוקה במרחב הכפרי.
- נספח מס' 10: ניל שרמן, עסקים לא חקלאיים במושבים ותעסוקה כפרית.
- נספח מס' 11: גדעון ויתקון, קרקע במגזר הכפרי.
- נספח מס' 12: דו"ח ועדת קדמון.
- נספח מס' 13: מפת אזורי הפריפריה ואזורי המצוקה (כולל רשימת ישובים).

י"ז באדר ב' התשנ"ה
19 במרץ 1995
ת.95-28533

23 מרץ 1995

ישיבת שר האוצר

ד"ר
תלמידי

כח

לכבוד
מר שלמה שטרית
יו"ר דירקטוריון קני"ט

הנדון: חובת מתן ידיעות לפי חוק החברות הממשלתיות

תאריך ישיבה:

במסגרת תפקידי כחבר ועדת הזכאות לפי חוק פיצוי נפגעי אסון טבע, התברר לי משיחה שקיימתי עם סמנכ"ל הקרן לביטוח מר דוד גינצבורג, כי לבקשת הפרדסנים נפתחה מחדש האפשרות להצטרף לביטוח ההדריס עד סוף חודש דצמבר, ובתנאי שעד אותו מועד לא ארע נזק שבגינו אמורה הקרן לשפות את החקלאי.

בפעולה זו שאושרה בישיבת דירקטוריון הקרן ביום 22.12 (ממנה נעדרתי) יש לדעתי חשש לכאורה לפגיעה בטוהר המידות כפי שיפורט להלן, ולכן אני מוצא לנכון להביא ענין זה לידיעתך בהתאם להוראות חוק החברות הממשלתיות.

חשש זה נובע מכך שביום 20.11.94 הכריזה הממשלה על אסון טבע, ולפי החוק, הזכאות לפיצויים מותנית בקיומו של ביטוח לנכס הניזוק, בין בקרן ובין אצל מבטח אחר.

פתיחה מחדש של ההצטרפות לביטוח הקרן לאור הכרזת אסון הטבע והוראת החוק הנ"ל, יש בא לפחות נסיון לסייע לפרדסנים להכנס לתחולת החוק באופן שיהיו זכאים לפיצויים לפיו, כאשר פיצויים אלו היו נשללים מהם ללא הביטוח הנדון.

יצויין עם זאת, כי יש ספק רב אם ברכישת הביטוח במועד זה נוצרה זכאות לפיצויים לפי החוק, אולם אין בכך כדי לשנות מהחשש לפגיעה בטוהר המידות שהיתה בקבלת ההחלטה הנ"ל בהתבסס על העובדות הנ"ל.

בכבוד רב

נאובינשטוק

חבר דירקטוריון קני"ט

העתק:
שר האוצר ✓
שר החקלאות
מבקרת המדינה
מנהל רשות החברות

מדינת ישראל
משרד האוצר - אגף התקציבים

י"ב באדר התשנ"ה
12 בפברואר 1995
ת.95-17128

אל:
מר בועז רדי
יועץ שר האוצר לשכת השר

הנדון: תמיכה ביצוא חקלאי

היצוא החקלאי במדינת ישראל מסתכם בכ-500 מיליון דולר.

כהקדמה לדיון בנושא התמיכה בייצוא החקלאי ברצוני לציין את היקפי התמיכה והסיוע הקיימים כיום.

1. הסיוע הממשלתי ליצוא מתבטא בהשתתפות בהשקעות המיועדות לגידולי יצוא על ידי מנהלת ההשקעות שתקציבה (הרשאה) בשנת 1995 מסתכם ב-128 מל"ח, (לא כולל התקציב לטיפול נקודתי).
2. הממשלה מסייעת ליצוא גם בצורה עקיפה בעזרת תקציבים המיועדים למחקר ופיתוח (תקציבי המדען ראשי, תקציבי מינהל המחקר החקלאי) ותקציבי ההדרכה החקלאית.
3. באופן ישיר מסייעת הממשלה לכלל הגופים המיצאים בקידום מכירות ובעידוד היצוא, התקציב המיועד לנושא בשנת 1995 מסתכם ב-17 מיליון ש"ח (מזה 4 מיליון ש"ח במסגרת התוספות שקיבל משרד החקלאות משר האוצר לאחר אישור התקציב).
4. רשתות בטחון (מחירים מובטחים) בענפים השונים:
 - א. יצוא הפרחים וצמחי הנוי מסתכם ב-100 מיליון דולר.
הענף מקבל רשת בטחון של 100% פו"ב 4 שנתי בשנת 1995 גדל הסכום בבסיס התקציב (בהתאם להחלטת שר האוצר) מ-18 מיליון ש"ח ל-26 מיליון ש"ח.
 - ב. יצוא ההדרים מסתכם ב-80 מיליון דולר.
הענף מקבל תמיכה קבועה לטון המועברת ליצואן המבטיח לחקלאי מחירים מובטחים (מוסכמים מראש) בשער המשק.
היקף התמיכה 18.5 מיליון ש"ח (שלושה מיליון ש"ח מעבר לתמיכה בשנת 1994, לאור הבטחת שר האוצר בע"פ ליו"ר מועצת ההדרים).
 - ג. יצוא הפירות מסתכם ב-80 מיליון דולר.
יצוא הפירות יציב לאורך שנים ומקבל תמיכה נקודתית בפיתוח שווקים חדשים והחדרת מוצרים בשנים הראשונות.
היקף התמיכה מסתכם בכ-5.2 מיליון ש"ח.

בשנת 1995 עלה אחוז המענק לנטיעות חדשות במנהלת ההשקעות במרכז בארץ מ-25% ל-30%. משמעות העלאה תוספת תקציבית של כ-1 מיליון ש"ח.

(יש להזכיר כי בשנת 1995 יקבל ענף הפירות כ-70 מיליון ש"ח במסגרת אסון הטבע).

ד. יצוא כותנה

יצוא הכותנה מסתכם ב-30 מיליון דולר

הענף קבל רשת בטחון של 11 מיליון ש"ח ככל הנראה בשנת 1995 לא תנוצל הרשת. סוכם עם משרד החקלאות כי הסכום יועבר למנהלת ההשקעות.

ה. יצוא ירקות

יצוא ירקות מסתכם ב-66 מיליון דולר

הענף מקבל תמיכה ממשלתית של 19.5 מיליון ש"ח במסגרת חלק מהגידולים מקבלים רשת בטחון של 85% של פו"ב FOB ארבע שנותי, תמיכות קבועות לגידולים מסויימים ותקציב לעידוד פרוייקטים מיוחדים.

לסיכום: מעבר לסיוע המאסיבי בהשקעות, מחקר ופיתוח והדרכה ישירה ישנה תמיכה ליצוא המסתכמת ב-97 מיליון ש"ח כ-8.5% מסך היצוא של הגידולים המוזכרים. לחלן פירוט לפי ענפים:

ענף	תמיכה
קד"מ	17.0
פרחים	26.0
הדרים	18.5
פירות*	5.2
כותנה	11.0
ירקות	19.5
סה"כ	97.2

* ראה הערות בפירוט.

ב ב ר כ ה,

גיא בינשטוק
ד"ר חקלאות

העתק:
מר דוד ברוך - סגן הממונה על התקציבים

לשכת המנכ"ל
General Manager Office

13 בנובמבר 1994

שר האוצר
ח"כ בייגה שוחט

אדוני השר,

הנדון: קרנות להבטחת ייצוא בתוצרת חקלאית
טריה - ירקות, פירות, פרחים

הנני להגיש לך בזאת את הצעתי להקמת שלוש קרנות משותפות למדינה ולחקלאים אשר מטרתן העיקרית תהא מתן "רשת-בטחון" רב-שנתית לכל התוצרת החקלאית הטרייה לייצוא - בירקות, פירות ופרחים.

הקמת קרנות אלו תביא ליציבות בייצור ובאופן ישיר תבטיח גם אספקה במחירים יציבים לשוק המקומי.

כללי הפעל הקרנות:

- א. יובטח מחיר ממוצע פו"ב ברמת הפו"ב הממוצע המשוקלל, ה-4 שנתית. בפרחים, ההבטחה תהיה ברמה של 100% מהפו"ב הנ"ל בירקות 85% ובפירות 90%.
- ב. המחיר המובטח יהיה ברמה עונתית לכל מין.
- ג. הקרנות יהיו מצטברות וארוכות טווח.
- ד. בכל מקרה השתתפות הממשלה בכל שנה, לא תעלה על הסכום המתקצב השנתיו!!!

השתתפות היצרנים:

מעבר לסכומים שמקציבה הממשלה ישתתפו המגדלים בסכומים הנוספים הבאים:

פרחים: 1% מהתמורה פו"ב קרן מצטברת רב-שנתית.
כ-1.5 מיליון דולר ב-96 / 95.

פירות: 2 מיליון דולר מידי שנה.

ירקות: 2 מיליון דולר מידי שנה.

לשכת המנכ"ל
General Manager Office

השתתפות הממשלה:

<u>השתתפות מוצעת</u>	<u>השתתפות בפועל</u>	
6 מ' דולר	6 מ' דולר	ירקות
6 מ' דולר	1.5 מ' דולר	פירות
11.5 מ' דולר	8 מ' דולר	פרחים
23.5 מ' דולר	15.5 מ' דולר	סה"כ

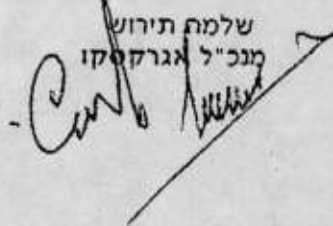
אדוני השר,

הקמת קרנות אלו באופן רשמי בהסכם בין היצרנים לבין הממשלה, תתן לייצרנים ביטחון-מינימלי. ביטחון זה דרוש להם ע"מ להיכנס להשקעות ארוכות טווח בייצור. במקביל, תוכל המדינה להנות מאבטחת אספקה יציבה למשך כל השנה!!! וכל זה בתוספת תקציב של 8 מיליון דולר.

לפי הערכתי, בחשבון רב שנתי, השתתפות הממשלה לשלושת הענפים ביחד, לא תעלה על 15 מיליון דולר המהווים כ-3% מסך כל התוצרת לייצוא ו-0.5% מסך כל הייצור של ענפים אלו.

בטוחני כי גם ממשלה זו כקודמותיה בעבר תראה בתמיכה בייצוא כאחד מאבני היסוד של מדיניותה.

בכבוד רב,

שלמה תירוש
מנכ"ל אגרקסקו

העתק: מר י. צור - שר החקלאות
ח"כ גדליה גל - יו"ר ועדת הכספים
מר י. בשיא - מנכ"ל משרד החקלאות
מר צ. אלון - סמנכ"ל סחר-חוץ

11/5
82330
(10)
80

95-45583

סיכום דיון - רשתות בטחון לגדולי יצוא בחקלאות

1. משרד האוצר יוסיף לתקציב משרד החקלאות בתקציב 1996 סך של 3.5 מליון \$ לתמיכה ביצוא. התוספת תנתן בכפוף להעמדת סכום מקביל ע"י משרד החקלאות ע"י הסטה ריאלית של תקציבים קיימים, בבסיס התקציב.
2. כללי התמיכה לגבי התוספת יקבעו בין משרד האוצר למשרד החקלאות בדגש על נתינת רשת בטחון למגדלים, ולא כהבטחת הכנסה. התמיכה תתמקד בגידולים חדשים ופיתוח שווקים חדשים.
בקביעת רמת התמיכה ומועד נתינתה יש להתחשב בהשלכות היצוא והיקפיו על המחירים בשוק המקומי ולמנוע מצב שרשת הביטחון תגרום לרמת מחירי מינמום בשוק המקומי.
מעבר לסכומים שתקציב הממשלה ישחתפו המגדלים בסכומים הבאים:
מגדלי הפירות 2 מליון \$
מגדלי הפרחים 1.5 מליון \$ (% 1.0 מה- F.O.B.)
מגדלי הירקות 2 מליון \$.
כספי המגדלים יהיו קרן מצטברת רב שנתית. כללי ההוצאה יקבעו בין הממשלה למגדלים.

רשם: בועז רדי

3 / 1998

לשכת שר האוצר

מדינת ישראל
משרד האוצר

מס' מסמך:

אל: _____ מאת: _____

המשימה: _____

תאריך יעד: _____

יעתקים: _____

לשכת היועץ המשפטי

כ"א באדר התשנ"ה
21 בפברואר 1995

ת.95-8295

ת"פ
10/10/95

לכבוד
גב' אפרת ואש, עו"ד
בית סילבר
רח' אבא הלל סילבר 7
רמת-גן 52522

ג. נ.

הנדון: **ישובי קו העימות לענין חוק הסדרים במגזר
החקלאי המשפחתי, התשנ"ב-1992**
סימוכין: מכתבך אל שר האוצר מיום 17.12.94

הקריטריון שהנחה את השרים בהכנת רשימת ישובי קו העימות כפי שנקבעה בתקנות הסדרים במגזר החקלאי המשפחתי (קביעת ישובי קו העימות), התשנ"ה-1994, הוא הגדרת הישוב כ"ישוב קדמי" לפי הגדרות מפקדת פיקוד העורף. לפי הגדרות אלו, ישובים קדמיים הם הישובים הנמצאים בתחום של 10 ק"מ מהגבול הבינלאומי.

לגבי הגבול עם מצרים, מפקדת פיקוד העורף לא הגדירה ישובים קדמיים כלשהם (ככל הנראה מאחר ואין מדובר בגבול עימות).

"גבול האוטונומיה" אינו מהווה גבול בינלאומי, ולכן לא הוחל לגביו הקריטריון האמור.

בהתאם לאמור, איננו מוצאים לנכון לכלול את מושב תקומה ברשימת ישובי קו העמות לענין החוק.

אשר לישובים אחרים שצויינו במכתבך -

- (1) הישובים ברמת הגולן מצויים מעבר לקו הירוק, ולפיכך הוגדרו ע"י מפקדת פיקוד העורף כישובים קדמיים.
- (2) מיקומו של הישוב יבניאל ביחס לגבול נבדק באופן מיוחד, ולאחר שנמצא כי הוא מצוי במרחק של 9.5 ק"מ מהגבול הוא הוכנס לרשימה הנדונה.
- (3) כל הישובים בגליל אותם ציינת במכתבך נמצאים במרחק שאינו עולה על 10 ק"מ מהגבול הבינלאומי.
- (4) כל הישובים בחבל מעון נכללו ברשימת ישובי קו העימות אף שלא הוגדרו כישובים קדמיים, וזאת בשל מיקומם הרגיש ובשל הפגיעה הצפויה להם מהסכמי האוטונומיה.

(5) בישובים אילת ונהריה נמצאים חקלאים פרטיים שהחוק חל עליהם, ומאחר וישובים אלה מוגדרים כישובים קדמיים היה צורך לכללם ברשימת ישובי קו העימות על מנת שמעמדם של החקלאים הגרים בהם יוגדר בהתאם.

בכבוד רב,

ימימה מזוז
סגן היועץ המשפטי

העתק:
מר אברהם (בייגה) שוחט - שר האוצר
מר יעקב צור - שר החקלאות

משרד החקלאות - לשכת הדובר

שר החקלאות תובע גמישות בהפעלת תקציב החקלאות

צור: אנשי אגף התקציבים נגועים ב"שכרון כוח"

שר החקלאות, יעקב צור וראשי משרד החקלאות נועדו בסוף השבוע לפגישת הכרות עם מנהל אגף התקציבים, רן קרול. הפגישה התנהלה ברוח טובה והיתה גלוית לב ועסקה ביחסי העבודה שבין משרד החקלאות ואגף התקציבים. השר צור וראשי המשרד מתחו ביקורת חריפה על שיטות העבודה שהיו נהוגות עד כה והביעו תקווה שעם כניסתו של קרול לתפקיד תשתפר מערכת היחסים וניתן יהיה לעבוד בשיתוף פעולה. בסיום הפגישה איחל צור לקרול הצלחה בתפקידו החדש.

השר יעקב צור אמר שהמצב הקיים עד כה הוא בלתי אפשרי ורכז החקלאות באוצר, גיא בינשטוק, משמש מעין שר על לנושא חקלאות הפוסק בכל הוצאה תקציבית והעברה מסעיף לסעיף. צור הדגיש שאין מדובר בבעיה אישית עם בינשטוק, שהיה נוכח בפגישה, אלא בתפיסת עולם מוטעית של אגף התקציבים המבקשים להיות מעורבים בכל דבר, ואינם מותירים מדווח החלטה לשרים.

צור אמר שיש להצטער על כך שבשנה האחרונה משרד החקלאות ואגף התקציבים לא הצליחו להגיע להסכמה בנושאים רבים ונדרשה הכרעה של שר האוצר, שהיתה ברוב המקרים לטובת משרד החקלאות. "על אנשי אגף התקציבים להבין שיש שינוי במדיניות הממשלתית כלפי החקלאות ולפעול על פיה, גם אם דעותיהם האישיות שונות", אמר צור.

צור ציין כדוגמה לחוסר שיתוף הפעולה שמשרד החקלאות כלל לא היה מעורב בכתיבת הפרק החקלאי בתקציב המדינה ולספר התקציב שורבבו נושאים שכלל לא סוכמו עם המשרד. לדברי צור, אנשי אגף התקציבים נגועים בשכרון מהכוח הטמון בידיהם.

עוזר שר החקלאות, איתן ברושי, הצטרף לביקורת ואמר שאנשי אגף התקציבים "הזחילו על ארבע" את ראשי מועצות היצור ופקידים במשרד החקלאות עד ששתררו להם כספים, שאושרו מראש. "לא יתכן שרפרנט בן 22 שלא עשה כלום בחיים שלו יחשוב שהוא יותר חכם מכולם וינסה לנהל את כל החקלאות", אמר ברושי.

מנכ"ל משרד החקלאות, יונתן בשיא, אמר בפגישה שכיום אין אף משרד ממשלתי שמטפל באזורי הפריפריה וכתוצאה מכך הם מופלים בהקצאת תקציבים לעומת מרכז הארץ. בשיא אמר שמשרד החקלאות רואה חלק מתפקידו בתיקון מצב זה ושמירה על האינטרסים של הכפר בישראל.

בברכה,

רוני חסיד
דובר משרד החקלאות

טל: 03-6971749, פקס: 03-6968899, בית: 03-6131819
ביפר: 03-6106666, מנוי: 60357, פלאפון: 050-294434

לשכת הדובר

משרד החקלאות

מדינת ישראל
משרד האוצר - אגף התקציבים

י' בשבט התשנ"ה
11 בינואר 1995
ת.95-2378

תש"ס
תקציב

לכבוד
מר בועז רדי
יועץ שר האוצר לשכת השר

הנדון: החלת דו"ח סוארי על מערכת החלב
מתייחס למכתב מנכ"ל תנובה מיום 2.1.95

1. כללי

משרדי הממשלה מפקחים על תנובה שהינה מונופול בענף החלב בהתאם לנוהל התחשבנות שנחתם בעבר על ידי כל הצדדים.

בניגוד לאמור במכתב לא התחייבה הממשלה לעבור לנוהל אחר אלה הצהירה עם ביטול הסובסידיה כי תהיה מוכנה לבחון נוהל התחשבנות חדש בנושא פיקוח על מחירי החלב.

2. יישום נוהל חדש התמהמה (בין היתר בגין אי שיתוף פעולה מצד תנובה) אולם יש לציין כי היישום החלקי בפועל של הנוהל הקיים (עבודת רו"ח שלקחה הממשלה לבדוק את נתוני תנובה בשנת 1991) הביא לממצאים מדהימים.

ריווחי תנובה מסתכמים בכ-110 מלש"ח. שיעור התשואה על ההון הפעיל מגיע לכ-25% לעומת 9% המותרים.

3. רווחיה העודפים של תנובה שכאמור התגלו לממשלה בעקבות ביקורת הרו"ח הובילו לחיזוק דרישתה של תנובה למעבר לנוהל התחשבנות חדש, הואיל ובהתאם לנוהל הקיים יש להם רווחים עודפים של כ-50 מלש"ח.

4. תנובה מבקשת את החלת הנוהל הקיים כיום לפיקוח על מונופולים תעשייתיים להלן "דו"ח סוארי" (יש לציין כי הפרופ' מסתייג מקריאת הנוהל על שמו הואיל ואת הצעתו המקורית שיבשו לנוהל הקיים).

בכל מקרה, הנוהל נמצא בבדיקה משותפת של משרדי האוצר והתמ"ס שביחד עם פרופ' סוארי מעוניינים לשנותו הואיל והוא מיטיב יתר המידה עם הגופים המפוקחים על חשבון הצרכנים. הנושא כאמור נמצא על שולחן הדיונים. אולם כל הצדדים העוסקים בנוהל מסכימים כי אין להכניס חברות חדשות לתכולת הדו"ח.

הסכום עם שר החקלאות

בראשית ינואר עודכנו מחירי החלב ב-3.5% והושגה הסכמה עם שר החקלאות כי משרדי החקלאות והאוצר בסיוע יועץ חיצוני יגבשו נוהל התחשבנות חדש. עמדתנו כי אין להחיל את הנוהל הקיים כיום לפיקוח על מונופולים תעשייתיים (שכאמור נמצא על שולחן הדיונים עם משרד התמ"ס) על חברות חדשות.

אנו ננסה לגבש נוהל חדש שיאפשר פיקוח על תנובה כמונופול בענף ויהיה נוהל שמחד גיסא, ימנע רווחים עודפים במונופול ומאידך גיסא יעודד יצור בתנאי יעילות.

הצוות אמור לקום בימים הקרובים.

בכבוד רב

גיא בינשטוק
רכז חקלאות

העתק:
מר דוד ברוך - סגן הממונה על התקציבים

תמנה מרכז שתופי לטווח תוצרת
 חקלאות ישראל בע"מ
 ת.ד. 7083, תל-אביב 61070
 טלפון: 03-6932543
 טלפקס: 03-6932900
 פקסימיליה: 03-6932900

תנובה תנובה תנובה

המשרד הראשי

סימנו

תאריך

109/A-12

א' בטבת תשנ"ה
 02.01.1995

תאריך יעד:

יצאתקים:

לכבוד
 מר יעקב צור
 שר החקלאות
 משרד החקלאות
 הקריה, תל-אביב

לכבוד
 מר אברהם שוחט
 שר האוצר
 משרד האוצר
 ירושלים

שרים נכבדים,

הנדון: החלת "דו"ח סוארי" על מערכת החלב

מאז ביטול חסובסדיה לענף החלב לפי 4½ שנים נוקט אגף התקציבים סחבת בקביעת נוהל חדש ועדכני ביחס לפיקוח על המחירים בענף החלב. זאת תוך התעלמות מהתחייבויות מפורשות בכתב ובע"פ. יחס זה תמורה ביותר בהתחשב בעובדה, שלגבי כל התאגידים התעשייתיים, שאופי פעילותם זהה במידה זו או אחרת לזה של "תנובה", הופעלו נחלי פיקוח על-פי עקרונות "דו"ח סוארי".

אנו מבקשים את התערבותכם המיידית להחלת עקרונות "דו"ח סוארי" על ענף החלב מ- 01.01.1995, כדי למנוע משבר בענף הרפת ובתעשיות החלב. למותר לציין, כי מדובר בענף כמעט יחידי, המבטיח לחקלאים הכנסה סבירה, ענף שקל מאוד לחרסו, אך קשה ביותר לשקמו.

בחיותי משוכנע, כי תנכם מודעים למקומו החשוב של ענף החלב במערכת החקלאית הנני מקווה, שתיענו לפנייתי ותפעילו את השפעתכם על קובעי המדיניות באגף התקציבים.

בתודה מראש ובכבוד רב,

יצחק לנדסמן
 מנכ"ל

יל"ש

לשירות יד האוצר 1 ח' ח' 1995

שר החקלאות

כ"ה שבט תשנ"ה
26 ינואר 1995
תיק: מים
סימוכין: 0102

מס' ~~1000~~
א"י: ~~מאת:~~
השעה:
ת' י"ד:
ע"תק"ם:

צו, ינואר -
ח' ח' א"י

לכבוד
מר יורם בליזובסקי
מנכ"ל התאחדות התעשיינים

שלום רב,

הנדון: הועדה הציבורית לבחינת ניהול אספקת המים בישראל
(מכתבך מיום 18/1/95)

בחודש דצמבר 1994, מונתה על ידי שרי האוצר והחקלאות ועדה ציבורית שאמורה לבחון מספר בעיות של ממשק ומחירים במערכת המים בישראל. בראש הועדה עומד מר שאול ארלוזורוב. ברצוני להדגיש, כי בועדה אין כלל יצוג לסקטורים השונים של הצרכנים והספקים. היא הורכבה על בסיס של אנשי מקצוע ממשד האוצר ומנציבות המים וכמה מומחים בלתי תלויים מדיסיפלינות שונות.

בברכה,

יעקב צור
שר החקלאות

העתק מר אברהם (בייגה) שוחט - שר האוצר
מר שאול ארלוזורוב - יו"ר הועדה

משרד החקלאות
נהל
1-2-1995
מס' 1000

י/צ עכ

לשכת שירות
מס' 10333-95
מאת:

12/01/95
374-י
תאריך קבלה:
צ'אתקים:

לכבוד
מר אברהם (בייגה) שוחט
שר האוצר
משרד האוצר
ירושלים
א.נ.,

הנדון: משק המיס - מדיניות האוצר.
סמוכין: מכתבך אלי מיום 13.12.94

קיבלתי בתודה מכתבך הנ"ל שהגיע אלי מאוחר ולהלן תגובתי.

1. אין ספק שבהקפי התמיכה בחקלאות קיימת מגמת עליה בשנתיים האחרונות, ויש לברך על כך, ברם - אם תשומה מרכזית בענפי הצומח - המיס - תמשיך להתייקר מעבר לכשר התשלום של הגידולים החקלאים ייאלץ משרדך להגביר תמיכות אלה. ענין "כושר התשלום של צרכן המיס" מופיע גם בחוק-המיס (סעיף 112 לחוק), אלא שלצערנו יש מי שמעדיף להתעלם מקיומו.
2. לא מקובלת עלי לחלוטין פסילתך מדינות שכביכול באי-תמחור נכון של המיס גורמות לעצמן נזקים הדרולוגיים. ההבדל בין אותן מדינות לישראל הוא בכך, ששם ישנה גם הבנה לצרכן המיס החקלאי, והתפקיד אותו הוא ממלא כיצרון מזון. אצלנו משום-מה פועלות שתי מערכות במקביל: אחת - מעלה מחירים באמצעות נוסחאות משוקללות, והשניה - מקצצת בחקצאות (גם כאשר אין בכך צורך אמיתי). האם לא ברור לכם שע"מ לשמר את המצב ההדרולוגי (כאשר הדבר בלתי-נמנע) - די בקצוץ אדמינסטרטיבי שהוכיח את עצמו בכל שנה בה בוצע?
3. ידועות לי עלויות השבת הקולחין וסלוקס. ברם - לא יעלה על הדעת שמצד אחד תעביר החקלאות בהתמדה את המיס השפירים לצריכה עירונית ובד-בבד תאלץ לשאת בעלויות הון נוספות ע"מ לקבל לחזקתה את המיס הנחותים אותם מחזיר הצרכן העירוני; כדאי עוד לזכור שהשמוש במיס אלה מוגבל בשל איכותם, וחל איסור בשמוש בהם לגידולים רבים. מעבר לכך - אם אכן חשובה לאוצר הראיה הכוללת של משק המיס - כדאי להוציא מהלקסיקון את מה שקרוי "חלופת האפס" שמשמעותה סילוק הקולחין לים (לאחר שהושקעו בהם כבר עלויות-הון); ידוע לי שנציבות המיס רואה במיס אלה חלק בלתי נפרד ממצאי המיס במדינה, וכל סילוק שאין בו שמוש, איננו אלא בזבוז משאב שגם לדבריד מצוי במחסור.

4. לענין עלויות "מקורות": צר לי, אך לא התייחסת לפסקה במכתבי לפיה קיימת התחייבות שלך מאוקטובר 93 במכתבך לשר החקלאות, לבטל את החלטת הממשלה משנת 91 לפיה "יושבו תוך 5 שנים מחירי המיס לחקלאות לעלותם". ואני חוזר ומדגיש: עלויות "מקורות" הנן מעל ומעבר לכשר התשלום של החקלאות - גם לאחר שהחברה פועלת זו השנה השלישית ע"פ הסכם העלויות (הגם שעומד נגדו בג"צ שטרס הסתיים!). יש בידי ראיות לפיהן פועל אותו מונופול בעלויות נורמטיביות הגבוהות לעתים במאות אחוזים (!! ממחירים קבלניים): ולכל אלה נותן משרדך לגיטימציה. אגב - חלק מנתונים אלה יוצגו בעתונות ובוודת הכספים בכנסת.

והערה נוספת: לא ייתכן לחזור שוב ושוב על אותה אמירה (ולא אתבטא בשפה חריפה יותר) לפיה החקלאים גרמו למשבר ההדרולוגי של השנים 89-91; אם לדעתך צריך "לסגור" את החקלאות בשנה מעוטת-משקעים - אנא הציעו מנגנון שיפצה חקלאי המאבד בשנה כזאת את מפעל חייו - כגון פרדס או מטע אחר. מאידך, אם לדעתך צריך לקבל את המיס כל המרבה במחיר - וזה המסר המשתמע מפסקה 4ב' במכתבך - כדאי פשוט שתצהירו שזאת המדיניות, שכן אם יהיו (תאורטית) רבים שיוכלו לשלם מחיר גבוה בעתיד - כיצד יימנע המשבר ההדרולוגי... (אגב - השבוע התבשרנו על ייקור "אוטומטי" נוסף של 4.4% ובכך מגיע מחיר המיס לחקלאות לשיא חדש - 18 סנט וזאת עוד לפני הייקור שפקידיך כה מצפים לו - 7% ראלי).

ולבסוף אדוני השר: גם אם סגן הממונה על התקציבים זוכה לגיבויוך המלא, הרי "הלשון הבוטה" שלי, כדבריך, איננה מגיעה לקרסולי התבטאותו של אותו פקיד כפי שאפשר ללמוד מהמכתב הלוטה בזאת, מכתב שככל הידוע לי לא התקבלה עליו תשובה.

ואתך הסליחה על שהארכתי.

בכבוד רב

יורם תמרי
רכז תא מיס

העתק: מר יעקב צור - שר החקלאות
ח"כ אלי גולדשמידט - יו"ר ועדת משנה לחקלאות
ח"כ שמואל אביטל - יו"ר הלובי החקלאי בכנסת
מר דוד ברודט - מנכ"ל משרד האוצר
מר דוד ברוך - סגן הממונה על התקציבים
מר שמחה אסף - מזכ"ל המרכז החקלאי
מר שלמה לשם - יו"ר האגף המשקי במרכז החקלאי

א. התאחדות העובדים - התאחדות העובדים היא ארגון המייצג את העובדים בארץ ישראל. מטרתה היא להגן על זכויות העובדים, לשפר את תנאי העבודה, ולקדם את האינטרסים הכלכליים והחברתיים של העובדים. התאחדות העובדים היא ארגון המייצג את העובדים בארץ ישראל. מטרתה היא להגן על זכויות העובדים, לשפר את תנאי העבודה, ולקדם את האינטרסים הכלכליים והחברתיים של העובדים.

התאחדות העובדים היא ארגון המייצג את העובדים בארץ ישראל. מטרתה היא להגן על זכויות העובדים, לשפר את תנאי העבודה, ולקדם את האינטרסים הכלכליים והחברתיים של העובדים. התאחדות העובדים היא ארגון המייצג את העובדים בארץ ישראל. מטרתה היא להגן על זכויות העובדים, לשפר את תנאי העבודה, ולקדם את האינטרסים הכלכליים והחברתיים של העובדים.

התאחדות העובדים היא ארגון המייצג את העובדים בארץ ישראל.

התאחדות העובדים

התאחדות העובדים
התאחדות העובדים

התאחדות העובדים - התאחדות העובדים היא ארגון המייצג את העובדים בארץ ישראל. מטרתה היא להגן על זכויות העובדים, לשפר את תנאי העבודה, ולקדם את האינטרסים הכלכליים והחברתיים של העובדים. התאחדות העובדים היא ארגון המייצג את העובדים בארץ ישראל. מטרתה היא להגן על זכויות העובדים, לשפר את תנאי העבודה, ולקדם את האינטרסים הכלכליים והחברתיים של העובדים.

Handwritten text on a yellow sticky note, possibly a signature or a note, including the word "בדין" (Beyn) and a signature.

11/9/94

~~11/9/94~~

10/10/94 - 11/9/94

10/10/94 - 11/9/94

10/10/94 - 11/9/94

מדינת ישראל

לשכת ראש הממשלה

טלפון: 02-705511

FACSIMILE

OUR FAX NO.: _____ 02-664838 _____ מספר הפקס שלנו:

DATE: _____ 13.11.94 _____ תאריך:

TO FAX NO.: _____ 635769 _____ אל פקסימיליה מספר:

NO. OF PAGES INCLUDING THIS PAGE: _____ מס' דפים כולל דף זה:

COMPANY: _____ 8 _____ שם המקבל:

TO: _____ הפני בי"גה שוחט עבור:

FROM: _____ א"מ ה-120 - אלפ - ההת מאת:

נא אשרו קבלת החומר הנשלח!

3 י"י שלי -

כ"ב החומר ביומן אש"ח - א"מ ה-120

לב הפני בי"גה שוחט.

ת"צ
מ"ו

Handwritten scribbles on the left side of the page.

Handwritten notes in the top left corner, possibly including the word "תשובה" (Answer).

ירושלים, י' באלול התשנ"ד
17 באוגוסט 1994
סימוכין: ק-108-115

שר החקלאות

נכבדי,

ראש החממשלה ושר הבטחון ביקשני להעביר אליך מכתבם של חברי ועד מושב אחיטוב מיום 7.8.94, בענין מגדלי הירקות במושב אחיטוב.

אבקש התייחסותך למכתב זה עד יום 26 באוגוסט '94.

תודה.

איתן חבר
יועץ ראש הממשלה
ומנהל הלשכה

ירושלים, ט"ז באלול התשנ"ד
23 באוגוסט 1994
סימוכין: קיו-029-27

מר עמוס זהביאן
מר מנשה דוד

לעמוס ומנשה, שלום רב,

אתכבד לאשר קבלת העתק מכתבכם מיום 7.8.94 אל ראש
הממשלה, בענין מגדלי הירקות במושב אחיטוב.

הבאנו לידיעת ראש הממשלה הענין שהעליתם במכתבכם.

תודה.

איתן הבר
יועץ ראש הממשלה
ומנהל הלשכה

אחיטוב - מושב עובדים להתיישבות שיתופית בע"מ
עמק - חפר
ד.נ. השומרון מיקוד 38855
טל. 06-366428

1994-אוג-7

לכבוד
 מר יצחק רבין
ראש הממשלה

א.נ. .

חידון: מגדלי ירקות במושב אחיטוב

במושב אחיטוב 80 משפחות המתפרנסות בעיקר מגידול מלפפונים וכן מגידול ענבניות לשוק המקומי. מעולם לא ביקשנו וכן לא קיבלנו מענקים ותמיכות מהמדינה. אנו מנהלים מאבק השרדות למעלה מעשרה חודשים בשל הסכמי האוטונומיה וסחר חופשי בירקות. אנו נושאים בהפסדים כספיים מתמשכים למעלה משנה. לאחר שמחינו והפגנו פעמיים, התקבלנו אצל שר החקלאות, שבטחנו כי מעמדנו כמגדלי ירקות ישמר. לצורך כך מינה השר ועדה בראשות מנכ"ל משרד החקלאות שפעלה במשך ארבעה חודשים והגישה מסקנות שאין בהם ולו שמץ של תמיכה או סיוע למגדלי הירקות באחיטוב, כדי שיצליחו להתמודד במציאות חדשה שנוצרה. בהסכם שנחתם בין האוצר ומשרד החקלאות, אין פתרון למגדלי הירקות באחיטוב. אנו בעד הסכמי השלום אך אין אנו מוכנים לשלם את מחירו. אנו פונים אליך כי קצה נפשנו מהסחבת וההתעלמות של משרד החקלאות, ומבקשים מכבודו להתערב מיידית להסדרת העניין ולאפשר לנו לחיות בכבוד כחקלאים שמייצרים כ-25% מתצרוכת המלפפונים של מדינת ישראל.

בכבוד רב,

ועד מושב אחיטוב

העתקים: מר יעקב צור - שר החקלאות
 מר שלום שמחון - מזכיר תנועת המושבים
 מר נחום איצקוביץ - ס. ראש המועצה, עמק חפר

טלפונים: מנשה דוד (ע.) 09-685093 (ב.) 06-366653
 עמוס זחביאן 06-366995

1767

שר החקלאות

כ"ב אלול תשנ"ד
29 אוגוסט 1994
תיק: מושבים
סימוכין: 0813

08-108-115

לכבוד
איתן הבר
יועץ ראש הממשלה
ומנהל הלשכה

לכבוד
איתן הבר
יועץ ראש הממשלה
ומנהל הלשכה

שלום רב,

הנדון: הצעה לתשובה לחברי ועד מושב אחיטוב בענין מגדלי הירקות
סימוכין שלך: ק-108-115

לועד מושב אחיטוב,

בעקבות פניתכם, למדתי על דרך טיפול משרד החקלאות במושב שלכם ובצורך להביא לשינוי במבנה המשק. נמסר לי, כי בעת חלוקת העודפים בגין נפילת מחירי הירקות, קיבלתם מענק מיוחד נוסף בהיקף של מיליון ש"ח (מחצית בהלוואה). כמו כן משרד החקלאות מלווה את תהליך שינוי המבנה המשקי אצלכם, והוא עומד לסכם את המענק הנוסף לשובכם בשבועות הקרובים.

בברכה,

יעקב צור
שר החקלאות

יצ/עכ

ירושלים, ג' בתשרי התשנ"ה
8 בספטמבר 1994
סימוכין: קיו-113-28

ועד מושב אחיטוב

שלום רב,

פנייתכם מיום 7.8.94 בענין מגדלי הירקות במושב אחיטוב הועברה לחתייחסות
משרד החקלאות. מהתייחסותם למדנו על דרך טיפול משרד החקלאות במושב שלכם
ובצורך להביא לשינוי במבנה המשק.

נמסר לנו, כי בעת חלוקת העודפים בגין נפילת מחירי הירקות, קיבלתם מענק
מיוחד נוסף בהיקף של מיליון ש"ח (מחצית בחלוואה). משרד החקלאות גם מלווה את
תהליך שינוי המבנה המשקי אצלכם, והוא עומד לסכם את המענק הנוסף לשובכם
בשבועות הקרובים.

תודה.

איתן
יועץ ראש הממשלה
הבר
ומנהל הלשכה

אחיטוב - מושב עובדים לחתיישבות שיתופית בע"מ
עמק - חפר
ד.נ. השומרון מיקוד 38855
טל. 06-366428

1994-אונ-7

מנשה דוד
ד.נ.

לכבוד
מר יעקב צור
שר החקלאות

א.נ.

הנדון: מגדלי ירקות במושב אחיטוב

למרות שבביקורך באחיטוב הבטחת קבל עם ועדה כי מגדלי הירקות במושב אחיטוב ימשיכו לגדל ירקות גם בעידן האוטונומיה וכי אתה ומשרדך תסייעו בידינו לעשות זאת. בפועל, אנשי משרדך ואנשי מועצת הירקות עושים הכל כדי שהבטחתך זו לא תקויים. במסגרת הסדר האוטונומיה שנחתם בין משרד החקלאות למשרד האוצר, יש פגיעה חמורה במגדלי המלפפונים בשל תחשיב עלויות יצור מוטעה, כך שעבור כל טון, הפיצוי שאמור להתקבל לא סביר ולא מתאים לעלויות היצור. הועדה שתוקמה על-ידך לצורך מתן טיפול יחודי וסיוע למגדלים באחיטוב ישבה במשך ארבעה חודשים וכתבה מסקנות שאין בהם כל חידוש ושום סיוע ושום טיפול יחודי. בתקופה שבין 1-6/94 נדחקו מגדלי המלפפונים באחיטוב בצורה משמעותית ואין כל הסדר וכל כוונה לסייע עבור תקופה זו. במכתבנו הקודם אליך ביקשנו לפגוש אותך בדחיפות, אך צוות משרדך מתעלם מאיתנו במכוון. אנו פונים אליך בזאת ומבקשים להיפגש עמך בדחיפות עוד חשבוע היות וקצה נפשם של המגדלים באחיטוב מהחבטחות והסחבת והחפסדים המתמשכים.

בכבוד רב,

ועד מושב אחיטוב
עמוס זהביאן 06-366995
מנשה דוד (ע.) 09-685093
06-366653 (ב.)

העתקים: מר יצחק רבין - ראש הממשלה
מר אברהם (בייגה) שוחט - שר האוצר
מר שלום שמחון - מזכיר תנועת המושבים
מר אפרים שלום - מנכ"ל מועצת הירקות
מר יוסטה בליר - מזכיר ארגון מגדלי הירקות
מר יורם צור - משרד החקלאות, חדרה
מר נחום איצקוביץ - ס. ראש המועצה, עמק חפר

5-ספט-1994

1.11.
12

0216

~~23~~
12

לכבוד
מר איתן הבר
יועץ ראש הממשלה
ומנהל הלשכה
לשכת ראש הממשלה
ת.ד. 13169
הקריה
ירושלים

א.נ.,

אני שמח כי לאחר חצי שנה מצאת לנכון להשיב על פנייתנו אליך.

לידיעתך, מאז פנינו אליך עוד כפעמיים ולא נענינו, אולם אני מקבל את הכנות במכתבך ואודה לך מאד אם תוכיח כנותך זו ותאות להפגש עמי ועם חברי ממושב אחיטוב בדחיפות, היות ויש מספר נושאים על הפרק המחייבים את התייחסותך המחירה.

בברכת שנה טובה,

מנשה דוד
יו"ר מועצת העבודה
מושב אחיטוב

טל. (ב.) 06-366653
טל. (ע.) 09-681638

א"ח
קדוץ קו
פלישה א"ח
22/11

11.10
+ יוסף איתן (הקריה)

94/12/06

ההסמכות הכללית של העובדים בארץ ישראל
הסתדרות הפועלים החקלאים

המרכז החקלאי

ג' בטבת תשנ"ה
06/12/94

מס' 827 ש

טלפון: 03-6929902/1

לכבוד
ציפי גדדי
מנהלת לשכת שר האוצר
משרד האוצר
ירושלים

ג.נ.,

קיבלתי את מכתבך אלי מיום 20.11.94 - אישור לקבלת מכתבי לשר שבוע קודם לכן.

ביום 24.11.94 שלחתי לשר מכתב נוסף הנוגע לייקור תעריפי מים לחקלאות - נושא המטופל באינטנסיביות חסרת-פשרות בידי פקידות אגף התקציבים באוצר.

ברצוני להבהיר שאין במכתבי אלה משום נסיונות לקנטר או לנגח; המאבק שלנו אינו אלא נסיון להשרדות המגזר החקלאי, שבחלקו הגדול איבד מכור אמון במשרד, וחמור מכך - בשר עצמו, שזכה בהתיישבות העובדת ליותר מ-80% תמיכה בפרימריס לקראת בחירות 92.

ייקור המים לחקלאות מעבר לעדכוני האוטומטיים (ייקורים אכזריים וחסרי הגיון כלכלי) בעוד 7%, נתפס אצלנו כשבירת כל הכלים תוך שימוש בשרות-הכח הנמצאת בידי אותו אגף תקציבים, שהשפעתו על השר - בלתי נסבלת!

ייקור זה, אם יתממש יהיה עבורנו הקש האחרון, ואודה לך אם תעבירי מסר זה לשר.

בכבוד רב

יורם תמרי
רכז תא מים במרכז החקלאי

הערת: שלמה לשם - יו"ר אגף המשק, כאן.

מדינת ישראל
משרד האוצר - אגף התקציבים

א' בטבת התשנ"ה
4 בדצמבר 1994
ת.94-85426

57175

אל:
מר ישראל עוז
מנהל מטה שר האוצר לשכת שר האוצר

הנדון: התייחסות למכתבו של מר יורם תמרי לשר האוצר

1. מר תמרי מעלה במכתבו את הטענות הבאות:

א. המדד המשוקלל על פיו מעודכנים נומינלית תעריפי המים שמוכרת חברת מקורות מעוות ולא משקף את תשומות הפקת ואספקת המים. אי לכך מתייקרים תעריפי המים מעל לנדרש והדבר יוצר לחץ אינפלציוני מיותר. לטענתו, אם כבר לבצע עידכון נומינלי הרי שיש לעשות זאת לפי מדד משוקלל שונה ואולם הוא רואה בהעדר עדכון אוטומטי את הפתרון הכלכלי הרצוי.

ב. החקלאים נדרשים לשאת ביקור היתר של תעריפי המים בשל חוסר יכולתם לגלגל יקור זה על מחירי התפוקה שלהם.

ג. חברת מקורות היא הנהנית מיקור היתר והדבר מתבטא בהעלאות שכו חריגות בחברה.

2. התייחסות לטענות

א. כאשר לטענתו הראשונה הרי שראשית יש לציין כי בעולם בו מחירי המים ניקבעים על פי מנגנון תחרותי או אפילו על פי החלטות אדמינסטרטיביות המשקפות עלויות ריאליות, הרי שבהחלט יתכן שמנגנון אוטומטי היא מנגנון מיותר. יתר על כן, אם בעולם כזה עדיין יש צורך בקביעת תעריפים על פי תקנות הרי שלגיטימי ואף רצוי להכניס מקדם התייעלות לתעריף - כלומר, לשחוק את התעריף הראלי.

ואולם, במקרה של תעריפי המים האמורים אי עידכון יתבטא בהעמקת סובסידיה ממשלתית (שגם לה השפעות אינפלציוניות לא מבוטלות) ולא כדבריו, בהעלאה או אי העלאה של שכר עובדי מקורות (ראה להלן). ניסיון העבר מלמד כי ללא העידכון האוטומטי נשחקו תעריפי המים באופן תדיר. לדוגמא, בין השנים 92 ל-94 נישחקו תעריפי המים ראלית בלמעלה מ-20%, במקביל גברה צריכת המים וההשפעה על גובה הסובסידיה הממשלתית היתה כפולה.

כאשר לטענתו כנגד נוסחת העידכון (שימוש במדד הכללי במשקל 50% מהרכב המדד המשקלל ולא כפי הצעתו - במדד תשומות התעשייה) הרי שלדעתנו השימוש במדד הכללי הוא נכון מאחר ומדד זה מבטא את עלויות ההון החלות על יצרן המים (ריבית, תשואה על ההון).

ב. השאלה האם החקלאים יכולים או לא יכולים להעמיס את העליה במחירי תשומות המים על הצרכנים היא שאלה כלכלית מורכבת ומר תמרי איננו תומך את טענתו בעניין זה בנתונים אמפיריים. יחד עם זאת אינני סבור כי עניין זה רלוונטי לשאלת העידכון (כאספקט הכלכלי שלה), שהרי לחוסר יכולת להעמיס מחירי תשומות על הצרכן עשויים להיות שני גורמים: היצע גמיש לחלוטין (כתוצאה מיבוא אפשרי) או ביקוש בעל רמת גמישות כלשהיא.

שני הגורמים הללו הם חלק מן הסביבה הכלכלית המשפיעה על ענף החקלאות ואין בהם כדי להצדיק אי עידכון תעריפי מים והעמקה של סובסידיה ממשלתית לענף. יתרה מכך, דווקא עידכון המחיר והפחתת הסובסידיה עשויים להביא לחלוקה נכונה יותר של תשומות המים בין הגידולים החקלאים עצמם ובכך לבסס ולחזק את הענף.

ג. טענתו השלישית של מר תמרי משוללת כל בסיס. חברת מקורות, הפועלת כיום בכפוף להסכם העלויות, אדישה לגובה תעריפי המים. שכר עובדי החברה מושפע ממקדם ההתייעלות בשיעור של 2.5% בשנה החל על החברה ומיכולתה להתייעל בהליכי הייצור שלה (בעיקר חיסכון בעלויות האנרגיה ובפיריון העבודה). שחיקת תעריפי המים או העלתם הריאלית איננה משפיעה על הכנסות החברה אלא, כפי שכבר נטען, על גובה סיכסוד הממשלתי בלבד. אם קיים "שומן" בשכר עובדי מקורות הרי שהוא תולדה של העבר והסכם העלויות רק מנסה לנגוס בו וכלל מיקרה למנגנון העידכון האוטומטי אין כל נגיעה לענין.

3. סיכום

ניתוח מן הסוג אותו עושה מר תמרי במכתבו הוא בבחינת "מקדים את זמנו". ניתוח כזה מתאים יותר לקביעת תעריפים למונופול שאינו מסובסד (למשל רשות הנמלים או רשות שדות התעופה) מאשר למונופול מסובסד (כדוגמת חברת אגד או מקורות עצמה). בבוא העת, כאשר יקבעו תעריפי המים על פי עלותם הריאלית, יהיה זה נכון וצודק לשנות את מנגנון עידכון המחירים. עד אז שמירה על רמה ריאלית של התעריפים ואף העלאתם הינה דווקא מתכון להבטחת ריווחיות לאורך זמן ולריסון הליכים אינפלציוניים.

ב ב ר כ ה,

יורם אבן
רכז מים ותיירות

העתק:

מר דוד ברוך - סגן הממונה על התקציבים
מר יוני דניאלי - רפרנט משק המים אגף התקציבים

מדינת ישראל
 משרד החקלאות
 המחלקה לשיווק תוצרת הקלאית

לכבוד
 שר החקלאות
 מר יעקב צור
 חקריה
 תל - אביב

א.נ.נ.

תחום המחירים בירקות וכירות לחינים בסיסיים

מקביל אשתקד	ליום 8.1.95	ירקות:
-	2.80-2.20	עגב' ייבוא
1.80-1.50	3.50-3.00	עגב' חממה
	2.50-2.00	עגבניות ערבה
3.50-2.50	8.00-7.00	עגבניות צ'רי
1.60-1.10	3.20-2.80	מלפפונים
1.30-1.20	2.50-2.30	גזר בתפוזרת
2.50-2.00	3.50-3.00	פלפל כהה
2.30-1.50	3.50-3.00	קשואים
1.20-0.60	3.50-3.00	חצילים פרגיל
	5.50-5.00	חצילים חממה
1.50-1.40	2.80-2.60	תפוחי אדמה בתפוזרת (חדש)
3.00-2.60	2.20-1.80	בצל יבש אורי
0.80-0.60	4.00-3.00	כרוב לבן
1.30-1.00	6.00-5.50	כרוב אדום
1.00-0.60	2.20-2.00	חסה
0.80-0.60	1.50-1.00	כרובית

מקביל אשתקד	ליום 8.1.95	פירות:
		תפוחים:
2.40-2.00	4.20-3.80	קוטר 6.5 גרניסמיט
2.80-2.60	4.50-4.00	" " דלישס זהוב
3.40-3.00	5.50-5.00	" " סטרקינג דלישס
3.20-2.80	4.80-4.40	" " יונתן

*מתח המחירים לחינים:
 החל מ-3.80 ש"ח הק"ג וכלה ב-5.00 ש"ח הק"ג ועד 5.50 ש"ח לק"ג לפרג
 מובחר

מקביל אשתקד	אגסים:
4.20-3.80	קוטר 6 ספדונה 4.80-4.50
4.80-4.50	" מובחר 5.40-5.00

*מתח המחירים לחינים:
 החל מ-4.50 ש"ח הק"ג עד 5.40 ש"ח הק"ג

פירות שונים:

		<u>בנות</u>
3.50-2.90	2.00-1.70	<u>אבוקדו פוארטו</u>
3.20-2.80	4.50-3.50	<u>קיווי</u>
5.20-4.80	7.50-6.00	

חדרים:

		<u>טבורי</u>
1.50-1.20	1.40-1.00	<u>אשכוליות</u>
1.10-0.90	1.30-1.00	<u>לימונים</u>
1.30-1.00	1.40-1.00	

ב ב ר כ ה ,

נוראל שרים
מנהל המחלקה לשיווק תוצרת הקלאיים

Handwritten signature/initials in blue ink.

צו הפיקוח על מצרכים ושירותים

(איסור העלאת מחירי חלב ומוצריו וחימר להעלאת), התשנ"ה-1995

בתוקף סמכותי לפי סעיף 16ב(א)(2) לחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התשי"ח-1957(1), אני מצווה לאמור:

- 1. לא ימכור אדם מצרך מן המצרכים המפורטים בתוספת במחיר העולה על המחיר הוציב אלא בכפוף לחימר שבסעיף 2.
- 2. מותר להעלות מחירי חלב ומוצריו המפורטים בתוספת, בטור ב' בשיעור שלא יעלה על השיעור הנקוב לצידם בטור ב'.
- 3. הוראות צו זה לא יחולו על החלב ומוצריו שנקבעו להם מחירים בצו הפיקוח על מצרכים ושירותים (מחיר מרבי לח ומוצריו), התשנ"ה-1995(2).
- 4. החילתו של צו זה ביום

995) התשנ"ה

טור א'	טור ב'	טור א'	טור ב'
שם המוצר	שיעור ההעלאה המותר באחוזים	שם המוצר	שיעור ההעלאה המותר באחוזים
חלב שתיח	3.5	גבינות שמנת לסוגיהן	3.5
חלב טרי בקרטון	3.5	גבינות מוקצפות לסוגיהן	3.5
חלב עמיד	3.5	גבינות מלוחות :	
משקאות חלב ממוסטרים	3.5	מסוג המד, צפחית	3.5
משקאות עמידים	3.5	מסוג בולגרית ופטה	3.5
יוגורט, קפיר לשתיית בגקבוקים	3.5	גבינות קשות מסוג עמק	3.5
לבניה 4.5% שומן	3.5	(כולל גב' בחמיסות ופרוסות)	
יוגורט לסוגיו	3.5	גבינות קשות מסוג	3.5
לבן	3.5	של העמק וגלבוע (כולל	
שמנת חמוצה (כולל לשתייה)	3.5	גבינות בחמיסות ופרוסות)	
שמנת מתוקה	3.5	גבינות מוחכות	3.5
חמאה	3.5	מעדני חלב	3.5
גבינות כחושות	3.5	גבינות מחלב כבשים	3.5
גבינות שמנות למריחה	3.5	מוצרי חלב עיזים	6.6
		כל תוצרת חלב אחרת	3.5

התשנ"ה)

Handwritten signature and stamp of the Director of the Israel Dairy Board.

(1) ס"ח התשי"ח, עמ' 24; התשנ"ה, עמ' 191
(2) ק"ח התשנ"ה, עמ'

1078 P

- 5 -

סדר ב'	המחיר כש"ו	ל צ ד כ נ	במזון	או	בקיור	סדר א'	המחיר כש"ו	ל צ ד כ נ	במזון	או	בקיור	לקמעונאי	ללא מע"מ	המחיר	האליזה	הכמות	המצרך
--------	------------	-----------	-------	----	-------	--------	------------	-----------	-------	----	-------	----------	----------	-------	--------	-------	-------

גבינות מותכות

4.15			4.90	3.57								8 משולשים בקופסה 200 גרם					"נעמה" מתוצרת תנובה
5.16			6.10	4.45								16 משולשים בקופסה 240 גרם					"חורש" מתוצרת תנובה
מעדנים																	
40	1.04	1.70	1.23	0.91								גביע 200 מל"ל	(3*)				יוגורט בטעם פירות מחוצ' תנובה, יוספתה
20	0.88	1.20	1.04	0.75								גביע 125 מל"ל					יוגורט [1.54 שומן] בתוספת פירות
20	0.89	1.40	1.04	0.75								גביע 125 מל"ל					מעדן חלב בטעמים: וניל ושוקולד מחוצרת כל המחלבות
5	1.14	1.85	1.35	1.01								גביע 175 מל"ל					מעדן חלב בטעמים מחצ' תנובה, סרה יוספתה, שטראוס
0	1.18	1.60	1.40	1.00								גביע 150 מל"ל					מעדן עם קצפת מחוצרת כל המחלבות
95																	תחילה
95																	החשב"ח

 יעקב צור
 שר החקלאיה

- 1. ס"ח התשי"ח, עמ' 24: התשנ"ב, עמ' 13
- 2. ס"ח התשמ"ה, עמ' 20
- 3. ס"ח התשל"ו, עמ' 52

המועצה לייצור ולשיווק של ירקות

תל-אביב, 67132, רחוב עזריאל קרליבך 2, ת.ד. 20130, פקס: 03-5612717, טלפון: 03-5612711
חיפה 33231, השוק הסיטונאי, רח' קיבוץ גלילות
ירושלים 95477, השוק הסיטונאי, גבעת-שאול
טלפון: 04-671753
טלפון: 02-524641

לשכת המנכ"ל

995/1995

95-4704

ישכת ער 95/1995

מס' מסמך

מאת:

אל:

המשימה:

לכבוד
מר אברהם (בייגה) שוחט
שר האוצר
משרד האוצר, ירושלים

לבייגה שלום רב !

הנדון: מחירי ירקות בחודשים אוקטובר-דצמבר 94
סימוכין: מכתבך מיום 20.12.94

צ"נתקים:

מכתבך הנ"ל הגיע אלי ביום 1.1.95. מכתבי אליך לא בא על מנת להתנחם. כל רצוני היה לזרז את הליכים בקבלת החלטות של אגף התקציבים, למנוע בעתיד חוסרים, כפי שהיו ולא לחזור על שגיאות העבר.

בהסכם שצירפת ובסיכום בינך לבין שר החקלאות בדבר פיצוי הסכמי שלום ורשת בטחון הדברים סוכמו. הוטל על אגף התקציבים ומשרד החקלאות לפרט את התמיכות ולקבוע מחיר על כל גידול. אך עבודה זו נמשכה ע"י אגף התקציבים למעלה מחצי שנה. בעקבות מכתבי ופניתו של מר ישראל עוז לאגף התקציבים, הדיונים קיבלו תאוצה. עם חילופי העובדים באגף התקציבים מר גיא בינשטוק עשה מאמצים גדולים, גלה רצון טוב והתמדה בדיונים, שנמשכו כמה ימים ולילות, הגענו להסכם, שנחתם רק ביום שני 26.12.94 בשעות הערב המאוחרות, כך שיכולנו להביא את הסיכומים הסופיים למליאת המועצה ביום רביעי 28.12.94.

אני שמח על כך שיש הסכם מחייב ומאפשר לחקלאים להמשיך לגדל והציבור בארץ ישלם מחיר סביר.

שוב תודה על תשומת לבך, והרצון הטוב שלך ושל שר החקלאות מר יעקב צור. נעשה הכל על מנת לעמוד באתגר ובאחריות הדרושה מאיתנו.

בכבוד רב,

אפרים שלום
מנכ"ל המועצה

משרד האוצר
בחיפה
9-1-1995
המנהל הכלכלי

העתק: מר יצחק רבין, ראש הממשלה
מר יעקב צור, שר החקלאות
מר יונתן בשיא, מנכ"ל משרד החקלאות
מר דוד ברודט, מנכ"ל משרד האוצר
מר גדליה גל, ח"כ, יו"ר ועדת הכספים הכנסת
מר גיא בינשטוק, אגף התקציבים משרד האוצר
מר יוסף בלייר, א. מ. ירקות

פנימי

19-12-94

תאריך

משרד המוצר

נתקבל

26-12-1994

מס' תיק

אל: ש, האצ' אל א. שוח

מאת: שלמו תיראש

הנדון: תצ"ה

כאה נא אק העביות
הפריטלסטיג ולגבות זהשגטות
על מצפא ותנוו אנק טוח.

מסכת שר המוצר 1994/78

מס' תיק

אל: *תצ"ה* מאת:

הנשימה:

בברכה
שלמו תיראש

בברכה

- לידיעתך
- לחזר לאחר עיון
- לטיפולך
- מוחזר לך בתודה
- לאישורך
- לשיחה/פגישה עם

אביב 1994

11-15-19

Dear Mr. [unclear]

[unclear]

[unclear]

It is with great pleasure
that I enclose herewith
the report which you
requested.

Very truly yours,

[unclear]

[unclear]

[unclear]

Yours truly,
[Signature]

[unclear]

[unclear]

[unclear]

[unclear]

EMBASSY OF ISRAEL
AGRICULTURAL AFFAIRS
2 PALACE GREEN
LONDON, W8 4QB
Telephone: 071-957 9524
Fax: 071-416 8185

שגרירות ישראל
נספחות חקלאית
לונדון

יום עיון בנושא אסטרטגיה חקלאית באיחוד האירופי

Handwritten signature in Hebrew, possibly reading 'ד"ר אריה שסקין' (Dr. Arieh Shashkin).

הוכן ע"י
ד"ר אריה שסקין
היועץ החקלאי, לונדון

דצמבר 1994

הקדמה

ב - 24 בנובמבר 1994 נערך יום עיון בלונדון ביוזמתו של "המרכז לאסטרטגיה חקלאית" שמרכזו באוניברסיטת רידינג.

הכנוס שבו השתתפו עשרות נציגי מוסדות, אוניברסיטאות, ארגוני חקלאיים וחברות לאספקת תשומות לחקלאות, דן בנושא של "קדימויות למאה החדשה - חקלאות, מזון ומדיניות כפרית של האיחוד האירופי".

בכנס הרצו מומחים מהבנק העולמי, נציב החקלאות באיחוד האירופי, נשיא ארגון החקלאיים הגדול בבריטניה (NFU) וכן שר החקלאות החדש בממשלת בריטניה.

בהמשך מובאים מספר נושאים שהוצגו בו ואשר עשויים לעניין גם את אנשי המגזר בארץ.

אספקת המזון - תחזית ארוכת טווח

למרות שבמדינות המערב המפותחות אחת הבעיות המרכזיות בחקלאות קשורה בכשר ייצור עודף ובצורך להגביל את כמויות התוצרת המגיעות לשווקים תוך סבסוד כבד של המוצר, הרי התחזיות שנערכו ע"י הבנק העולמי מציינים תמונה שונה בתכלית השינוי מהמצב הקיים.

לפי תחזיות אלו שהוצגו ע"י פרופ' Jock Anderson, יועץ לטכנולוגיה חקלאית בבנק העולמי, אוכלוסיית העולם תגדל תוך 30 שנה מ- 5.8 מיליארד נפש ב- 1995 ל- 8.5 מיליארד בשנת 2025. רוב הגידול יחול בארצות מפתחות שאוכלוסייתן תגיע ל- 7.1 מיליארד נפש לעומת 4.5 מיליארד בשנת הבסיס.

התחזית בדקה את הביקוש הנגזר מגידול זה במוצרי מזון בסיסיים שהם אורז, חיטה וגרעינים. על מנת לספק מזון לאוכלוסייה הצפויה יש להכפיל כמעט את הייצור של מוצרים אלה מ- 1680 מליון טון ל- 3300 מליון טון שמשמעותה של הכפלה זו - גידול בשיעור שנתי של 1.7%.

לכאורה אחוז הגידול השנתי נראה כנמוך אך לא כך הדבר. הבנק העולמי ניתח את מקורות הגידול הפוטנציאליים בגורמי הייצור הדרושים על מנת להשיג את יעד הייצור הזה. הבדיקה בחנה קודם כל את גורמי הייצור הטבעיים: קרקע ומים.

השימוש בקרקע לצרכי חקלאות מגיע כעת ל- 1.5 מיליארד הקטר ולפי האומדנים האופטימיים ביותר לא ניתן יהיה להגדיל את השטח הזה מעבר לתוספת של 150 מיליארד הקטר, למרות שהשטח הראוי לעיבוד חקלאי מוערך ב- 1.9 מיליארד הקטר הסיבה לכך נעוצה באיבוד שטחים חקלאיים רבים כתוצאה מניצול עודף, מדבור וניהול משאבי קרקע גרוע.

בנוסף לתוספת זו ניתן יהיה לשפר בשיעור של כ- 10% את טיב הקרקעות המעובדות כעת. בסיכומו של דבר, הקרקע תוכל לתרום לגידול הייצור החקלאי בלא יותר מ- 0.5% בממוצע שנתי.

השימוש במים, או יותר נכון הגידול בשטחים מושקים גם הוא מוגבל מאד.

בשנת 1990 היקף השלחין בעולם הגיע ל- 226 מליון הקטר ולמעשה ניתן יהיה להוסיף עד שנת 2025 לא יותר מ- 34 מליון הקטר, בעיקר בגלל צמצום במקורות המים הפנויים לשימוש חקלאי ויוקר מערכות ההשקיה. במלים אחרות השימוש במים יוכל להוסיף עוד כ- 0.2% מהייצור הנדרש בממוצע שנתי.

חסר אפוא, עדיין מקור שיוכל להגדיל את הייצור ב- 1% מדי שנה, לאחר ניכוי תרומת הקרקע והמים (ביחד 0.7%).

לפי תחזית הבנק העולמי האחוזה החסר להגדלת הייצור החקלאי השנתי נמצא בידעו טכנולוגיה המרכיבים העיקריים בתחום זה הם - הון אנושי, מערכת מוסדית וטכנולוגיה משופרת.

הבנק טוען שהירידה בהשקעות במחקר חקלאי עלולה לפגוע קשות בקידום הייצור. גם העלאת הפריין בחקלאות תלויה בקידום הטכנולוגי.

הלוח הבא מצביע על הפוטנציאל הטמון במרכיבים טכנולוגיים שעשויים להגדיל את הייצור בשלשת המוצרים שצוינו לעיל:

תרומת הגורמים המרכזיים להעלאת הייצור עד לשנת 2030
(באחוזים, בממוצע שנתי)

המוצר	הזנים	השקיה	דשנים וממשק הדשנים	סה"כ
אורז	0.7	0.1	0.9	1.7
חיטה	0.6	0.2	1.1	1.9
תירס	1.0	0.5	0.5	2.0

מהנתונים בלוח מתברר כי לתירס יש את פוטנציאל הפיתוח הגדול ביותר בעיקר בתחום הזנים.

האיחוד האירופי - מדיניות הסבסוד והרחבת החברות

Rene Steichen הנציב היוצא של החקלאות באיחוד האירופי ניסה להצדיק את מדיניות הסבסוד הכבד בחקלאות של האיחוד. לדעתו הסכם גאטט יביא למסחר חופשי יותר במוצרים חקלאיים והקטנת הסבסוד ליצוא החקלאי מאירופה לא יפגע בו לטווח הארוך.

הוא התייחס בעיקר לצרוף ארצות מזרח אירופה ומרכזה לאיחוד. לדעתו אחת הבעיות המרכזיות בהרחבה זו קשורה בחקלאות שממלאה תפקיד חשוב בתוצר הלאומי ובתעסוקה בארצות אלו.

חקלאי האיחוד מפחדים מאד מצרוף ארצות אלו שעלול לערער את היציבות הפנימית. יש להביא בחשבון כי קיים בהם משבר חקלאי חמור המתבטא בירידה גדולה בייצור כתוצאה הקטנת כוח הקניה ועלית מחירי התשומות.

לדעתו בשלב הראשון יצטרכו ארצות אלו לשפר מאד את הטיפול בתוצרת חקלאית, בשיווק ובתעשיית המזון. יעברו לפחות 15 שנה עד שהן תוכלנה להצטרף כחברים מלאים באיחוד.

מדיניות חקלאית משותפת (CAP)

שר החקלאות הבריטי Waldegrave אף הוא התייחס בהרחבה למדיניות החקלאית של האיחוד.

לדעתו המדיניות החקלאית המשותפת תצטרך להשתנות באופן סודי. היא מגלה חוסר רצון בולט לשינויים. דעתו של הצרכן תהיה בעלת משקל מכריע יותר ויותר בעתיד לחקלאות. יש הצדקה לחקלאות רק אם היא מיצרת לפי דרישות הצרכנים ולייצור חקלאי כשלעצמו אין כל ערך אם הוא לא מתאים את עצמו לביקוש.

מחירים גבוהים של חומרי גלם חקלאיים לתעשיית המזון, חוסר שמירה של איכות והגבלות באמצעות מכסות, דוחקים את ההשקעות המגזר החקלאי ופרוש הדבר אבטלה גוברת של חקלאיים.

1994 דצ' 29

לשכת שר האוצר

יום

תיק

מס' מסמך:

תאריך: 29/12/94

מאת:

אל:

המשימה:

לכבוד
מר יעקב צור
שר החקלאות
תל-אביב

תאריך יעד:

שכום רב 1

יצתקים:

הנדון: יבוא עגבניות ובצל

חקלאי מושבי אשכול כיבדו עד כה את החלטות משרד החקלאות, המועצה והארגון על הסכם מסודר בן הממשלה לבין החקלאים לגבי יבוא מבוקר ולהבאתו למחיר של 200% מעלויות הייצור.

מצער כי משרד שאמור להגן על פרנסתם של החקלאים ולדאוג ליציבות בענף הירקות, גורם במכוון לעודף תוצרת חקלאית ע"י יבוא בלתי מבוקר בכמויות מוגזמות בסיוע ותמיכה ממשלתית.

לכן, חקלאי אשכול דורשים להפסיק לאלתר יבוא עגב' ובצל.

באם בקשתינו לא תענה מידית, לא נאפשר פריקת התוצרת המיובאת.

ב ב ר כ ה
מאיר יפרח
ועדה חקלאית
מ.א. אשכול.

העתקים:

- מר בייגה שוחט - שר האוצר
- מר גדליה גל - ו.כספים כנסת ישראל
- שמואל אביטל - יו"ר הלובי החקלאי
- מר שלמה תירוש - מנכ"ל אגרוסקו
- מר אפרים שלום - מנכ"ל מ.ירקות
- מר יוסטה בליידר - א.מ.ירקות
- מר אייל טל - סגן ראש מועצה אזורית אשכול.
- מר עמי שחם - ו.חקלאית ערבה
- ו. חקלאית בקעת הירדן.

החשבון 1.0

א

שינוי ראלי לעומת 1987 בתמורה למגדל בתקופה: 1987-1994
מתואם למדד -7.94 ש"ח לק"ג

שינוי ראלי		שינוי ראלי		שינוי ראלי		שינוי ראלי		שינוי ראלי		שנה
בצל	%-ב	תפו"א	%-ב	עגבניות	%-ב	מלפפון	%-ב	תפו"ע	%-ב	
1.49	0.0%	1.41	0.0%	1.83	0.0%	1.90	0.0%	2.92	0.0%	1989
0.91	-38.9%	1.36	-3.6%	1.50	-17.6%	1.57	-17.1%	2.72	-7.0%	1990
0.89	-40.2%	1.53	8.6%	1.74	-4.8%	1.54	-18.8%	2.65	-9.2%	1991
1.19	-20.3%	1.28	-9.1%	1.54	-15.7%	2.08	9.8%	2.72	-6.8%	1992
0.72	-52.0%	1.18	-16.0%	1.37	-25.1%	1.37	-27.9%	2.14	-26.8%	1993
1.53	2.8%	1.03	-26.8%	1.20	-34.1%	1.08	-43.0%	2.22	-24.0%	1-7.1994

שינוי ראלי לעומת 1987 במחיר לצרכן בתקופה: 1987-1994
מתואם למדד -7.94 ש"ח לק"ג

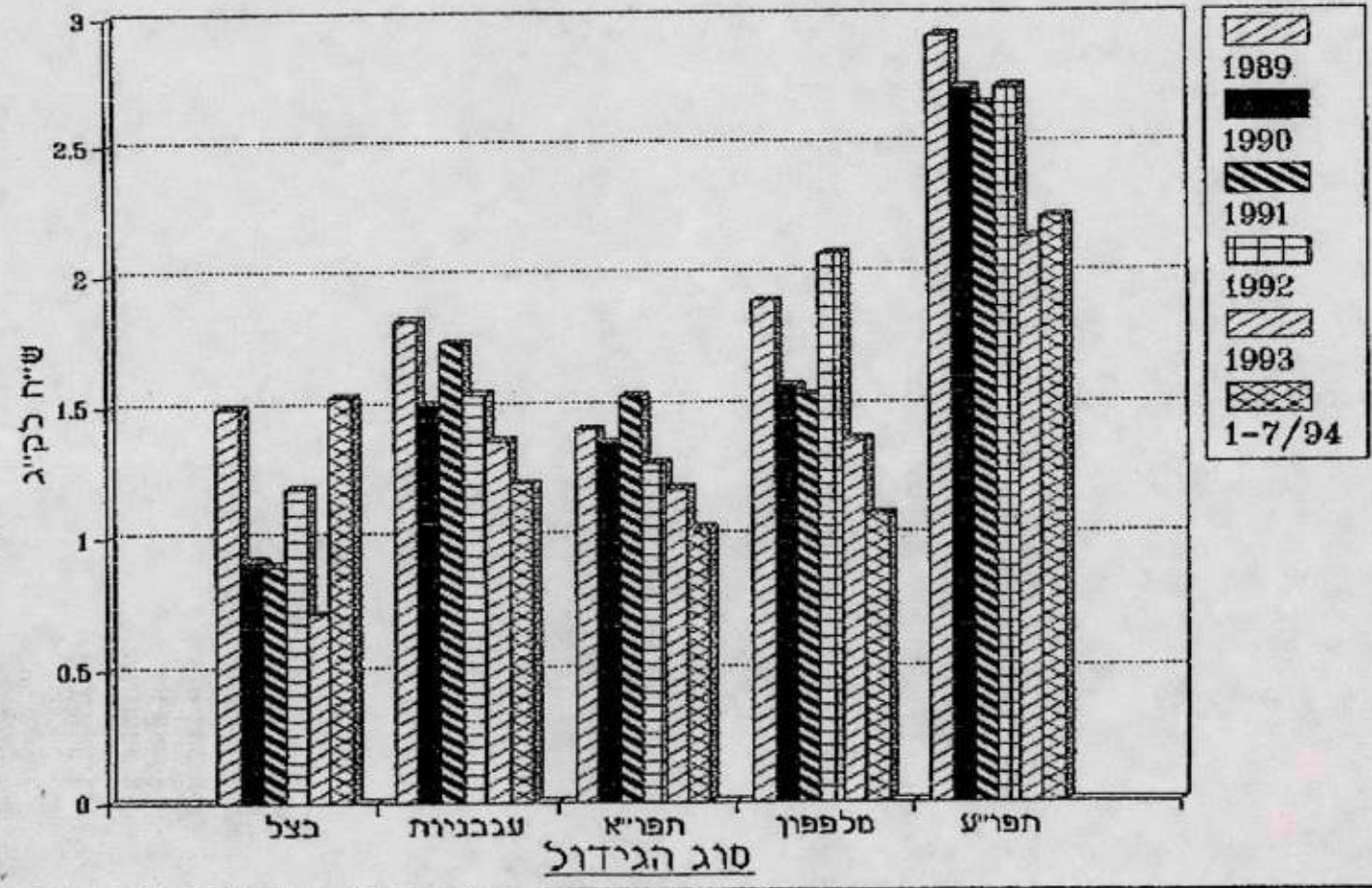
שינוי ראלי		שינוי ראלי		שינוי ראלי		שינוי ראלי		שינוי ראלי		שנה
בצל	%-ב	תפו"א	%-ב	פחוסות	%-ב	מלפפון	%-ב	תפו"ע	%-ב	
3.23	0.0%	2.92	0.0%	4.14	0.0%	4.05	0.0%	6.19	0.0%	1989
2.21	-31.5%	2.50	-14.6%	3.49	-15.7%	3.25	-19.9%	5.62	-9.2%	1990
2.12	-34.3%	2.64	-9.6%	3.79	-8.4%	3.10	-23.7%	5.24	-15.3%	1991
2.53	-21.8%	2.53	-13.3%	3.37	-18.6%	3.79	-6.6%	4.94	-20.1%	1992
1.77	-45.1%	2.39	-18.2%	3.08	-25.5%	2.85	-29.8%	4.43	-28.4%	1993
2.96	-8.3%	2.25	-23.1%	2.58	-37.6%	2.37	-41.5%	4.90	-20.7%	1-7.1994

שינוי ראלי לעומת 1988 בחמורה למגדל בתקופה: 1988-1994
מתואם למדד -7.94 ש"ח לק"ג

שינוי ראלי ב- %		שינוי ראלי ב- %		שינוי ראלי ב- %		שינוי ראלי ב- %		שינוי ראלי ב- %		שנה
בצל	תפוא	תפוא	עגבניות	מלפפון	תפוא	תפוא	תפוא			
0.0%	2.12	0.0%	1.36	0.0%	2.78	0.0%	2.21	0.0%	3.60	1988
-29.9%	1.49	3.6%	1.41	-34.2%	1.83	-14.3%	1.90	-23.1%	2.92	1989
-57.2%	0.91	-0.0%	1.36	-46.1%	1.50	-29.0%	1.57	-28.4%	2.72	1990
-58.1%	0.89	12.5%	1.53	-37.5%	1.74	-30.3%	1.54	-30.2%	2.65	1991
-44.1%	1.19	-5.9%	1.28	-44.7%	1.54	-5.9%	2.08	-28.4%	2.72	1992
-66.3%	0.72	-13.3%	1.18	-50.8%	1.37	-38.0%	1.37	-43.7%	2.14	1993
-27.9%	1.53	-24.3%	1.03	-56.9%	1.20	-51.1%	1.08	-41.6%	2.22	1-7.1994

תמורה למגדל בירקות נבחרים: 1989-1994

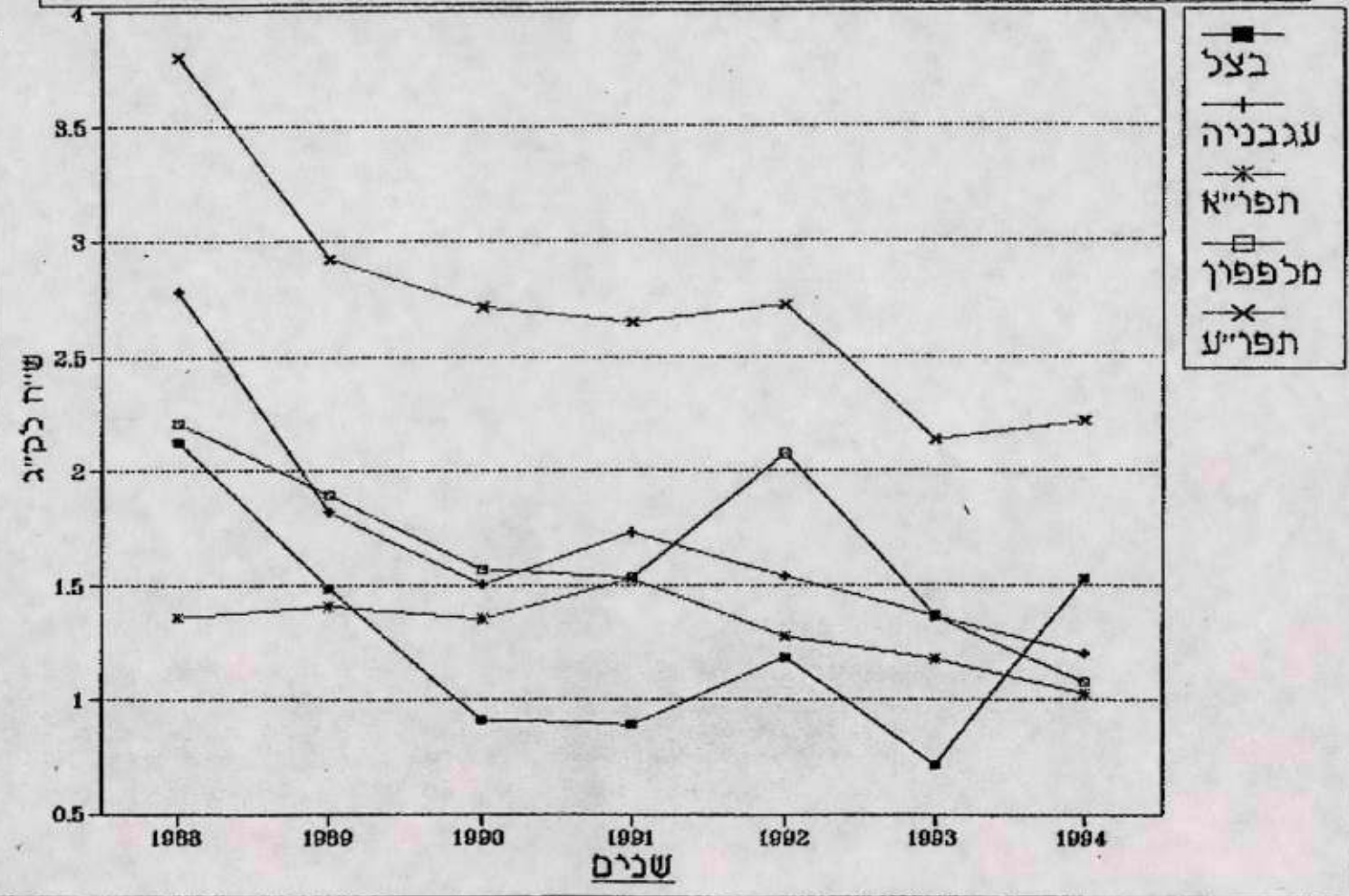
סחיר סתואם ליולי 94 - ש"ח לק"ג

20-DEL-1994 10:50
 מנהל מחלקת המחקר והייעוץ
 מנהל מחלקת המחקר והייעוץ
 1994-1994

תמורה למגדל בירקות נבחרים: 1988-1994

סחיר סחואם ליולי 94 - ש"ח לק"ג

מ.ט.פ. 20-10-1994
 מ.ט.פ. 20-10-1994
 מ.ט.פ. 20-10-1994
 מ.ט.פ. 20-10-1994

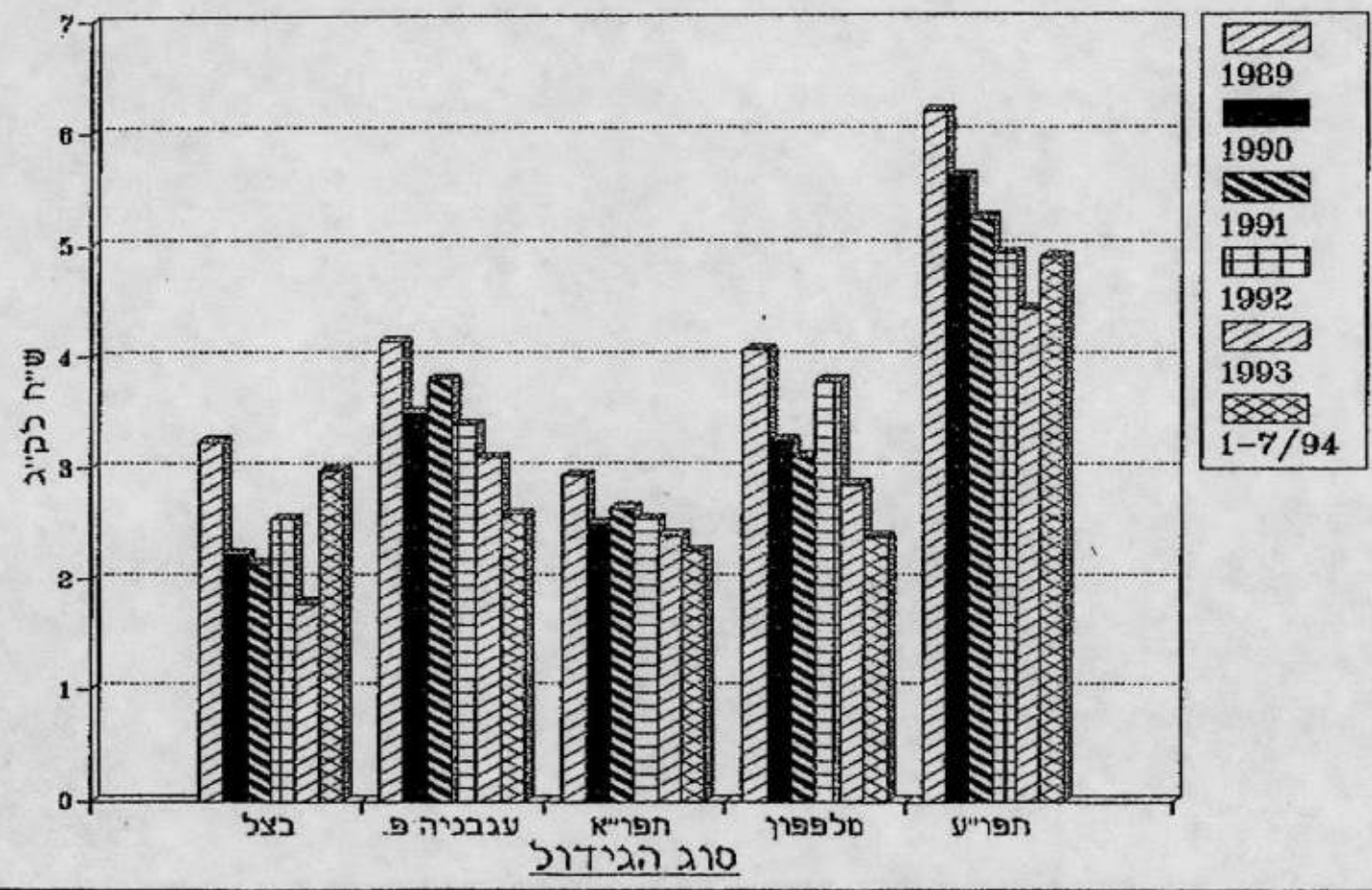
שינוי ראלי לעומת 1988 במחיר לצרכן בתקופה: 1988-1994
 מתואם למדד 7.94 - שיח לק"ג

שנה	שינוי ראלי		שינוי ראלי		שינוי ראלי		שינוי ראלי	
	תפ"ט	%-ב	תפ"ט א	%-ב	עגבניות פחוסות	%-ב	מלפפון	%-ב
1988	8.15	0.0%	3.08	0.0%	6.14	0.0%	4.73	0.0%
1989	6.19	-24.1%	2.92	-5.3%	4.14	-32.6%	4.05	-14.4%
1990	5.62	-31.1%	2.50	-18.9%	3.49	-43.2%	3.25	-31.3%
1991	5.24	-35.7%	2.64	-14.4%	3.79	-38.3%	3.10	-34.5%
1992	4.94	-39.4%	2.53	-18.0%	3.37	-45.1%	3.79	-19.9%
1993	4.43	-45.7%	2.39	-22.5%	3.08	-49.8%	2.85	-39.8%
1-7.1994	4.90	-39.9%	2.25	-27.0%	2.58	-58.0%	2.37	-49.9%

P.06
 972 3 69/1516
 MISRAD HAKLAUT
 20-DEC-1994 10:10

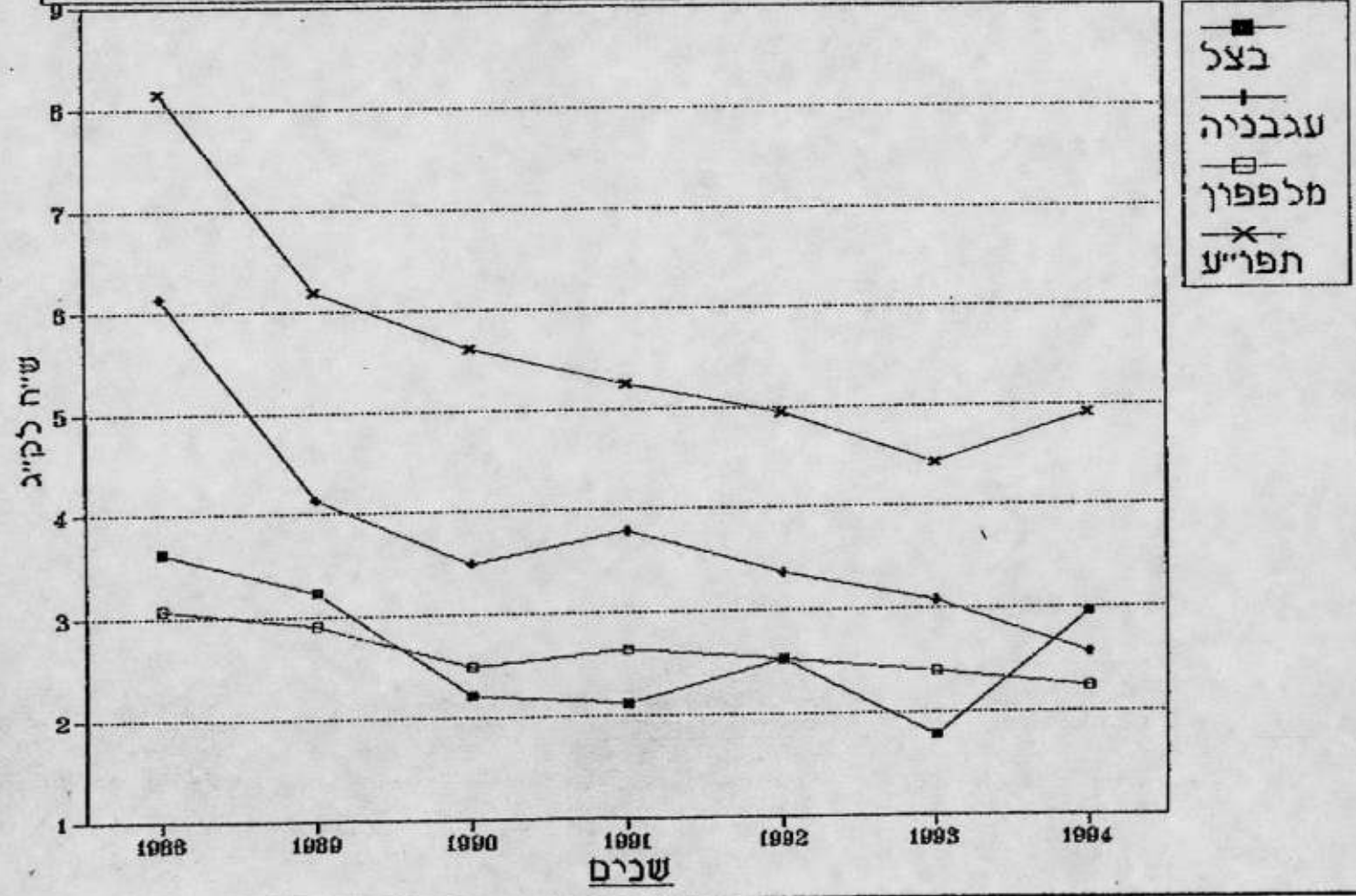
מחירי ירקות נבחרים לצרכן: 1989-1994

מחיר מתואם ליולי 94 - שיח לק"ג

מחירי ירקות נבחרים לצרכן: 1988 - 1994

מחיר מתואם ליולי 94 - שיח לק"ג

איגוד משווקי
הפירות והירקות
בישראל

מרכז: - תל-אביב, רח' קרליבך 12, ת.ד. 20085
טלפון: 03-5612126, פקסימיליה: 03-5612085

סניפים: - ירושלים, השוק הסיטוני, גבעת שאול, טל. 02-527546 פתח-תקות, השוק הסיטוני, רח' בר-כוכב, טל. 03-911352
חיפה, השוק הסיטוני, רח' קבץ גלויות, טל. 04-821888 נתניה, השוק הסיטוני, רח' שוהם, טל. 09-822701
באר-שבע, השוק הסיטוני, טל. 07-278754

יא בטבת תשנ"ד
14 בדצמבר 1994

n-p/142

Handwritten notes and signatures in blue ink, including the word 'קיים' (exists) and various scribbles.

לכבוד
מר צבי אלון
סמנכ"ל בכיר לשחר חוץ
משרד החקלאות

א.נ.,

הנדון: - יבוא עגבניות ע"י חברת אנרקסו

חרינו מתכבדים להודיעך, כי חברת אנרקסו השתלטה על יבוא העגבניות לישראל
תוך ניצול מעמדה ואפשרויות השיטעון של החברה, בצורה אשר מעוררת מחשבות
רציניות לגבי דרך פעילותה מחד, וחשנת המטרות שחציבה הממשלה מאידך.

1. חב' אנרקסו רוכשת את העגבניות במחיר פו"ב של כ - 2.5 שקל לק"ג
בתוספת תובלה יקרה למדי, של 50 אג' לק"ג שהינה גובה מגיע העלות לכ - 3
ש"ח.

2. תוצרת זו נמכרת לסיטונאים במחיר של 5.5 - 5 שקל לק"ג, וכל פניות
המשווקים לקבל מקום על האוניה נענה בשלילה !!!

3. מכאן ברור כי רווח החברה ביבוא מגיע לכ - 80% - 75% !!!

4. אם כוונת הממשלה לחזויל מחיר חרי דוגמא כיצד מונופולין משתלט וגורם
להאמרת מחירים שודאי פוגעת במטרות שכולם חציבו לחם ביבוא, בלי ספק ניתן
היה לחזויל העגבניות למחיר סיטוני של 5 שקלים.

ל י ד י ע ת ד !

בכבוד רב,

י. פיינר

מנחל

עותק -

שר החקלאות - מר יעקב צור
מנכ"ל משרד החקלאות - מר יונתן בשיא
שר האוצר - ירושלים - מר ביינה שוחט

Handwritten signature or name at the top left.

Handwritten signature or name in the center, possibly including the word "NINE" or similar characters.

12/12/94

15/11/94
כס/ממ 26259

ת א ו ר ה ע נ ף

מלד"ר	110.0	-) יצוא טרי	
מלד"ר	40.0	-) תעשיה	פו"ב
מלד"ר	60.0	-) שוק מקומי	
<hr/>				
מלד"ר	210.0			

מועסקים בענף 15,000

ה ש ק ע ו ת

60 מליון דולר
400 מליון דולר
50 מליון דולר

20 בתי אריזה פעילים
שטח נטוע = 270,000 דונם
השקעות תשתית

מצב הענין

ירידה חדה בשטחי הפרדס משנות ה-80
מכ- 420,000 ד' ל- 280,000 ד' היום
ירידה זו גרמה מעבר להקטנת הכמויות:

- להגדלת ההוצאות
- לירידה במחיר
- להקטנת % היצוא
- להשבתת מערכות תשתיות
- להקטנת מספר המועסקים
- לפדיון בשער המשק כ- 560 \$ בלבד

השינויים בהם אנו עוסקים

1. שנוי שיטת המסחר מקונסיגנציה למחיר שער משק.
(ראה נספח)
2. חזוק המטעים הטובים במרכז -
- פיתוח מואץ בדרום וזנים חדשים.
- נטיעות של 50,000 דונם.
3. פתוח שווקים חדשים - יפן ומזרח אירופה.
4. שנוי טפוסי המשק במגמת הגדלת היחידה.
5. התחלת מעבר לפרי בריא.

ה ח ל ט ו ת

1. הרחבת השפד"ן
2. מענקים 40% כל הארץ. (2 מלש"ח)
3. הגדלת מו"פ.
4. פדיון אמצעי יצור לבצוע הרפורמה במשק המשפחתי.

מ י מ ו ן

7	מלד"ר	- שינוי שיטת המסחר
2	מלד"ר	- פתוח שווק וקד"מ כולל מקומי
1	מלד"ר	- הגדלת מו"פ - זנים ופתוח טכנולוגי
1.5	מלד"ר	- השקעה בהחדרת פרי בריא

11.5 מלד"ר

נספח

השפעת המחיר המוכטח על הפדיון והכמות המיוצאת

בטבלה שלהלן ניתן לראות את עליית אחוזי האריזה הענפיים מעונת 92/3 לעונת 93/4 בה הונהג בתז"ים מחיר מינימום. וזאת מול שורת "הביקורת" באשכוליות בהן לא ניתנה תמיכה כלל.

עד לפני כ- 15 שנה אחוזי האריזה שהיו נהוגים בענף היו גבוהים כלמעלה מ- 25% מנתוני היום. דבר שראוי לשאוף להגיע אליו בחזרה לרווחת הענף. ההסבר לכך מתבסס מנקודת ראות המגדל. עבור פרי המופנה לאריזה ליצוא התמורה גבוהה לפחות פי 5 מהתמורה עבור פרי המופנה לעיבוד תעשייתי (עבור פרי העובר דרך המערך בבית האריזה). בזני התז"ים התמורה מיצוא עומדת בגובה של כ- \$ 180 בשער הפרדס ואילו התמורה מהתעשייה עומדת על כ- \$ 30 לטון.

מול האלטרנטיבה הזו (של הפניית פרי לאריזה) עומדת אלטרנטיבה של הפניית פרי לתעשייה באופן ישיר. האלטרנטיבה הזו מעמידה את התמורה לטון/פרי בשער המשק על כ- \$ 70 לטון.

סדרי הגודל בתמורות למגדל אינן נקודתיות על ציר הזמן אלא מסורתיות ומשקפות גם תקופות בהן המחירים הכינלאומיים לפרי מעובד הרקיעו שחקים.

לפיכך המוטיבציה של המגדלים והמועצה בראיה כוללת היא לעודד, גם באמצעות תמריצים שונים, כך שיותר פרי יארז וייוצא לחו"ל וישאיר תמורות גבוהות יותר ליחידת פרי וליחידת יצוא.

ממוצעים ענפיים

אחוזי אריזה

	<u>79/80</u>	<u>92/3</u>	<u>93/4</u>	<u>94/5 (צפי)</u>	<u>ז</u>
שמוטי	66	41	48	55	
טבורי	70	19	35	45	
ולנסיה	63	40	45	55	
אשכוליות	48	30	31		

כשלוש דברים אלה נחשבו, אין מקום לתמרץ הפניית פרי הדר למפעלי העיבוד לפי דרישתם ולעומת זאת חיוני לעודד הפניית פרי ליצוא גם למקומות כמו מזרח אירופה בהם לא היינו עד כה בעבר.

נא לשים לב

כל אחוז נוסף ליצוא = \$ 6.5 דונם לאחר קיזוז מחיר תעשייה.

נספח

פדיון ממוצע בשער הפרדס לזני הדורים נבחרים
(\$ לטון ברוטו בשער המשק)

השוואה בין זנים - מחיר שער המשק לבין זנים קונסיגנציה

	<u>השינוי - \$</u>	<u>93/4</u>	<u>92/3</u>	<u>ג</u>
מחיר	(+ 26	(15) 118	(19) 92	טבורי
מובטח	(+ 25	(15) 120	(19) 95	שמוטי
	(+ 31	(20) 113	(19) 82	ולנסיה
	(- 39	130	(14) 160	אשכ' בכירות
קונסיגנציה	(- 35	120	(14) 155	סנרייז
	(- 45	140	(14) 185	מינאולה

ת.ד. 80
בית דן 50250
טלפון 03-9683811
פקסימיליה 03-9683838

המועצה לשיווק פרי הדר

לאין
ישנה
ג
(א/ר)

30/11/94
צב/רא/ 26379

המועצה לשיווק פרי הדר
היח' הכלכלית

השוואת כדאיות הפניית פרי לתעשיה לעומת הפנית פרי לשווקי מזרח אירופה

התפלגות באחוזים

עם מזרח אירופה	ללא מזרח אירופה	\$ לטון תמיכה	
50%	50%	170	מחיר למגדל מטון יצוא
10%	-	130	מחיר למגדל מטון יצוא למ. אירופה
40%	50%	35	מחיר למגדל מטון בררה
112.0	102.5		מחיר משוקלל ליצואן ללא תמיכה
130.5	118.3		מחיר משוקלל ליצואן כולל תמיכה
9.5	11.7		השתתפות היצואן בהבטחת המחיר
140.0	130.0		מחיר מובטח למגדל

1. מנתוני הטבלה ניתן לראות כי ההבדל במחיר למגדל בין טונה המופנית ליצוא למזרח אירופה לבין טונה המופנת לבררה (לתעשיה) דרך המערך הוא \$ 95 לטון. (130 במקום 35 דולר).
2. תרומת היצוא למזרח אירופה בטונה המשוקללת הוא כ- \$ 9.5 $(10\% * (130-35))$
3. ליצואן יש מוטיבציה לארוז יותר למזרח אירופה מול האלטרנטיבה של הבררה עמ"נ להקטין את השתתפותו בהבטחת המחיר למגדל.
4. יש לזכור כי עדין האלטרנטיבה של הפניית הפרי ישירות לתעשיה, שלא דרך בית האריזה, מניבה \$ 80 לטון כשער הפרדס והיא נחותה ביחס לאלטרנטיבה המשוקללת של הפנית פרי לאריזה (כשחלקו מיוצא וחלקו יורד לבררה).

Handwritten signature or scribble in the top left corner.

Handwritten signature in the center, possibly reading "S. N. S." or similar.

13/10/94

Handwritten text, possibly a name or title, partially obscured by a diagonal line.

(S. N. S.)

15/11/94
כס/ממ 26259

ת א ו ר ה ע נ ך

מלד"ר	110.0	-) יצוא טרי	
מלד"ר	40.0	-) תעשיה	פו"ב
מלד"ר	60.0	-) שוק מקומי	
<hr/>				
מלד"ר	210.0			

מועסקים בענף 15,000

ה ש ק ע ו ת

60 מליון דולר
400 מליון דולר
50 מליון דולר

20 בתי אריזה פעילים
שטח נטוע = 270,000 דונם
השקעות תשתית

מצב הענין

ירידה חדה בשטחי הפרדס משנות ה-80
מכ- 420,000 ד' ל- 280,000 ד' היום
ירידה זו גרמה מעבר להקטנת הכמויות :

- להגדלת ההוצאות
- לירידה במחיר
- להקטנת % היצוא
- להשבתת מערכות תשתיות
- להקטנת מספר המועסקים
- לפדיון בשער המשק כ- 560 \$ בלבד

השינויים בהם אנו עוסקים

1. שנוי שיטת המסחר מקונסיגנציה למחיר שער משק.
(ראה נספח)
2. חזוק המטעים הטובים במרכז -
 - פיתוח מואץ בדרום וזנים חדשים.
 - נטיעות של 50,000 דונם.
3. פתוח שווקים חדשים - יפן ומזרח אירופה.
4. שנוי טפוסי המשק במגמת הגדלת היחידה.
5. התחלת מעבר לפרי בריא.

ה ח ל ט ו ת

1. הרחבת השפד"ן
2. מענקים 40% כל הארץ. (2 מלש"ח)
3. הגדלת מו"פ.
4. פדיון אמצעי יצור לבצוע הרפורמה במשק המשפחתי.

מ י מ ו ן

7	מלד"ר	- שינוי שיטת המסחר
2	מלד"ר	- פתוח שווק וקד"מ כולל מקומי
1	מלד"ר	- הגדלת מו"פ - זנים ופתוח טכנולוגי
1.5	מלד"ר	- השקעה בהחדרת פרי בריא

11.5 מלד"ר

נספח

השפעת המחיר המוכטח על הפדיון והכמות המיוצאת

בטבלה שלהלן ניתן לראות את עליית אחוזי האריזה הענפיים מעונת 92/3 לעונת 93/4 בה הונהג בתז"ים מחיר מינימום. וזאת מול שורת "הביקורת" באשכוליות בהן לא ניתנה תמיכה כלל.

עד לפני כ- 15 שנה אחוזי האריזה שהיו נהוגים בענף היו גבוהים כלמעלה מ- 25% מנתוני היום. דבר שראוי לשאוף להגיע אליו בחזרה לרווחת הענף. ההסבר לכך מתבסס מנקודת ראות המגדל. עבור פרי המופנה לאריזה ליצוא התמורה גבוהה לפחות פי 5 מהתמורה עבור פרי המופנה לעיבוד תעשייתי (עבור פרי העובר דרך המערך בבית האריזה). בזני התז"ים התמורה מיצוא עומדת בגובה של כ- \$ 180 בשער הפרדס ואילו התמורה מהתעשייה עומדת על כ- \$ 30 לטון.

מול האלטרנטיבה הזו (של הפניית פרי לאריזה) עומדת אלטרנטיבה של הפניית פרי לתעשייה כאופן ישיר. האלטרנטיבה הזו מעמידה את התמורה לטון/פרי בשער המשק על כ- \$ 70 לטון.

סדרי הגודל בתמורות למגדל אינן נקודתיות על ציר הזמן אלא מסורתיות ומשקפות גם תקופות בהן המחירים הבינלאומיים לפרי מעובד הרקיעו שחקים.

לפיכך המוטיבציה של המגדלים והמועצה בראיה כוללת היא לעודד, גם באמצעות תמריצים שונים, כך שיותר פרי יארז וייוצא לחו"ל וישאיר תמורות גבוהות יותר ליחידת פרי וליחידת יצוא.

ממוצעים ענפיים

אחוזי אריזה

	<u>79/80</u>	<u>92/3</u>	<u>93/4</u>	<u>94/5 (צפי)</u>	<u>ז</u>
שמוטי	66 (\$ 91)	41	48	55	
טבורי	70	19	35	45	
ולנסיה	63	40	45	55	
אשכוליות	48	30	31		

כשלוקחים דברים אלה בחשבון, אין מקום לתמרץ הפניית פרי הדר למפעלי העיבוד לפי דרישתם ולעומת זאת חיוני לעודד הפניית פרי ליצוא גם למקומות כמו מזרח אירופה בהם לא היינו עד כה בעבר.

נא לשים לב

כל אחוז נוסף ליצוא = \$ 6.5 דונם לאחר קיזוז מחיר תעשייה.

פדיון ממוצע בשער הפרדס לזני הדרים נבחרים
 (\$ לטון ברוטו בשער המשק)

השוואה בין זנים - מחיר שער המשק לבין זנים קונסיגנציה

	<u>השינוי ב-\$</u>	<u>93/4</u>	<u>92/3</u>	<u>זן</u>	
		<u>ממוצע</u>			
מחיר	(+ 26	(15) 118	(19) 92	טבורי	} זניפ לניהו בהוסנה
מובטח	(+ 25	(15) 120	(19) 95	שמוטי	
	(+ 31	(20) 113	(19) 82	ולנסיה	
	(- 39	130	(14) 160	אשכ' בכירות	} מחולק קונסנכר
קונסיגנציה	(- 35	120	(14) 155	סנרייז	
	(- 45	140	(14) 185	מינאולה	

מרכז החקלאים

לשכת שר ה.צ.ד. 96-65587
 מס' מסמך: _____
 אל: _____
 המשומה: _____

תאריך יעד: 22/08/94

יעתקים: _____

Handwritten signature/initials

לכבוד

מר אברהם (בייגה) שוחט

שר האוצר

א.נ.נ.

הנדון: ייקור תעריפי המים לחקלאות - השיטה והסכנות.

רצ"ב אני מעביר אליך את מאמרו של הכלכלן אילון שפירא, מנהל המח' הכלכלית במרכז החקלאי, המפרט את הפסול בשיטת עדכון תעריפי המים לחקלאות שהונהגה במסגרת "חוק ההסדרים במשק המדינה" - 1993.

מאמר זה, המסתמך על נתונים סטטיסטיים-עובדתיים, אינו מתפלמס פוליטית עם אנשי האוצר או עם כל רשות אחרת, אלא מציג את הדברים כפי שהם תוך הבלטת הסכנות שבשיטת ה"עדכון האוטומטי" - הן למשק הישראלי והן לענפי החקלאות הצמחית בהם תשומת המים הינה קריטית.

ב ב ר כ ה

יורם תמרי
רכז תא מים במרכז החקלאי

Handwritten signature

28-8-1994
28-8-1994
28-8-1994

1983

1983

1983

1983

1983

1983

1983

1983

1983

1983

תאריך : 22.8.94
מספר : 147.94

**חמננגנון האוטומטי לייקור מחירי המים וחשמל בישראל
וחשפתו האינפלציונית על המשק**

לאחרונה, הועלו מחירי המים לשימושים החקלאיים ב-3.9% נוספים, לאחר שבמהלך השנה האחרונה (1994), כבר הועלו מחירים אלו פעמיים. עי"כ מסתכמת העלייה המצטברת במחירי המים לשימושים חקלאיים במהלך שנת 1994 בלבד (וזו טרם הסתיימה) ב-11.2%. העלאת מחירים גבוהה זו הינה פועל יוצא של הפעלת שיטת עדכון מחירי המים לשימושים החקלאיים, המופעלת באורח אוטומטי עפ"י הכלל (המעוגן בחוק ההסדרים במשק), שמחירי המים לשימושים חקלאיים יועלו עפ"י שיעור ההתייקרות המצטבר של "סל" התשומות המשמש לייצורם בששת החודשים האחרונים ו/או כל אימת ש"סל" זה מתייקר ב-3.5% גם אם התייקרות זו הצטברה טרם שחלפו 6 חודשים.

העלאת מחירי המים לשימושים החקלאיים שנרשמה לאחרונה, בשיעור של 3.9% כאמור, אירעה, כתוצאה של ייקור החשמל למשתמשים בשיעור של 4.2%, וגם העלאה זו בוצעה, על בסיס הסדר אוטומטי של עדכון מחירי החשמל למשתמשים, כל אימת ש"סל" התשומות המשמש לייצורם מתייקר.

ההוצאה על חשמל, בסל התשומות המשמש להפקת המים, עקב הצורך בהשקעת אנרגייה רבה בשאיבת והולכת המים ממוקדי הימצאותם לאיזורי צריכתם, הינה משמעותית ביותר, ומסתכמת, עפ"י לוח תשומה תפוקה של המשק הישראלי לשנת 1982/83 (באמצעותו ניתן לגזור מקדמים כמותיים של התשומות השונות במשק המשמשות בייצור המוצרים השונים), ב-37.5% מסך כל עלויות ההפקה של המים בישראל. ואכן, ב"סל" התשומות המשמש להפקת המים - זה המהווה את הבסיס לחישובים בעדכון האוטומטי של מחירי המים כל אימת שיש צורך להעלותם עפ"י התקנות שנקבעו בחוק ההסדרים במשק - ב"סל" תשומות זה, מהווה החשמל 35% מהסל המשמש לחישוב ההתייקרות הדרושה.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a header or title.

Second line of faint, illegible text.

Third line of faint, illegible text.

Fourth line of faint, illegible text.

Fifth line of faint, illegible text.

Sixth line of faint, illegible text.

Seventh line of faint, illegible text.

Eighth line of faint, illegible text.

Ninth line of faint, illegible text.

Tenth line of faint, illegible text.

Eleventh line of faint, illegible text.

Twelfth line of faint, illegible text.

Thirteenth line of faint, illegible text.

Fourteenth line of faint, illegible text.

Fifteenth line of faint, illegible text.

יתר מדדי המחירים המשתתפים ב"סל" התשומות המשמש להפקת המים הינם מדד השכר לשכירים במשק - משקלו של זה ב"סל" המשמש לחישוב ההתייקרות עפ"י התקנות הכלולות בחוק ההסדרים הינו 15% מסך סל התשומות המשמשות להפקת והולכת המים (לעומת 16.6% עפ"י לוח תשומה תפוקה של המשק לשנת 1982/83), ומדד המחירים לצרכן, המשמש, במקרה זה, כמדד המשקף את ההתייקרות של יתר סעיפי התשומה המשמשים בתהליך ההפקה וההולכה של המים.

סעיף אחרון זה, הינו הפרובלמטי ביותר, אך גם ה"כבד" ביותר ב"סל" מדדי המחירים המייצג את "סל" התשומות המשמשות בהפקת והולכת המים - שכן משקלו בסל זה הוא 50% (אילו היו מעדכנים אותו למשקל השאריתי הנכון, עפ"י מקדמי התשומה תפוקה של המשק הישראלי, היה משקלו מגיע רק ל-46% ולא ל-50% כפי שהוא מופיע בפועל ב"סל" המשמש לעדכון מחירי המים עפ"י חוק ההסדרים), והוא מייצג את רכיב ההון בתהליך ההפקה (30.5%), ויתר התשומות (שמשקל כל אחת מהן קטן יחסית) שבמצטבר מגיעות למשקל השאריתי של 15.5%.

גם ההתייקרות של החשמל - זו שנרשמה לאחרונה בשיעור של 4.2% כאמור, מקורה בהסדר אוטומטי של עדכון מחירי החשמל על בסיס סל תשומות המשמש לייצור החשמל, וגם ב"סל" תשומות זה יש למדד המחירים לצרכן משקל נכבד.

עולה מכך, כי למדד המחירים לצרכן משקל מכריע בקביעת שיעור העלאת מחירי המים לשימושים החקלאיים ונראה, כי יש בכך טעם לפגם, באופן חישוב ההתייקרות הנדרשת במחירי המים וזאת מכמה וכמה טעמים:

(א) מדד המחירים לצרכן כולל בתוכו רכיבי תצרוכת שאין בינם לבין סל תשומות המשמש להפקת והולכת המים ולא כלום, והוא מהווה, למעשה, מנגנון להעלאת מחירים מופרזת, באופן פרמננטי, של מחירי המים, שכן במדד המחירים לצרכן כלולים סעיפי תצרוכת רבים שהם מוצרים בלתי סחירים כמעט לחלוטין (ביניהם שירותי הדיור המיוצגים בעיקר על ידי מדד מחירי הדירות למגורים), אשר כל אימת שנוצר מצב בו קיימים במשק לחצים אינפלציוניים שמקורם בעלייה בהכנסות במשק ("אינפלציה של ביקוש"), מחירי מצרכים אלו הם הראשונים להגיב בעליית מחיריהם (עקב אי סחירותם הכמעט מוחלטת).

כתוצאה מכך, מייקרת הממשלה את מחירי המים כמעט תמיד מעל ומעבר למה שהיה נדרש לו היה אפשר להשתמש ב"סל" התשומות האמיתי המשמש להפקת והולכת המים. אילו תהליכי הפקת החשמל והמים היו מתבצעים ע"י פירמות עסקיות רגילות, בתנאים הקרובים ל"שוק משוכלל" (בו פועלות פירמות רבות המתחרות זו עם זו), סביר כי לא היה מתקיים מנגנון אוטומטי, מהסוג שתואר לעיל, אשר מסדיר את העלאות מחירי החשמל והמים.

1947

1948

1949

1950

1951

1952

1953

1954

1955

1956

1957

1958

1959

1960

1961

1962

1963

1964

1965

1966

1967

1968

1969

1970

הסדרים אלו מתקיימים, הואיל ומשקי החשמל והמים במדינת ישראל, מנוהלים ע"י גופים מוסדיים, במעמד של חברות ציבוריות, להם עצמה מונופוליסטית רבה, ברישוי הממשלתי אמנם, אך המתבטאת, בין היתר, ביכולת להעלות את השכר למועסקים, בענפים אלו, מעל ומעבר לשכר הממוצע הקיים במשק הישראלי (ראה על כך דיון מפורט המלווה בנתונים בהמשך).

ע"כ, ההסדרה האוטומטית של העלאת מחירי המים לשימושים חקלאיים, הינה מנגנון המאפשר, בעקיפין, העלאה בלתי מבוקרת ובלתי מוצדקת של שכר העובדים בחברות הציבוריות המפיקות את המים והחשמל (14Z מתפוקת ענף החשמל בישראל מיועדת למשק המים לצורך הפקת והולכת המים), שכן, בפועל, נוצרות לחברות אלו (חברת החשמל ו"מקורות" בעיקר) עודפים של כספי גבייה מעבר למתחייב מההתייקרות בפועל (כתוצאה, כאמור, של שימוש במדד המחירים לצרכן אשר עפ"ר התייקרותו מוטיית כלפי מעלה בהשוואה להתייקרות שהיתה צריכה לשקף את התייקרות סל העלויות האמיתית). עודפים אלו משמשים מנוף לתביעות העובדים בחברות אלו להעלאות חוזרות של השכר (שכאמור הינו הגבוה ביותר במגזר הציבורי ובעל שיעורי העלייה המהירים ביותר במגזר זה - כפי שיפורט להלן בהמשך), ואלו, ב"גלגולן" הבא, תורמות (באמצעות תרומתם לרמת השכר הממוצעת במשק) לייקור נוסף של המים.

עולה מכאן, כי ההסדר האוטומטי, שבמקורו נתבע על ידי האוצר, תורם בצורה משמעותית להנצחת האינפלציה במשק, שכן מצד אחד הוא יוצר תוספת הכנסות משכר בחלק היותר חזק ביכולת מימוש תביעות השכר שלו (עובדי חברת החשמל ו"מקורות"), ובכך הוא מזין את המשך התהליך האינפלציוני, ואילו מצד שני, הוא תורם לייקור של שורה של מוצרים הכלולים במדד המחירים לצרכן (לרבות החשמל והמים עצמם בשימושים הביתיים שלהם), ואשר יצרניהם יכולים ל"גלגל", לפחות חלקית, את ההתייקרויות האלו לצרכנים הסופיים (סקטור משקי הבית במשק).

(ב) עולה מכאן, שהחקלאים מממנים, למעשה, חלק ניכר מהעלאת השכר של עובדי המים והחשמל בישראל, שכן החקלאים, בניגוד לסקטורים רבים אחרים במשק, אינם יכולים ל"גלגל" את מלוא עלויותיהם לצרכנים הסופיים של המוצרים החקלאיים השונים, ונאלצים לספוג, את מרבית העלאת המחירים והייקורים של התשומות המשמשות בתהליכי הייצור בחקלאות, ספיגה המתאפשרת, חלקית, על ידי הפיריון הגבוה המאפיין את החקלאות, ואשר מפירותיו נהנים למעשה ספקי התשומות (עובדי חברות החשמל והמים) היכולים, בתוקף היותם קבוצות לחץ חזקות במשק הישראלי, להעלות את שכרם ע"ח החקלאים, והצרכנים הסופיים, שלא ניתן לגלגל אליהם את מלוא הייקור בעלויות הייצור של הגידולים החקלאיים.

1
2
3
4

5
6
7
8

9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20

21

22
23
24

25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40

(ג) כבר הראינו, שמקדם ההון ב"סל" תשומות ההפקה וההולכה של המים הינו גבוה יחסית - 30.5%, כאמור, וכך גם מקדם ההון בסל הייצור של החשמל - 24.5% (לפי לוח ת"ת של המשק הישראלי לשנת 1982/3).

מכאן, שהמקדם המשולב של ההון להפקת המים - זה הישיר בהפקת המים עצמם, וזה העקיף, הנגזר ממרכיב החשמל בהפקת המים, שהוא 0.092 (לפי $0.375 \times 0.245 = 0.092$) שני אלו מהווים יחד, רכיב בהפקת המים ששיעורו מ"סל" התשומות מגיע לכדי 1146.7%.

מכאן, שיש מקום להחליף את מדד המחירים לצרכן במדד חליפי, שייצג יותר טוב את השינויים החלים בעלות ההון ממה שמייצג מדד המחירים לצרכן, והמדובר על מדד שישקף את עלות גיוס ההון לטווח הארוך (ולא אשראי לזמן קצר).

בזמנו הצענו, שבמקום השימוש במדד המחירים לצרכן, ישמש מדד המחירים הסיטונאים של תפוקת התעשייה לייצגים מקומיים כמדד המשלים את מדדי השכר והאנרגיה (החשמל) ב"סל" התשומות המשמש לעדכון מחירי המים עפ"י חוק ההסדרים.

נראה לנו, שלאור ההסברים וההנמקות שהובאו לעיל יש להימנע בעתיד משימוש במדד המחירים לצרכן כמדד המייצג את הערך שאריתי של סל התשומות המשמש בהפקת והולכת המים (שאריתי לאחר הזקיפה לפי מדד השכר והאנרגיה/חשמל), ואנו חוזרים וממליצים להשתמש במדד המחירים הסיטונאיים של תפוקת התעשייה לייצגים מקומיים (זה עלה בתקופה ינואר - יוני 1994 במצטבר ב-4.3% בהשוואה לעלייה בשיעור של 7.0% במדד המחירים לצרכן).

(ד) אך יותר מזה: על מנת להימנע מהתהליך האינפלציוני הגלום בהסדר האוטומטי של מנגנון הסדרת המחירים של המים, מוצע לבטל מנגנון זה ובמקומו להקים ועדה ציבורית שתטפל בנושא זה, על כל היבטיו, שכן חשוב להבין שלעצם הפעלתו של המנגנון האוטומטי להסדרת מחירי המים (כמו גם של החשמל) יש השפעה אינפלציונית, בדיוק כפי שמנגנון זה פועל על השכר במשק, ואשר לגביו תמיד מגלה האוצר קשיחות ביחס לקיומו של מנגנון כזה (של הצמדת השכר לעליית המחירים במשק) בגלל הנזקים שהוא טומן בחובו ביחס לחוסר היכולת של המשק להתאים עצמו לתנאים המשתנים.

(ה) ובאשר לשכר של העובדים בענפי החשמל והמים (נתונים אלו מופיעים בפרסומי הל.מ.ס. - המהווים את המקור לנתונים אלו במקובץ ולא ניתן להפריד אותם): עפ"י המפורט בנספח המצ"ב (ראה לוחות בנספח זה), הרי שרמת השכר הממוצעת של עובדים אלו, במונחי שכר ממוצע לשכיר, היתה ב-1993 פי 2.08 מרמת השכר הממוצעת לשכיר שנרשמה במשק בתקופה זו, והיא עלתה, בחומש האחרון, בשיעור מצטבר של 78.5%, בהשוואה לשיעור עלייה מצטבר של 65% בממוצע לכלל המשק ושיעור מצטבר של 74% בסקטור השירותים הציבוריים והקהילתיים בו עלה השכר בשיעור המצטבר הגבוה ביותר, למעט סקטור עובדי החשמל והמים, בחומש האחרון.

(ו) ולבסוף ראוי לציין, כי מנגנון מהסוג שתואר לעיל, איננו יכול להתקיים לאורך שנים רבות והוא עשוי לכלות את עצמו. זאת, עי"כ שבמידה ותהליך זה יימשך מספיק זמן, ענף החקלאות הצמחית בישראל יקרוס מחוסר יכולת לשלם את עלויות המים המוטלות עליו.

נספח:

לוח 1: מדד שכר למשרת שכיר לפי ענפי המשק - לוח יא/7
כולל עובדים מהשטחים

<u>מדד כללי</u>	<u>שירותים ציבוריים וקהילתיים</u>	<u>חשמל ומים</u>	<u>חקלאות ויעור</u>	<u>ממוצע ארצי</u>	
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	1989
117.1	116.1	115.0	111.9	116.1	1990
139.3	130.9	138.1	116.8	134.1	1991
156.1	158.2	162.2	133.8	151.8	1992
173.2	177.6	175.4	150.8	169.3	1993
191.1	209.9	212.8	172.4	189.5	1994

המקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

לוח 2: שכר חודשי ממוצע למשרת שכיר
 (כולל עובדים מהשטחים) בשקלים שוטפים

שירותים ציבוריים וקהילתיים	חשמל ומים	חקלאות וייעור	ממוצע ארצי	
1,758	3,902	1,252	2,020	1989
2,483	4,589	1,381	2,299	1990
2,799	5,509	1,442	2,656	1991
2,725	6,470	1,652	3,005	1992
3,058	6,999	1,862	3,353	1993

המקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

כא' בכסליו תשנ"ה
24 בנובמבר 1994
סימוכין: 161

הסכם בנושא פצוי למגדלי ענף הירקות
בעקבות הסכמי השלום

1. רשימת הגדולים

רשימת הגדולים אשר יקבלו פצוי במסגרת הסדר זה תכלול את הגדולים הבאים:
עגבניות
מלפפונים
חצילים
קשואים
בטטות

2. משך תשלום הפצוי

דולים אלו ינתן פצוי על פני תקופה של 4 שנים אשר תחל ב- 1 לדצמבר 1994 ותסתיים ב- 31 לאוגוסט 1998.

3. סכום הפצוי (אלפי ש"ח)

שנה 1 - 35,000 ש"ח.
שנה 2 - 32,375 ש"ח.
שנה 3 - 29,750 ש"ח.
שנה 4 - 27,125 ש"ח.

הפצוי המופחת בכל שנה בשיעור של 7.5%, יהיה צמוד למחירי תקציב 1994.

4. נוסחת הפצוי

א. שיעור הפצוי יהיה בגובה של עד 20% מעלות היצור לכל גידול מרשימת הגדולים.

במידה והמגבלה התקציבית לא תאפשר מצוי מלוא השיעור הוא יקוזז באופן יחסי לגל גידול.
תינתן אפשרות להוסיף לרשימה גידולים שיפגעו בצורה חמורה מהאוטונומיה, לאחר תיאום בין שני המשרדים ובתנאי שלא תהיה חריגה מסך התקציב המוקדש לנושא המענק.

ב. הזכאות תקבע בהתאם לממוצע רמת השווק לשוק המקומי שהיתה בשנים 1993 - 1991, בהתאם לתעודות משלוח של המועצה כפי שמופיע בספרי המועצה ובתוספת יצוא ונזקים שהוכרו בקרן לנזקי טבע. לגבי גידול שהיה במכסות (עגבניות) יתווסף מרכיב המכסות. ועדת זכאות שתמונה תקבע את המשקל היחסי של היקפי המכסות והשווק בגידול זה בשנים הרלבנטיות.

ג. התפלגות התשלום בשנה הראשונה להפעלת ההסכם תהיה 50% ב- 1 לדצמבר 1994, 30% ב- 1 לפברואר ו- 20% ב- 31 לאוגוסט 1995. ביתרת השנים התפלגות התשלום תהיה כדלקמן:
35% ב- 1 לאוקטובר, 35% ב- 1 לפברואר ו- 30% ב- 31 לאוגוסט.

ד. הצמדת שעורי הפצוי תעשה פעם בשנה בעת מעבר לשנת תקציב אחת לשנייה, בהתאם למקדמי התקציב.

5. פצוי נוסף בגין ביטול מכסות כתוצאה מחשיפת גידולי מכסה אוטונומיה

א. משרד החקלאות יגיש לוועדת שרים לכלכלה עד 15 לדצמבר 1994 הצעת החלטה שעל פיה:

1. שרי החקלאות התמ"ס והאוצר ימנעו מלחתום על צוי מכסות בכל הגדולים למעט תפוחי אדמה.

2. הממשלה תפעל לשנוי חוק מועצת הירקות באופן שלא יתאפשר לקבוע בעתיד מכסות יצור לירקות אלו.

ב. הפצוי בגין ביטול המכסות יעמוד על 1,700 ש"ח לדונם, ברם הפצוי הפרטני לגזר ולבצל כפוף לבניית טבלת פצוי מוסכמת על פי וענות שתוכן על ידי מועצת הירקות.

ד. התשלום עבור ביטול המכסות יבוצע במהלך חודש דצמבר 1994 וכפוף למלוי התנאים שפורטו בסעיפים הקודמים.

ה. אין בסכום זה כדי לגרוע מזכאותם של גדולי הגזר והבצל להכלל בתמיכות ממשלתיות לשוק המקומי - לרבות הסדרי רשתות בטחון בעתיד.

ו. ביטול מכסות בתפוחי אדמה

1. ביטול המכסות בתפוחי אדמה יעשה הדרגתית בהתאם להסכמי האוטונומיה. בכל אחת משלושת השנים הבאות יממן משרד האוצר פצוי על ביטול המכסות לפי הכמות הנכנסת מהאוטונומיה בפועל והשאר (עד מלוא גובה המכסות), עם הביטול המוחלט של המכסות.

2. אם יתברר בשבועות הקרובים על פי בדיקת מועצת הירקות שישינם מגדלים המעוניינים לצאת מן הענף ושהיקף מכסותיהם גבוה מהכמויות הנכנסות בפועל מהאוטונומיה, תבחן הסוגיה בנפרד בכפוף למגבלת התקציב השנתית לנושא.

3. סך המענף יעמוד על 1,700 ש"ח לדונם תפוא"א (425 ש"ח לטון).

4. הפצויים לתפוא"א ישולמו בסוף כל שנת פצוי וכנגד כמויות שנכנסו בפועל ולא יותר ממכסת הסחר.

5. המגדלים רשאים לבחור בשנה הראשונה באופציה של פצוי כספי ולא בביטול מכסה ואולם סכום הפצוי יופחת מעלות ביטול המכסה.

6. גדולי תעשייה

א. תנתן תמיכה לגדולי תירס ועגבניות לתעשייה לתקופה של עד שנתיים.

ב. סך התמיכה השנתית לא תעלה על 5 מליון ש"ח. סך התמיכה יוכל להיות מיועד לגידול אחד בלבד ובתנאי שהתמיכה לא תעלה על \$ 10 לטון תירס ו-\$ 4 לטון עגבניות.

ג. תמיכה זו תבוטל במועד מוקדם יותר באם יתרחש אחד מהשנים:

1. ביטול המכס באירופה או בארה"ב על מוצרי עגבניות (רלבנטי לעגבניות).

2. ביטול ה-LEVY המוטל על מוצרי תירס באירופה. (רלבנטי לתירס).

7. הפסקת תשלום המענקים

א. הפסקת תשלום המענקים כמפורט במסמך זה תבצע במקרה של עליית מחירים ששווה למינימום 160% מסך הכל עלויות יצור המלאות, לפי תחשיבי האגף לכלכלת היצור בשנ"מ במשך שני חדשים רצופים בעונת גידול.

ב. הפסקת הסחר עם האוטונומיה מסיבות פוליטיות לא תשמש עליה להפסקת הפצוי, אלא אם המחירים יעלו כנ"ל.

ג. בתוך חודש ימים, תובא להכרעת שרי האוצר והחקלאות להכרעה השאלה באם הפסקת הפצוי כוללת מגדלים שעברו לתעסוקה חליפית או לגדולים חליפיים או שנשארו בענף אך בחדשים בהם נערך הקיזוז לא גידלו ולא שווקו את סוג הירק שלגביו הוחלט להפסיק את תשלום הפצוי.

8. שעורי המענק למיכון החקלאי

נושא תמיכת מנהלת ההשקעות במיכון לגדולי ירקות ליצוא, הועבר לטפולה של מינהלת ההשקעות.

כל בקשה שתוגש למינהלה ושתעמוד בקריטריונים שסוכמו בדיון אצל שר האוצר ובדיון מיום 26 ליולי 1994, תבחן ותשפט ולאור זאת ועל פי נוהלי מינהלת ההשקעות, ינתן מענק של 40%. שעור המענק למיכון חקלאי בחממות ולירקות ליצוא בשטח פתוח יועלה מרמה של 20% לרמה של 40% ולגבי שטח פתוח, כפוף לבדיקה פרטנית.

9. פנוי עודפי ירקות

פנוי עודפי ירקות יבוצע לפי הנספח המצ"ב.

10. ימונו על ידי שר החקלאות הועדות הבאות:

א. ועדת מעקב שתפקידה יהיה לבחון במהלך כל התקופה את ביצוע ההסכם ואת הצורך להוסיף גדולים נוספים שנפגעו מהאוטונומיה.

ב. ועדת זכאות שתפקידה יהיה לקבוע את זכאות המגדלים לפצוי.

ג. ועדת ערר שתפקידה יהיה לבחון את העררים של חקלאים לגבי חקלאים לגבי כמויות השיוק והמכסות כפי שהועברו לידיעתם ואשר על פיהם נקבע סכום הפצוי

משרד החקלאות

לשכת הסמנכ"ל לסחר חוץ

נייר טיוטא

לנוהל יבוא פירות וירקות

א. יבוא במצב הנוכחי עד יישום הסכמי גאט"ט בתחום החקלאות (במהלך 1995).

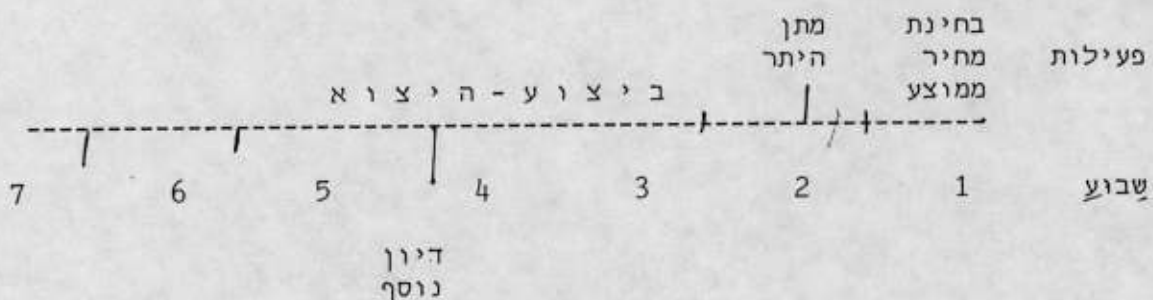
תנאים כלליים:

1. יש להסכים על רמת מחיר סיטוני שבועי שמהווה עילה להיתר יבוא (200% עלות ייצור?).
2. יש להכין מודל דיווח מייצג של המחיר הנ"ל (לפי שיטות הלמ"ס או אחרות).
3. יש להכין היקפי שיווק וצריכה שבועיים/חודשיים של המוצרים השונים למקרה של החלטה על יבוא.
4. לעדכן את מקורות היבוא הפוטנציאליים והדרישות של הגנה"צ מכל מקור.
5. יש להסכים על עקרונות הקצאת ההיתרים: כמויות מינימום? הגבלת אוכלוסיית היבואנים הפוטנציאליים וכו'.
6. מובן שהחלטה על הפסקת היבוא תיקח בחשבון שיש משלוחים והיתרים ש"עדיין באוויר".

נוהל מוצע

1. להיתר יבוא למשך חודש ימים על סמך עלית מחירים במוצע שבועי, מעבר למחיר המוסכם לעיל.
- ההנחה היא שזמן התגובה המינימלי הוא 10 ימים ממועד ההחלטה עד תחילת ביצוע, לפיכך, טווח ההיתר המעשי במקרה זה, הוא 20 יום.
2. היקף ההיתר יהיה בשיעור של 20% מהצריכה החודשית.
- שיעור זה מבוסס על הערכה של גמישות הביקוש במוצרים אלה ועל העובדה שמדובר בפועל כל פעם על היתר ל-20 יום כאמור.
3. המשך היבוא יישקל ויוחלט לאחר שלושה שבועות שוב על סמך נתוני שיווק ממוצעים שבועיים.

לו"ז לדוגמא:

4. יש להניח שבמהלך תקופת ההיתר יתנהגו היבואנים על פי התנאים השוטפים של השוק.

5. לגבי ירקות ופירות ברי אסוס, יש להכין גם הערכות שוטפות על רמת המלאים, בכדי לממש אפשרות של מתן היתרי יבוא, על פי המלאי האוזל, מבלי לחכות למועד הקפיצה במחירים.

ב. עם הפעלת הסכמי גאט"ט.

במקרה כזה, היבוא יתבסס על שעורי מכס סלקטיביים, בהעדר הגבלות מנהלתיות אחרות.

עקרונות הנוהל יהיו כדלהלן:

1. יקבע מכס גבוה - מכס מונע יבוא, שיוטל במידה והיבוא יהיה מתחת ל"מחיר הכניסה" המוסכם ומכס נמוך או "0" שיוטל על יבוא ברמת מחירים גבוהה ממחיר הכניסה.

2. ישנן שיטות שונות לעקוב אחרי רמת המחירים של היבוא.

א. להתבסס על המחיר שבמסמכי היבואן ס.י.פ., לגזור מהם המחיר הסיטוני שיהיה ליבוא ולקבוע את נקודת שינוי המכס בהתאם.

ב. לנסות לעקוב אחרי התוצרת המיובאת בשווקים הסיטוניים (דבר שנעשה באירופה לגבי תוצרת שלנו) ועל פיהם לגבות תוספת מכס במידה ומחיריהם נמוכים (זה מחייב הערכות בשווקים בזיהוי התוצרת, דרישה לאריזה ברורה, ובקורת השווקים).

יש לזכור שמדובר בהצעה למנגנונים חדשים לנו, אך ברי ביצוע ולא פחות יעילים "מהתרחישים הנוכחיים" ..

לסיכום:

1. לדעתי, יש להתרכז כרגע בנוהל לשנה הקרובה ובעוד מועד להכין נוהל ארוך טווח נוסף.

2. המסמך המצ"ב הינו לגיבוש עמדה מוסכמת בין המשרדים שהוכן על ידי, מבלי שנידון פנימית במשרדנו.

לפיכך, הפרמטרים עצמם שמוזכרים כאן, צריכים להיקבע בנפרד, כמו המודל עצמו.

בברכה,

צבי אלון

סמנכ"ל סחר חוץ

אר/
23.11.1994
ל"סח"94/20231

132 3'
·88 11.5
~~1111~~
18

נספח להסכם האוטונומיה לגבי מנגנון פנוי עודפי ירקות בשנת 1995

א. החל מ-1 לינואר 1995, המחיר עבור פנוי עודפי ירקות יהיה עד 80% מעלויות היצור בשער המשק, ^{אם יאבא} בגדולים המקבלים פצוי במסגרת הסכם האוטונומיה, בהם תשלם המדינה תמיכה של עד 20% מעלויות היצור, ^{אוסטמיא} יחושב מחיר הפנוי בכפוף התמיכה. ^{הא 29}

ב. השתתפות הממשלה תהיה ביחס של שקל מול שקל השתתפות מועצת הירקות, ברם במידה ותקציב מועצת הירקות המיועד כל שנה לפנוי עדפים, יספיק לתשלום של יותר ממחצית עלות העדפים, תשלום הממשלה רק את היתרה, לפי הנדרש.

ג. במידה והתקציב הכולל של הממשלה ומועצת הירקות להבטחת "רשת הבטחון" לא יספיק, תלקח התוספת הנדרשת מתקציב הפצוי עבור האוטונומיה.

ד. כדי להבטיח את תזרים המזומנים לפנוי העדפים, תעביר הממשלה את הכספים שיועדו לרשת הבטחון לשוק המקומי למועצת הירקות, כבר בתחילת השנה. ההתחשבות לגבי השתתפות הממשלה בפנוי תערך בסוף השנה וכספי הממשלה יוחזרו על ידי המועצה בהתאם לנדרש. מוצע גם כי 20% מתוך כספי הפצוי המיועדים לאוטונומיה, יועברו למועצה במהלך השנה.

ה. המחיר הקובע לצורך הפנוי יהיה המחיר לפי נתוני המחלקה לשווק תוצרת חקלאית במשרד החקלאות, בשבוע שלפני הפנוי.

ו. יתכנו שנויים, בעיקר ברמת מחיר הפנוי, בהתאם להתפתחויות בשטח.

ז. במידה ורמת המחירים בשוק הסטונאי תעלה לשעור שיבטא 200% מעלויות היצור, יתבצע יבוא משלים בהיקף הנדרש. ההיקף הכמותי המשלים יקבע בהתאם לפער החזוי בין הצריכה לכמות המוצעת. עם החלת הסכמי גא"ט יומרו המגבלות הכמותיות בהנהגת רמות מכסים גמישות שתבטחנה את פתיחת היבוא בהתאם לצורך.

משרד החקלאות
המנהל הכללי

תאריך 13/11/94

אל: בייטה לוחם - שר - האוצר

~~לשכת שר האוצר
מס' מסמך
אל: מאות:
המשימה:~~

מאת: לורן בשיא

מספר דפים כולל דף זה: 4

הנדון: תאריך יעד:

עתיקים:

לורן בשיא

~~17/11/94~~

אם חל שיבוש כאחרי הודפס או שלא התקבל, אנא פנה למספר טלפון 03-6971756

שר החקלאות

ז' בכסליו תשנ"ה
10 בנובמבר 1994

לכבוד
נחמן רטנר
סגן החשב הכללי

הנדון: ועדת זוסמן לבחינת מצב החקלאות

המשבר המתמשך בענף החקלאות הגורר אחריו שנויים דרמטיים במערך הייצור והשווק החקלאי, במבנה ובתפקוד יחידות הייצור החקלאיות ובמערך ההתישבות הכפרית באזורי המרכז ובמיוחד באזורי הפריפריה - הביא אותי ואת שר האוצר לידי החלטה למנות ועדת מומחים חזוניים, שלא מהמערכת הממשלתית והחקלאית.

ועדה זו אמורה לעסוק ב- 4 נושאים עיקריים:

1. המבנה והאופי העתידי של החקלאות באזור הפריפריה.
2. שמור ושליטה על קרקעות הלאום.
3. מבנהו של המשק המשפחתי והקהילי המושבית.
4. פתוח אמצעי ייצור חלופיים במשק החקלאי.

הצורך במתן תשובות מהירות ככל הניתן לבעיות המורכבות למדי הנגזרות מהעסוק ב- 4 הנושאים הנ"ל צמצם למינימום את יכולתנו לברור את צוות המומחים שאמורים היו להרכיב את הועדה.

לאחר טריקה מדוקדקת ביותר של אנשי האקדמיה שהיו יכולים להוביל ולהנחות את הועדה הנ"ל, הגענו למסקנה כי פרופ' פנחס זוסמן, מהפקולטה לחקלאות ברחובות, שהינו חוקר עתיר נסיון בתחום ההתישבות החקלאית והבקי מלפני ולפניו בכל רזי המשבר בחקלאות - הינו האישיות האקדמית המתאימה ביותר לעמוד בראש הועדה.

לשם מלוי משימתו סוכס כי הוא ייעזר בתשתית המחקרית והמינהלית של המרכז למחקר בכלכלה חקלאית שליד הפקולטה לחקלאות ברחובות.

אנו סבורים, אנכי ושר האוצר, כי על רקע מורכבות הנושא והצורך הדחוף במתן התשובות, שכל הליך מינהלי אחר לבחירת חברי הועדה והיו"ר שלה, היה מחטיא את מטרתו. וגם כך, בשל העכובים הנובעים מהחלטת הוועדה לפטור ממכרז, הננו נמצאים בפגור רציני בכל הקשור לעבודת הועדה.

אני פונה בזאת אליך, לגרום בהקדם לשנוי החלטת הועדה לפטור ממכרז ולאפשר ל- 2 המשרדים להפעיל לאלתר את חברי הצוות שמונו.

מצ"ב לעיונך, שנית נוסח כתב המנוי לחברי הועדה.

בברכה

יעקב צהר
שר החקלאות

- העתקים: א. (בייגה) שוחט - שר האוצר
י. בשיא - מנכ"ל משרד החקלאות
מ. אבנרי - חשב המשרד
ג. רוזנטל - יועץ שר החקלאות
ר. אילון - אגף התקציבים
ש. גירטלר - מנהל נב"ח

לשכת שר האוצר

לשכת שר החקלאות

כתב מינוי ועדה לבחינת מצב החקלאות

הצורך

החקלאות במדינת ישראל עוברת בשנים האחרונות תהליכי שינוי דרמטיים הנובעים משינויים כסביבה, במשק החקלאי, בטכנולוגיה, במצב המדיני, כמצב הקהילות החקלאיות ועוד. השינויים הדרמטיים והתכופים מחייבים חשיבה על המגמות והכיוונים הרצויים לחקלאות ישראל. לצורך הגדרת המדיניות, הכיוונים הרצויים והשינויים המתחייבים החליטו שרי האוצר והחקלאות למנות ועדה מקצועית שתיבחן מרכיבים מרכזיים ומשמעותיים בחוס החקלאי ותגבש מסמך מדיניות.

הנושאים

הועדה תעסוק ב- 4 נושאים עיקריים:

- א. החקלאות כישובים פריפריאליים רחוקים ומושבים שעיסוקם העיקרי הוא הבלבדי הינו חקלאות. קיבוצים
- ב. שימור ושליטה על קרקעות הלאוס.
- ג. מבנהו של המשק המשפחתי והקהילה המושבית. הערכות עתידית תוך בחינת אמצעי היצור ומערך הבטחון הסוציאלי.
- ד. פיתוח תחומי תעסוקה חליפים במשק החקלאי.

חברי הועדה

- פרופ' סיקו זוסמן - י"ר
- פרופ' כסלו יואב
- נחמיה חסיד
- פרופ' אריה שחר
- ד"ר אמיר הלמן
- מרכזי הועדה: גדי רוזנטל - משרד החקלאות.
- רון אילון - אגף תקציבים

1 +

אמצעים

.4

משרד החקלאות והאוצר יעמידו את האמצעים והכלים הדרושים לעבודת הועדה.

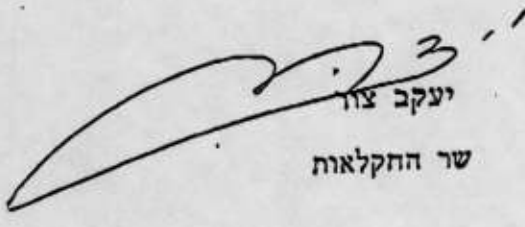
ל"ו

.5

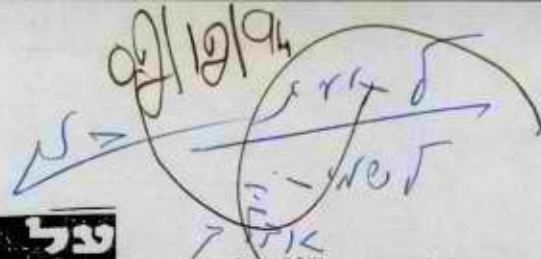
הועדה מתבקשת לסיים את עבודתה בפרק זמן של 4 חודשים ממועד תחילה העבודה.

אברהם (כייגה) שאחט
שר האוצר

יעקב צו
שר החקלאות

Handwritten signature or initials in the top right corner.

על המשחר

22.11.94

אשמת הפקידות הבכירה

על הפקידים הבכירים באוצר מוטלת אחריות להחרפת היחסים, עד כדי משבר, בין משרדי החקלאות והאוצר ובין השרים שוחט וצור - אומר איתן ברושי. פקידים בכירים מחבלים במכוון במדיניות הממשלה ומסבים לה נזק בלתי הפיך עד כדי סיכון המשך שלטונה. יש לנקוט כנגדם צעדים אפקטיביים, כולל צעדים פרסונליים

11.94

יפאן, ישראל

ביום ששי שעבר הורתי מסיוור של שלושה שבועות בכ" מה ממדינות המזרח הרחוק. הפיסגה היתה יפאן. גם לאחר הביקור והשאלות שנשאלו, עריון אין אני בטוח שהבנתי איך הם מצליחים להמשיך לייצר צא ולהרוויח ולשמור על עורף במאזן התשלומים - למרות ההתחזקות הנמשכת של היו שנה אחר שנה.

בין השאר נפגשתי עם פקידים במשרד החוץ היפאני, שהסבירו לי שהם לא שמים שום מכשול על יבוא ליפאן, ומדובר בשוק חופשי לגמרי. אך לליבם, לכן הם דורשים מהיבוא קפדניות, כדי לשמור על שלום כששאלתי אותם איך הם שומרים שהם בורקים כל ירק וכל פרי המגני נקי ממויקים. "למשל, אם אתם פירות או ירקות מהערכה, אתם צרי לגמרי ממויקים, ויהיה מרוחק לפחות אחרת - כדי למנוע מהמויקים הגידול". אמרת להם שזה נשמע כמו קטנה: ישראל קטנה מדי. או הם ענו להגן על בריאות הציבור. כך הבנתי ופירות תוצרת חוץ - ביפאן.

אך מי שחושב שהיפאנים המציאו צילנו מצליח הממסד החקלאי - ובו יבוא ירקות ופירות - למרות הניסיון במרד המחירים לצרכן. הנימוקים דו טוען, שאי אפשר לייבא שום דבר מוזיקים. מעניין איך אפשר לייבא כאשר כבר החליטה הממשלה על יבוא משרד החקלאות את היוזמה כאשר קטנות - עד שזה הפך בלתי כדאי ירקות מעזה, סיפרו לנו שמדובר בהחלה בדיונטריה. כאשר ניסו לייבא שיש שם יותר מדי חומרי הדברה - מאשרים יבוא, כמו אתמול עגבניות מת - וכל בוגר מבוא לכלכלה יודע לא יורד כלל, אלא מתיישר לפי המחיר הרווח גורף היבוא.

לכן די פאתטי לשמוע את שר האוצר וכוונתו מתלונן על שר החקלאות. חסר אונים מוד הלובי החקלאי איך פוליטיקנים בניו לבין יעקב צור. מינהלים

איך הם עושים זאת?

"הם מספקים נתונים לא נכונים, שגורמים קבלת החלטות שגויות. גם כאשר מתקבלות החלטות, הן אינן מבוצעות כשזונן. הם פוגעים בצמרת משרד החקלאות והמגזר ההתיישבותי על ידי הפרחת נתונים המטעים את הציבור. ישנן לכך דוגמאות אינספור: ארגיש כמה מהן: נושא הטיפול בענף

יוסף גילוי

איתן ברושי מקיבוץ גבת, עוזר בכיר של שר החקלאות, וועם על "פקידים בכירים" המחבלים במכוון במדיניות הממשלה. גם כאשר הממשלה מתחלפת, הוא אומר, הפקידות הבכירה נשארת, והיא מביאה עימה כנרונה את מתחלי העבר ונושאים שטופלו בצורה שלומיאלית. "כמי שאחראים אישית על מהלכים מדיניים או כלכליים, מגינים הפקידים הללו על מדיניות כושלת שביצעו בעבר ואף מורשים אותה לממשל החדש. בצדק כינה אותם ראש הממשלה יצחק רבין 'מסננים בלי ראש'. ההתזמורת הפקידותית הישנה ממשיכה לנגן אותן מנגינות, שבנינו הוחלף השלטון בישראל."

ביצר זה באל לביטוי בשטח? "הישיגי הממשלה נשחקים בצורה משמעותית על ידי זיוף המנגינה. ההשתקפות כשטח באה לירי ביטוי בכיצוע חלקי ושגוי של מדיניות הממשלה. שוחקים את הוראות השרים בכיצוע איטי ומסורבל וכסכת מכוונת. ישנם פקידים בכירים, בעלי השקפה פוליטית שהם מסווים במעטפת מקצועית של 'עובדי מדינה'. בפועל הם 'פוליטיים' יותר מעוזרי שרים הממונים על כיצוע מדיניות, כהתאם להנחיות שריהם. גרוע מזה, ישנם פקידים המחבלים בהצלחת הממשלה ובמימוש מדיניותה. מחבלים גם במדיניות משרד החקלאות? "הרכבים שאמרת נכונים לגבי כלל משרדי הממשלה. זו אחת הסיבות המרכזיות לחוסר שביעות רצון בולט מתפקודה של הממשלה; מכיוון שנוצר פער גדול בין הכרזות ומחויבות לבין הביצוע בשטח."

ציון דוגמאות בבקשה.

"אבל יש שתי דוגמאות קשות ביותר: כמינהל מסרקעי ישראל מעכבים ומשבשים את כיצוע החלטות הממשלה בנושא הסדר קרקעות התיישבות והחלטות בנושא זכות החקלאים על ארמיתם, דבר הגורם נזק גדול ומשבר אמון כלפי המנהיגות והממשלה. עובדה שנייה: לרוב פקיד האוצר העוסקים בענייני התיישבות, מים וחקלאות יש השקפות פוליטיות ואידאולוגיות, שאינן מאפשרות להם לטפל נכון, כלשונו המעטה, במגזר התיישבותי, יצרני וייחודי של מדינת ישראל.

"הפרדוקס הוא, שהפקידים הללו טרם הבחינו שהחלפה הממשלה והשתנתה המדיניות. על הפקידים הבכירים באוצר מוטלת אחריות להחרפת היחסים, עד כדי משבר, בין משרדי החקלאות והאוצר ובין השרים שוחט וצור. הם מתעלמים, בכוונה תחילה, ממחויבות למדיניות של סיוע והצלה להתיישבות ולחקלאות."

ברושי: הפקידים גורמים 'נזק בלתי הפיך'

הלול - הכשלת מדיניות משרד החקלאות בנושא רשת הביטחון, הכשלת מחיר מינימום ופינוי עורפים. מדיניותם לייבא תוצרת חקלאית טרייה התנפצה בגלל שהם נמנעו להכיר במציאות וללמוד אותה. הדוגמה הקשה ביותר והבולטת מבין היא דיון בלתי פוסק בהסדר חובות הקיבוצים. המעכב פתרון המיסר וגורם נזק לממשלה וההתיישבות.

"בסיכומו של דבר, אין ספק שהאחריות הכוללת היא בירי השרים, אך בכוחם של פקידים בכירים להסב נזק בלתי הפיך עד כדי סיכון המשך שלטונה של הממשלה הנוכחית. לפיכך, יש לנקוט צעדים אפקטיביים, כולל פרסונליים, ומוטב שעה אחת קודם."

גלובס

22.11.94

המינהל פירסם מיכרז ראשון למכירת

מגרש רפריייה דקות בדרכי

המועצה לייצור ולשיווק של ירקות

מכתב

94-70261

תל-אביב, 67132, רחוב עזריאל קרליבך 2, ת.ד. 20730, פקס 03-5812717, טלפן 04-5611478
לשכת שר האוצר
חיפה 33231, השוק הסיטונאי, רח' קיבוץ גלוות
ירושלים 95477, השוק הסיטונאי, גבעת-שאול

מס' מסמך: 02-524641
אל: **ר' יצחק**
טלפן: 04-671753

לשכת המנכ"ל

התאריך: 28.9.94

ש ח

לידידי שר האוצר
מר בייגה שוחט

תאריך יעד: **א ת ש**

שלום רב !

עמ' קים:

זה זמן רב נמנעתי מלכתוב לך בדבר מחירי הירקות ונסיבותיהם, למרות שהיו אלי פניות רבות מקרב מגדלים וממשרד החקלאות לפנות אליך ישירות. קויתי שהיוזמה אולי תבוא ממשרדך להתעניין במה שנעשה בתחום גידול ירקות לשוק המקומי.

כידוע לך בשנתיים וחצי אחרונות מגדלי הירקות סבלו קשות הן מאסון טבע בשנת 92 והן מסגר ארוך בשנת 93, וסגר נוסף בשנת 94, שגרמו לעודפים גדולים בשנת 93 עד יוני 94. לאחר פגישות אתך בתחילת שנת 94 קבלנו סיוע חלקי עבור העודפים של שנת 93. הסיכום בינך לבין שר החקלאות על רשת בטחון לשנת 94 אינו פועל, למרות שתוקצב תקציב בסך 9 מיליון ש"ח לשנה.

עובדים מאגף התקציבים עושים הכל לא ליישם את סיכומי שני השרים. מתחילת ינואר 94 עד לחודש יולי 94 המועצה קלטה עודפים למעלה מ-10 מיליון ש"ח. המגדלים היו צריכים לקבל תשלום לפי המוסכם 80% מההוצאות השוטפות עבור העודפים, אולם לא קבלו את התשלומים. לאחר דיונים אין ספור וויכוחים התקבל סך 2.6 מיליון ש"ח באיחור של חצי שנה. בתנאים אלה מגדלי הירקות אינם יכולים להמשיך באופן סדיר לשתול ולזרוע, ולכן ישנם גם תנודות במחירים.

פנייתי זו אליך באופן אישי נובעת מהפרסום בעתון על תגובתך לדברי שר החוץ מר שמעון פרס על סבסוד בחקלאות. יתכן שברצונך לתמוך בחקלאות, אולם אנשי משרדך עושים הכל למנוע תמיכה וליישם את השקפתם למשק חופשי. במצב זה אף פעם לא יהיה יציבות והפתרון איננו בייבוא. אפשר בסכום מינימלי להבטיח אספקה סדירה של למעלה ממיליון טון ירקות לשוק המקומי.

המכתב מופנה אליך באופן אישי ללא עותקים לגורמים אחרים. ואני מקוה שיהיה לך הזמן לעיין בו. אהיה מוכן גם להפגש איתך ולהסביר לך על הנעשה בתחום זה. מחכה לתשובתך ולתשומת לבך.

בכבוד רב,

אפרים שלום
מנכ"ל המועצה
אפרים שלום

צה/בייגה

מדינת ישראל
משרד האוצר - אגף התקציבים

י"ד בכסלו התשנ"ה
 17 בנובמבר 1994
 ת.85041-94

אגף תקציבים

אל:
 מר אברהם (בייגה) שוחט
 שר האוצר

הנדון: ירקות - הכנה לשיבת הממשלה ביום 20.11.94

1. תהליך ביטול המכסות בירקות ופירות

להלן נקודות הציון בביטול המכסות בירקות ופירות:

- 1988 - ביטול המכסות ביצור פירות ע"י שר החקלאות דאז.
- 1993 - ביטול המכסות בעגבניות. תשלום פיצויים בסך של כ-15 מלש"ח לחקלאים. מוצרים במכסות: גזר, בצל ותפ"א. יבוטלו ב 1995 על פי בקשת החקלאים.

2. עיקרי השינויים במדיניות תמיכות הממשלה בחקלאות משנת 1993 ואילך

תקציב (מלש"ח)	שנה	מהות השינוי	הנושא
34	1993	תמיכה במחיר	יצוא הדרים
10	1993	תמיכה במחיר-תוספת להסכם מתוך 28 מלש"ח	יצוא פרחים
24	1993	תמיכה במחיר	כותנה
34	1993		פינוי ביצים
7	1993	תוספת	מנהלת השקעות
6.4	1993	הרחבת תמיכה ב-300 אלף דונם (סה"כ תקציב 25 מלש"ח)	חיטה
41	1993	תוספת סובסידיה	חוק גליל
23	1994	ירקות, פירות והודים (לא היה בעבר)	רשת ביטחון שוק מקומי
20	1994		מנהלת השקעות
36	1994	כולל: מחקר, הדברה, ט. נקודתי, קו עימות, יצוא	תקציב פעולות

תקציב (מלש"ח)	שנה	מהות השינוי	הנושא
15	1994	תמיכה במחיר	יצוא הדרים
6	1994	תוספת של 6 מלש"ח (מתוך 24)	יצוא פרחים
3	1994	תוספת של 3 מלש"ח (מתוך 4.8)	יצוא פירות
110	1994	סבסוד יצור ופינוי עודפים	ענף ההטלה
25	1994	רשת ביטחון ופינוי עודפים	ענף הפטם
20	1994	תמיכה במחיר - רשת ביטחון	כותנה
21	1994	תמיכה במחיר	חיטה
12	1994	כיסוי גרעונות המועצה בגין פינוי עודפים	עודפי ירקות
49	1994	פיצוי בגין אוטונומיה - סה"כ 240 מליון ש"ח	פיצוי ירקנים

3. ניתוח והערות לגבי עלית מחירי העגבניות האחרונה

א. כמויות ומחירים

להלן טבלת ריכוז של האחרונות: כמויות היצור ומחירי העגבניות לחקלאי, בשנים

1994 מחצית I	1993		1992	1991	
	מחצית II	מחצית I			
62,150	60,500 145,800	66,600	123,900	120,800	סה"כ יצור (טון)
	105,800		95,900	97,400	יצור בישראל
	40,000		28,000	23,400	יצור בשטחים
1,167	1,204		1,227	1,293	מחיר ממוצע נומינלי
1,210	1,353		1,524	1,720	מחיר ממוצע ריאלי (6.94)

מסקנות מהטבלה:

- מחיר העגבניה הריאלי והנומינלי ירד משמעותית בשנים האחרונות (ירידה ריאלית של כ-30% במוצע). תהליך זה מאפיין את המוצר שנים רבות.
- חל גידול ניכר בהכנסת תוצרת מהשטחים - עד לשיא של כ-40,000 טון בשנת 1993.
- בתחילת 1994, לא היתה שום אינדיקציה על מחסור או עודף חריג במוצר. מקור: למ"ס, רבעון לחקלאות. סביר להניח כי כמויות הייצור גדולות מהמזווח.

ב. גרפים - רצ"ב בנספח גרפים המתארים את התנהגות המחירים החודשיים של העגבניות, בשנים האחרונות.

המסקנה העיקרית מגרפים אלו היא ששונות המחיר במוצר גבוהה במיוחד. ניתן לראות בבירור כי שונות זו היתה גבוהה יותר בתקופה בה היו מכסות בענף (עד ינואר 1993).

ג. מחיר העגבניה - מחיר העגבניה הממוצע ירד ריאלית בכ-10% לשנה, בשלוש השנים האחרונות. מגמה זו נמשכה גם במחצית הראשונה של 1994, עד לעליות המחיר האחרונות.

ד. מדיניות הממשלה

תכנון בענף - עד ינואר 1993 יצור העגבניות היה מתוכנן בחלקו (שטח פתוח בלבד), באמצעות מכסות.

פינוי עודפים - עד שנת 1994, הממשלה לא היתה מעורבת בפינוי עודפי ירקות, למעט במשברים חריגים במיוחד וגם אז, בדיעבד. פינוי העודפים התבצע ע"י מועצת הירקות ובכספי המגדלים. מחיר הפינוי היה נמוך (כ-40% מהוצאות היצור).

בסוף שנת 1993 הזרימה הממשלה תקציב לפינוי עודפים בהיקף משמעותי, והחל מינואר 1994, נקבעה רשת ביטחון מוסדרת לענף. מחיר הפינוי ברשת הביטחון הוכפל ועמד על כ-80% מהוצאות היצור, אך הופעל בהתאם למוצק המחיר החודשי. יש לציין כי ב-5 השנים האחרונות לא ניתנה כלל רשת ביטחון לפינוי עודפים בענף.

בסה"כ הזרימה הממשלה, בגין פינוי עודפי ירקות לתקופה שבין 6\93 ועד היום (16 חודש), תקציב של כ-15 מיליון ש"ח, רובו הגדול מיועד לעגבניות.

סחר - עד לחתימת הסכם עקרונות עם הרשות הפלשתינאית, חל גידול ניכר ביבוא עגבניות מרצועת עזה (עד ל-40,000 טון בשנת '93). הסכם הסחר עם הפלשתינאים מגביל את כניסת התוצרת ל-13,000 טון, בשנה בראשונה. זו היא ירידה משמעותית של כ-66% בהיקף הסחר.

ב ב ר כ ה,

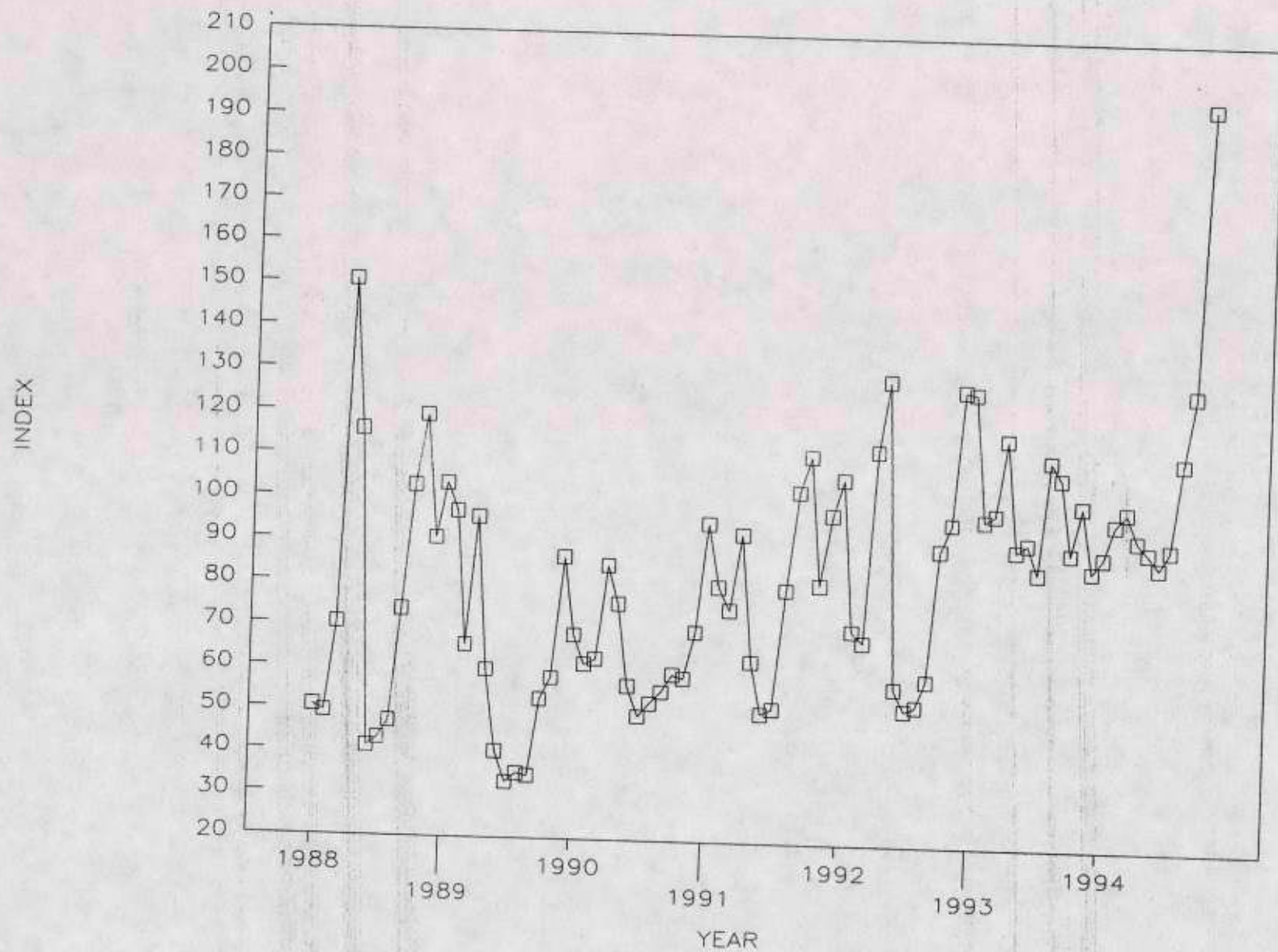
רון אילון
רכז חקלאות

העתק:

מר דוד ברוזט - הממונה על התקציבים משרד האוצר
מר דוד ברוך - סגן הממונה על התקציבים

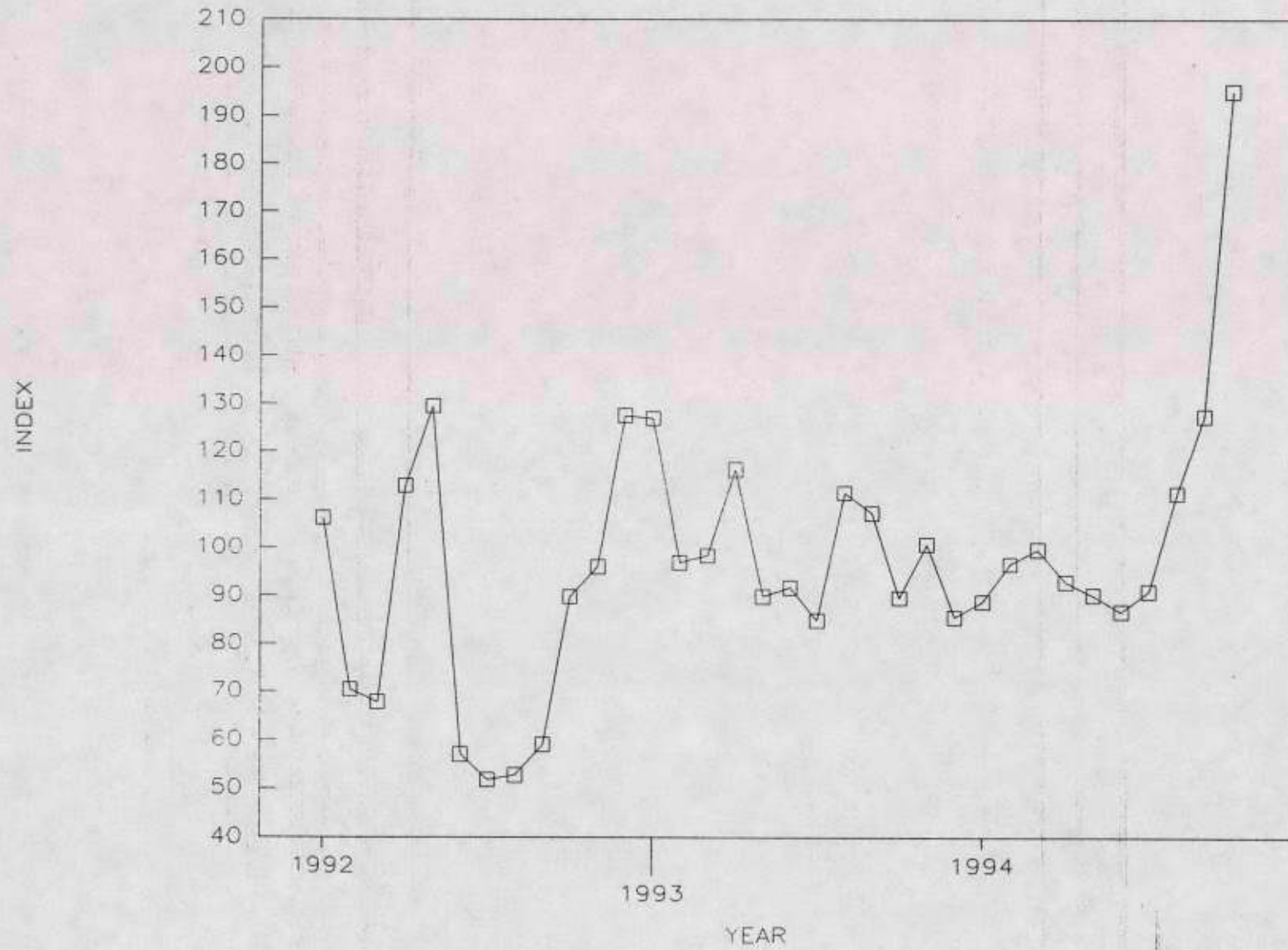
TOMATO INDEX

100 = 1993 (MAG1)

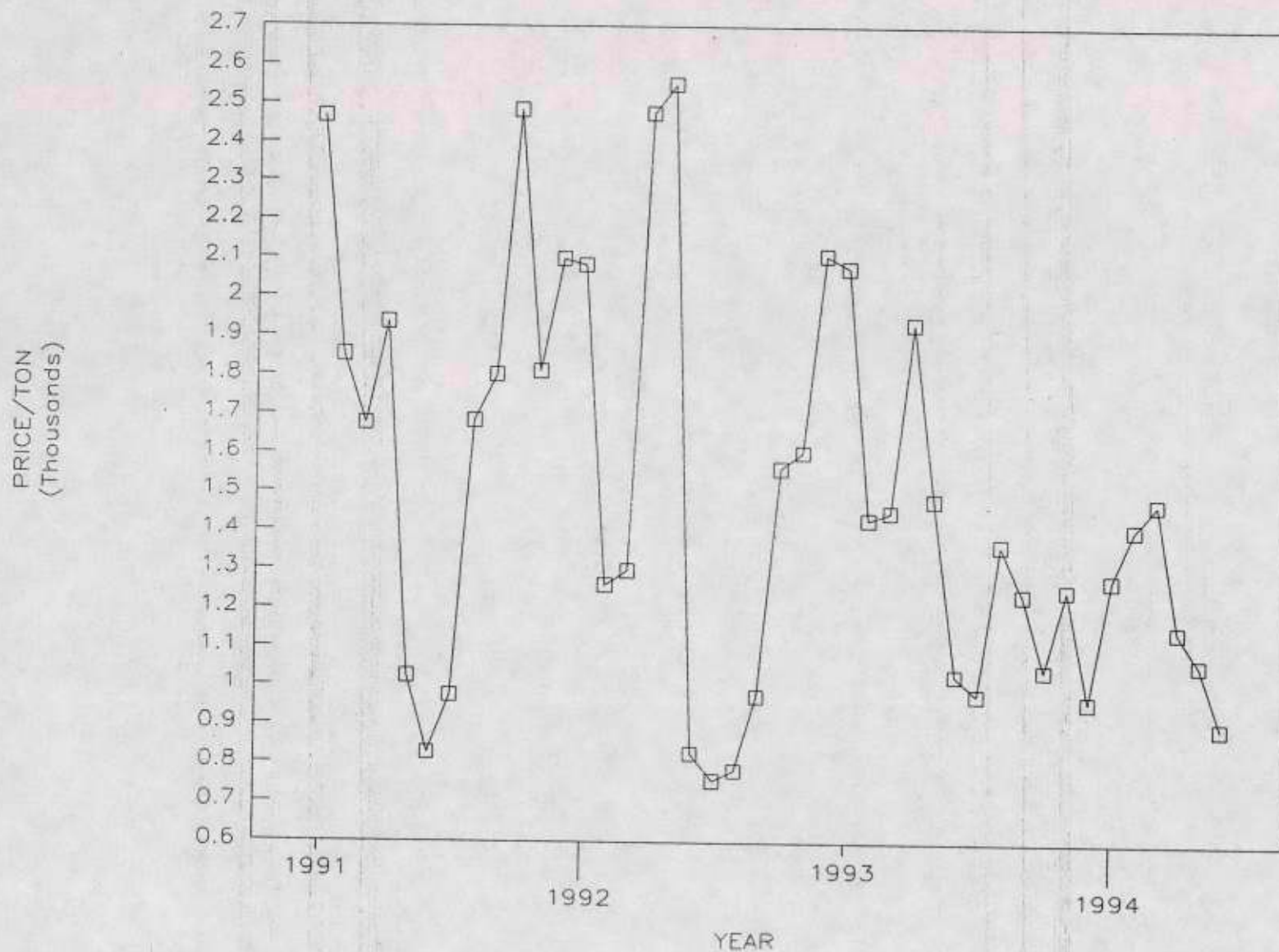
TOMATO INDEX

100 = 1993 (MAG2)

TOMATO PRICE — TO GROWER

REAL PRICE — BASE 6/94

סקירת מדד אוקס: בור 1994 - המוקד

מחירי העגבניות - כבר היינו בסרט הזה

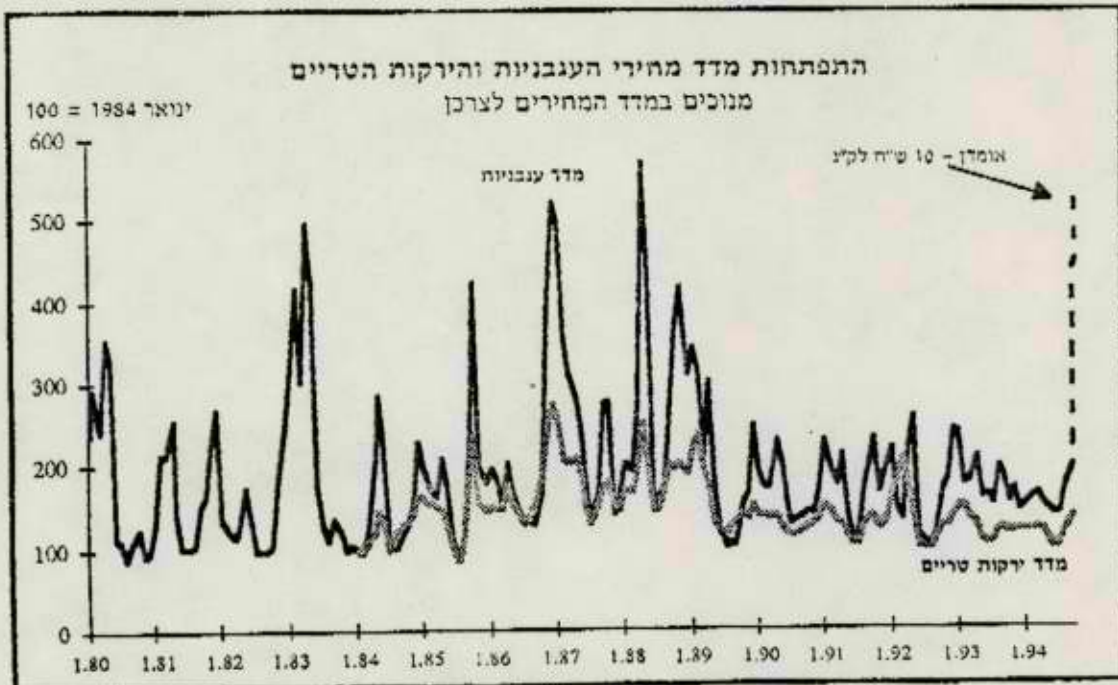
לאחרונה עלו לכותרות מחירי העגבניות, שהאמירו לרמה של מעל 10 ש"ח לק"ג. הסיבה לעליית המחירים היא ירידה בהיצע, אשר חייבה עלייה במחיר, כדי שהיקף הביקוש יתאים את עצמו להיצע.

כדי להכניס את הנושא למרספקטיבה היסטורית, בדקנו את המחיר הריאלי של העגבניות מתחילת 1980 ובמקביל את המחיר הריאלי של ירקות טריים מתחילת 1984 (מועד תחילת פרסום מדד זה). מן הגרף עולה שמחיר העגבניות היום נמוך במקצת מן השיא הריאלי אליו הגיע בעבר. באפריל 1988 היה מחיר העגבניות 12.5 ש"ח לק"ג במחירי אוקטובר 94.

ההשוואה בגרף היא בין מחיר של ירק בודד ושל סל של ירקות וברור שהתנודתיות של מחיר העגבנייה גדולה בהרבה, שכן התייקרויות קיצוניות בירקות שונים אינן מתרחשות באותו מועד.

בניגוד לשיאי מחירים קודמים, הפעם הוחלט על פתיחת השוק ליבוא ולאחרונה אף בלתי מוגבל. היות והמחיר המוחלט של תוצרת תקלאית ליחידת משקל נמוך, ביבוא מאירופה יש הגנה טבעית בדמות של הוצאות ההובלה. אלו מהוות אחוז ניכר מן המחיר הבסיסי בו נרכש ירק או פרי באירופה. לפי פרסומים, בעגבניות הוצאות ההובלה שוות למחיר שמשולם על התוצרת בה"ל. ביבוא מן השטחים ומן המדינות השכנות הוצאות ההובלה נמוכות יותר. דעות שהושמעו לאחרונה שעקב כך עגבניות מיובאות יקרות מן המקומיות ואינן תורמות להוזלה אינן עולות בקנה אחד עם הכללים הבסיסיים של ביקוש והיצע. מרגע שהעגבניות מגיעות לישראל גדלה כמות ההיצע והן יכולות רק לתרום להפחתת המחיר. את המחיר קובע לא מקור העגבנייה אלא איכותה והכמות המוצעת.

פתיחת שוק התוצרת החקלאית ליבוא מהווה תקדים ועשויה להביא לצמצום תנודות מחירים קיצוניות כלפי מעלה בענף. נראה כי לאורך זמן יגדל הקשר בין היקף היצוא החקלאי של ישראל והיבוא החקלאי אליה.

מדינת ישראל
משרד האוצר - אגף התקציבים

אין: 17/11/94

י"ד בכסלו התשנ"ה
 17 בנובמבר 1994
 ת.94-85041

אל:
 מר אברהם (בייגה) שוחט
 שר האוצר

הנדון: ירקות - הכנה לשיבת הממשלה ביום 20.11.94

1. תהליך ביטול המכסות בירקות ופירות

להלן נקודות הציון בביטול המכסות בירקות ופירות:

- 1988 - ביטול המכסות ביצור פירות ע"י שר החקלאות דאז.
- 1993 - ביטול המכסות בעגבניות. תשלום פיצויים בסך של כ-15 מלש"ח לחקלאים. מוצרים במכסות: גזר, בצל ותפ"א. יבוטלו ב 1995 על פי בקשת החקלאים.

2. עיקרי השינויים במדיניות תמיכות הממשלה בחקלאות משנת 1993 ואילך

תקציב (מלש"ח)	שנה	מהות השינוי	הנושא
34	1993	תמיכה במחיר	יצוא הדרים
10	1993	תמיכה במחיר-תוספת להסכם מתוך 28 מלש"ח	יצוא פרחים
24	1993	תמיכה במחיר	כותנה
34	1993		פינוי ביצים
7	1993	תוספת	מנהלת השקעות
6.4	1993	הרחבת תמיכה ב-300 אלף דונם (סה"כ תקציב 25 מלש"ח)	חיטה
41	1993	תוספת סובסידיה	חוק גליל
23	1994	ירקות, פירות והודים (לא היה בעבר)	רשת ביטחון שוק מקומי
20	1994		מנהלת השקעות
36	1994	כולל: מחקר, הדברה, ט. נקודתי, קו עימות, יצוא	תקציב פעולות

תקציב (מלש"ח)	שנה	מהות השינוי	הנושא
15	1994	תמיכה במחיר	יצוא הדרים
6	1994	תוספת של 6 מלש"ח (מתוך 24)	יצוא פרחים
3	1994	תוספת של 3 מלש"ח (מתוך 4.8)	יצוא פירות
110	1994	סבסוד יצור ופינוי עודפים	ענף ההטלה
25	1994	רשת ביטחון ופינוי עודפים	ענף הפטם
20	1994	תמיכה במחיר - רשת ביטחון	כותנה
21	1994	תמיכה במחיר	חיטה
12	1994	כיסוי גרעונות המועצה בגין פינוי עודפים	עודפי ירקות
49	1994	פיצוי בגין אוטונומיה - סה"כ 240 מליון ש"ח	פיצוי ירקנים

3. ניתוח והערות לגבי עלית מחירי העגבניות האחרונה

א. כמויות ומחירים

להלן טבלת ריכוז של כמויות היצור ומחירי העגבניות לחקלאי, בשנים האחרונות:

1994 מחצית I	1993		1992	1991	
	מחצית II	מחצית I			
62,150	60,500 145,800	66,600	123,900	120,800	סה"כ יצור (טון)
	105,800		95,900	97,400	יצור בישראל
	40,000		28,000	23,400	יצור בשטחים
1,167	1,204		1,227	1,293	מחיר ממוצע נומינלי
1,210	1,353		1,524	1,720	מחיר ממוצע ריאלי (6.94)

מסקנות מהטבלה:

- מחיר העגבניה הריאלי והנומינלי ירד משמעותית בשנים האחרונות (ירידה ריאלית של כ-30%, בממוצע). תהליך זה מאפיין את המוצר שנים רבות.
 - חל גידול ניכר בהכנסת תוצרת מהשטחים - עד לשיא של כ-40,000 טון בשנת 1993.
 - בתחילת 1994, לא היתה שום אינדיקציה על מחסור או עודף חריג במוצר.
- מקור: למ"ס, רבעון לחקלאות. סביר להניח כי כמויות הייצור גדולות מהמדווח.

- ב. גרפים - רצ"ב בנספח גרפים המתארים את התנהגות המחירים החודשיים של העגבניות, בשנים האחרונות.
- המסקנה העיקרית מגרפים אלו היא ששונות המחיר במוצר גבוהה במיוחד. ניתן לראות בבירור כי שונות זו היתה גבוה יותר בתקופה בה היו מכסות בענף (עד ינואר 1993).
- ג. מחיר העגבניה - מחיר העגבניה הממוצע ירד ריאלית בכ-10% לשנה, בשלוש השנים האחרונות. מגמה זו נמשכה גם במחצית הראשונה של 1994, עד לעליות המחיר האחרונות.
- ד. מדיניות הממשלה
- תכנון בענף - עד ינואר 1993 יצור העגבניות היה מתוכנן בחלקו (שטח פתוח בלבד), באמצעות מכסות.
- פינוי עודפים - עד שנת 1994, הממשלה לא היתה מעורבת בפינוי עודפי ירקות, למעט במשברים חריגים במיוחד וגם אז, בדיעבד. פינוי העודפים התבצע ע"י מועצת הירקות ובכספי המגדלים. מחיר הפינוי היה נמוך (כ-40% מהוצאות היצור)
- בסוף שנת 1993 הזרימה הממשלה תקציב לפינוי עודפים בהיקף משמעותי, והחל מינואר 1994, נקבעה רשת ביטחון מוסדרת לענף. מחיר הפינוי ברשת הביטחון הוכפל ועמד על כ-80% מהוצאות היצור, אך הופעל בהתאם לממוצע המחיר החודשי.
- יש לציין כי ב-5 השנים האחרונות לא ניתנה כלל רשת ביטחון לפינוי עודפים בענף.
- בסה"כ הזרימה הממשלה, בגין פינוי עודפי ירקות לתקופה שבין 6\93 ועד היום (16 חודש), תקציב של כ-15 מיליון ש"ח, רובו הגדול מיועד לעגבניות.
- סחר - עד לחתימת הסכם עקרונות עם הרשות הפלשתינאית, חל גידול ניכר ביבוא עגבניות מרצועת עזה (עד ל-40,000 טון בשנת '93). הסכם הסחר עם הפלשתינאים מגביל את כניסת התוצרת ל-13,000 טון, בשנה הראשונה. זו היא ירידה משמעותית של כ-66% בהיקף הסחר.

ב ב ר כ ה,

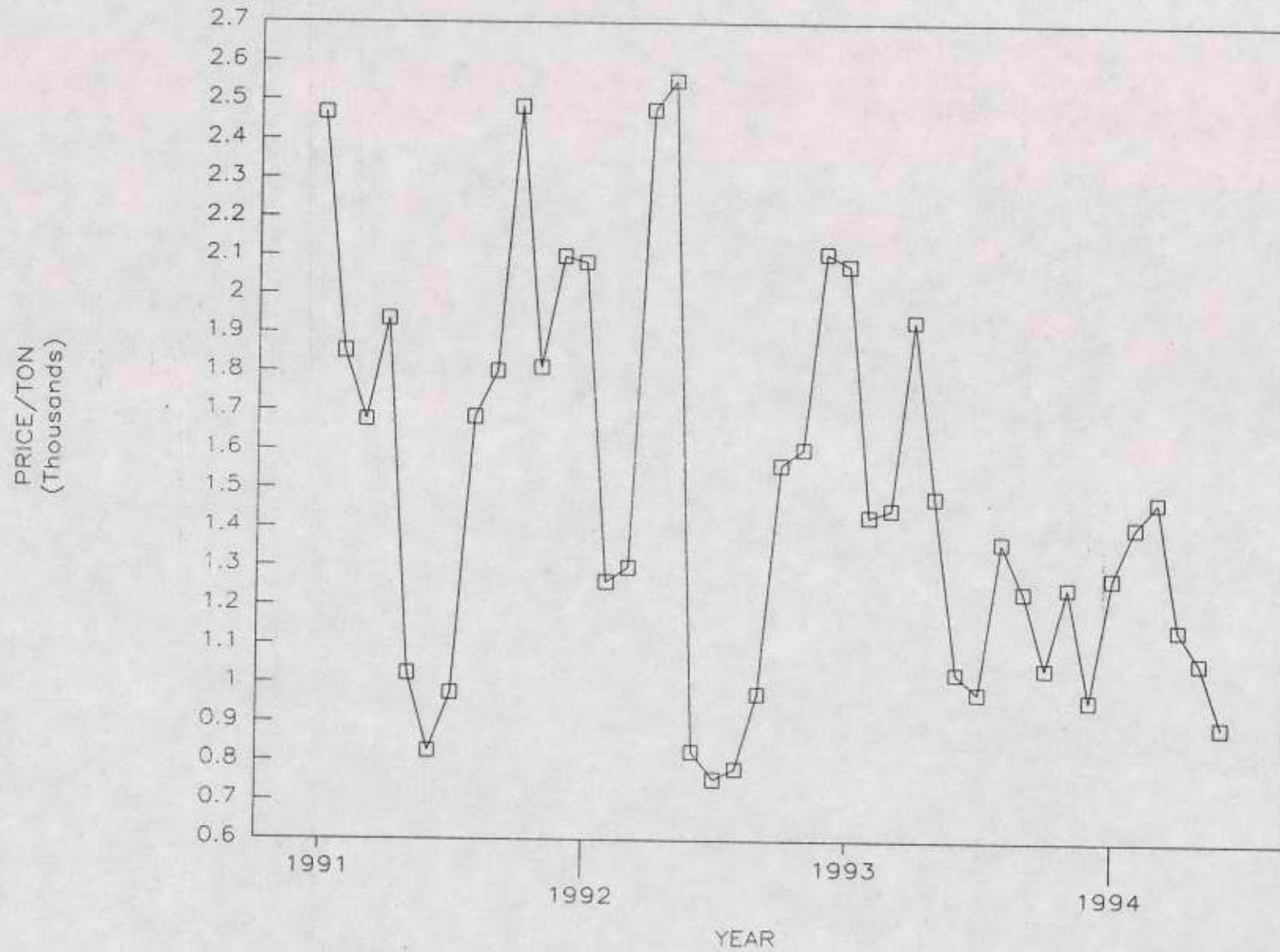

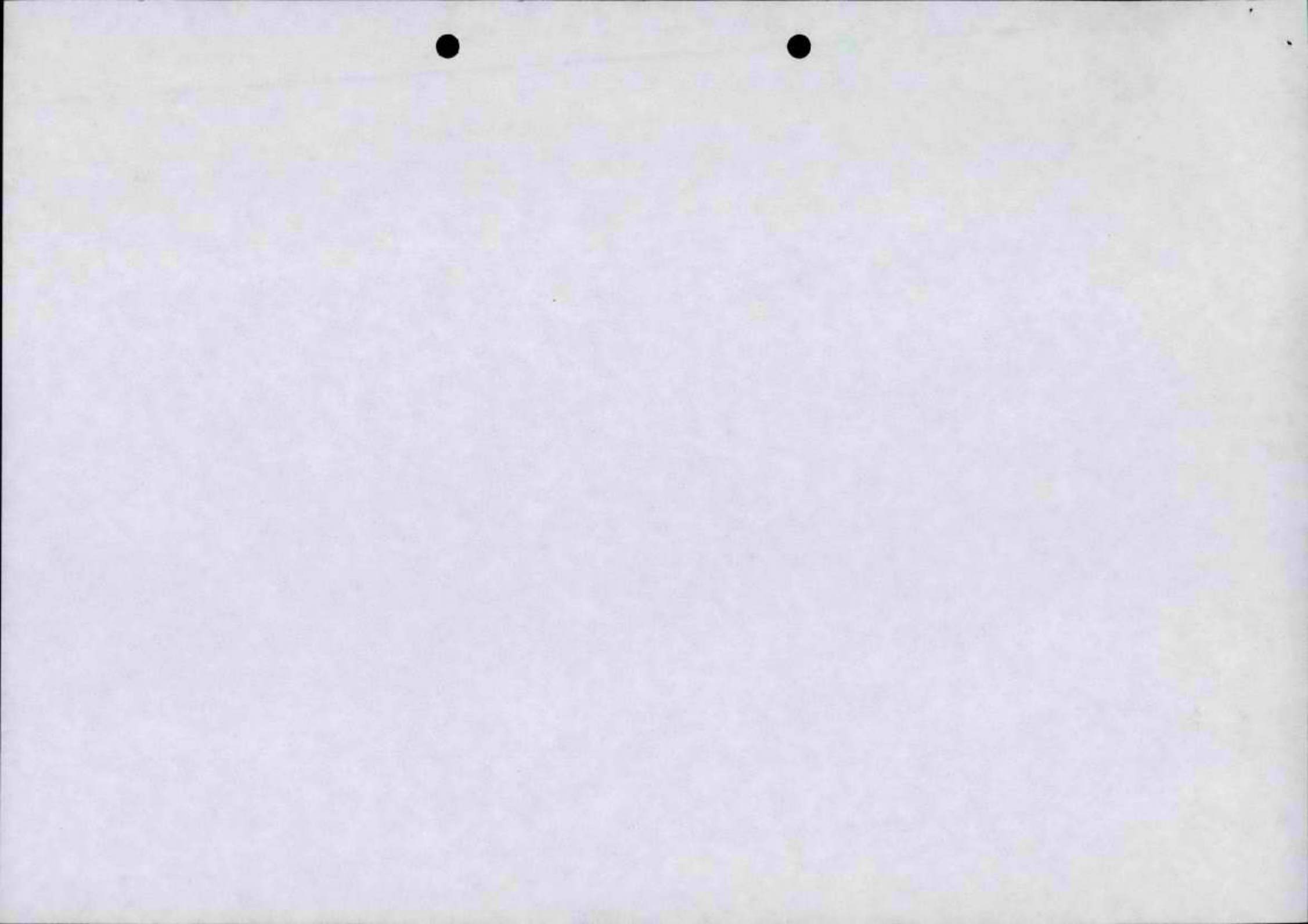
רון אילון
רכז חקלאות

העתק:
מר דוד ברודט - הממונה על התקציבים משרד האוצר
מר דוד ברוך - סגן הממונה על התקציבים

TOMATO PRICE — TO GROWER

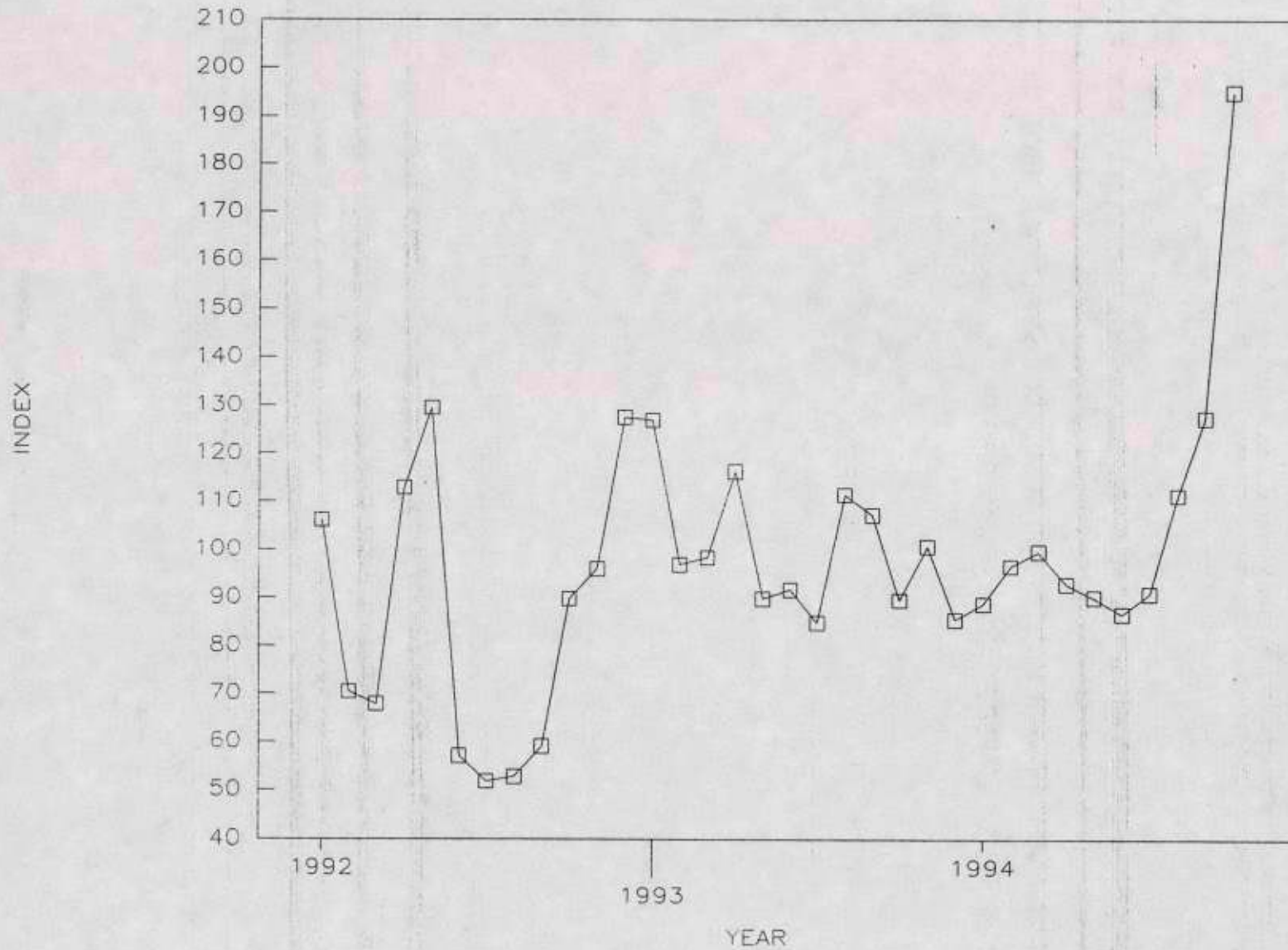
REAL PRICE — BASE 6/94

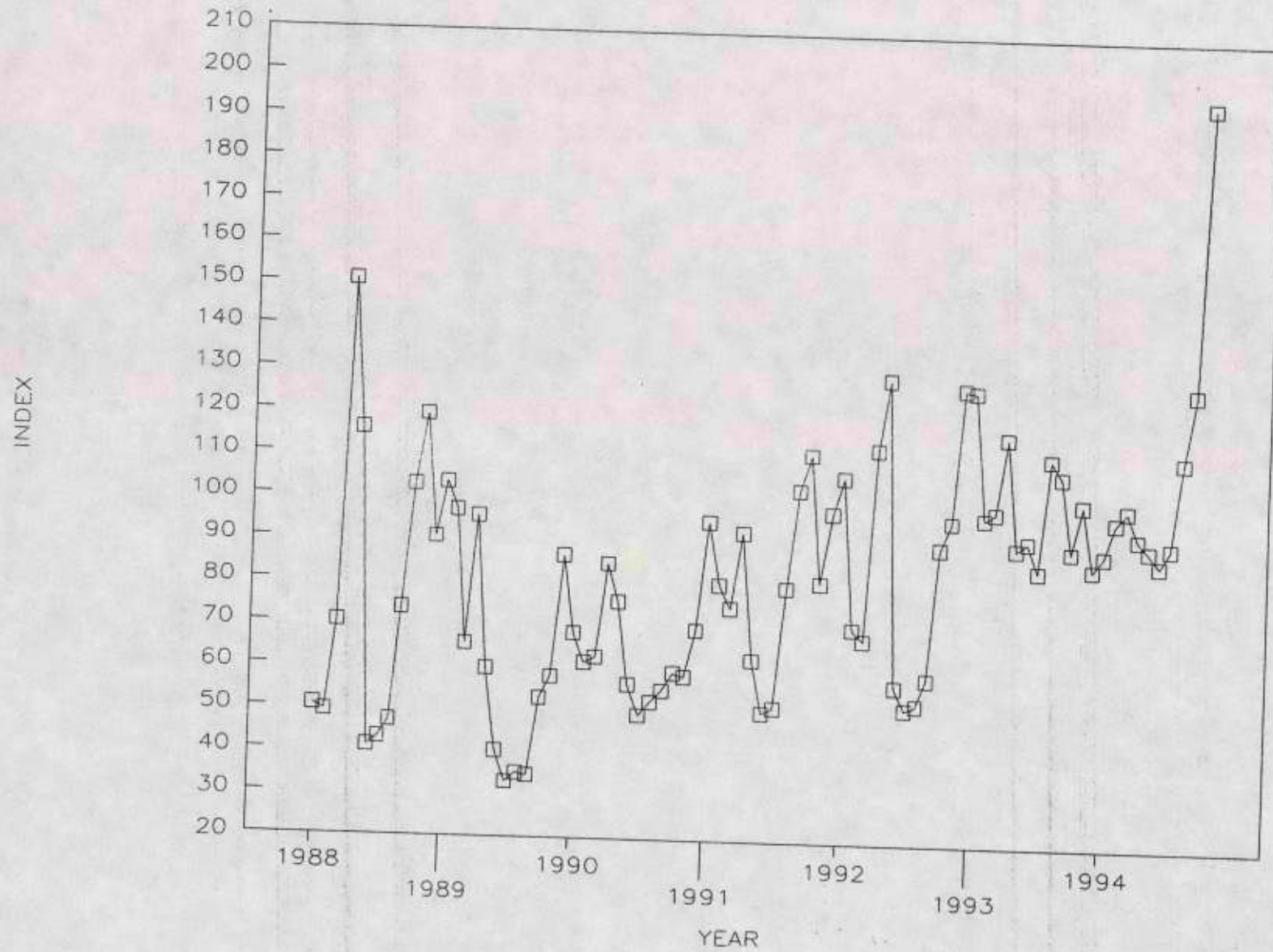
TOMATO INDEX

100 = 1993 (MAG2)

TOMATO INDEX

100 = 1993 (MAG1)

שר החקלאות

ז' בכסליו תשנ"ה
10 בנובמבר 1994

לכבוד
נחמן רטנר
סגן החשב הכללי

מס' מסמך
אלי:
המשימה:
תאריך יעדי:

הנדון: ועדת זוסמן לבחינת מצב החקלאות

המשבר המתמשך בענף החקלאות הגורר אחריו שנויים דרמטיים במערך הייצור והשווק החקלאי, במבנה ובתפקוד יחידות הייצור החקלאיות ובמערך ההתישבות הכפרית באזורי המרכז ובמיוחד באזורי הפריפריה - הביא אותי ואת שר האוצר לידי החלטה למנות ועדת מומחים חצוניים, שלא מהמערכת הממשלתית והחקלאית.

מיון קובץ

ועדה זו אמורה לעסוק ב- 4 נושאים עיקריים:

1. המבנה והאופי העתידי של החקלאות באזור הפריפריה.
2. שמור ושליטה על קרקעות הלאום.
3. מבנהו של המשק המשפחתי והקהיליה המושבית.
4. פתוח אמצעי ייצור חלופיים במשק החקלאי.

הצורך במתן תשובות מהירות ככל הניתן לבעיות המורכבות למדי הנגזרות מהעסוק ב- 4 הנושאים הנ"ל צמצם למינימום את יכולתנו לברור את צוות המומחים שאמורים היו להרכיב את הועדה.

לאחר סריקה מדוקדקת ביותר של אנשי האקדמיה שהיו יכולים להוביל ולהנחות את הועדה הנ"ל, הגענו למסקנה כי פרופ' פנחס זוסמן, מהפקולטה לחקלאות ברחובות, שהינו חוקר עתיר נסיון בתחום ההתישבות החקלאית והבקי מלפני ולפנים בכל רזי המשבר בחקלאות - הינו האישיות האקדמית המתאימה ביותר לעמוד בראש הועדה.

לשם מלוי משימתו סוכם כי הוא ייעזר בתשתית המחקרית והמינהלית של המרכז למחקר בכלכלה חקלאית שליד הפקולטה לחקלאות ברחובות.

אנו סבורים, אנכי ושר האוצר, כי על רקע מורכבות הנושא והצורך הדחוף במתן התשובות, שכל הליך מינהלי אחר לבחירת חברי הועדה והיו"ר שלה, היה מחטיא את מטרתו. וגם כך, בשל העכובים הנובעים מהחלטת הוועדה לפטור ממכרז, הננו נמצאים בפגור רציני בכל הקשור לעבודת הועדה.

אני פונה בזאת אליך, לגרום בהקדם לשנוי החלטת הועדה לפטור ממכרז ולאפשר ל- 2 המשרדים להפעיל לאלתר את חברי הצוות שמונו.

מצ"ב לעיונך, שנית נוסח כתב המנוי לחברי הועדה.

ב ב ר כ ה

יעקב צוק
שר החקלאות

- העתקים: א. (בייגה) שוחט - שר האוצר
י. בשיא - מנכ"ל משרד החקלאות
מ. אבנרי - חשב המשרד
ג. רוזנטל - יועץ שר החקלאות
ר. אילון - אגף התקציבים
ש. גירטלר - מנהל נב"N

לשכת שר האוצר

לשכת שר החקלאות

כתב מינוי: ועדה לבחינת מצב החקלאות

החקלאות במדינת ישראל עוברת בשנים האחרונות תהליכי שינוי דרמטיים הנובעים משינויים בסביבה, במשק החקלאי, בטכנולוגיה, במצב המדיני, במצב הקהילות החקלאיות ועוד. השינויים הדרמטיים והתכופים מחייבים חשיבה על המגמות והכיוונים הרצויים לחקלאות בישראל. לצורך הגדרת המדיניות, הכיוונים הרצויים והשינויים המתחייבים החליטו שרי האוצר והחקלאות למנות ועדה מקצועית שתיבחן מרכיבים מרכזיים ומשמעותיים בתחום החקלאי ותגבש מסמך מדיניות.

הצורך

1.

הנושאים

2.

הועדה תעסוק ב- 4 נושאים עיקריים:

- א. החקלאות בישובים פריפריאלים רחוקים ומושבים שעיסוקם העיקרי נ/או הכלבדי הינו חקלאות. קיבוצים
- ב. שימור ושליטה על קרקעות הלאום.
- ג. מכנהו של המשק המשפחתי והקהילה המושבית. הערכות עתידית תוך בחינת אמצעי היצור ומערך הכטחון הסוציאלי.
- ד. פיתוח תחומי תעסוקה חליפים במשק החקלאי.

חברי הועדה

3.

- פרופ' סיקו זוסמן - יו"ר
- פרופ' כסלו יואב
- נחמיה חסיד
- פרופ' אריה שחר
- ד"ר אמיר הלמן
- מרכזי הועדה: גדי רוזנטל - משרד החקלאות.
רון אילון - אגף חקציבים

אמצעים

4

משרד החקלאות והאוצר יעמידו את האמצעים והכלים הדרושים לעבודת הועדה.

ל"ז

5

הועדה מחבקשת לסיים את עבודתה בפרק זמן של 4 חודשים ממועד תחילה העבודה.

אברהם (בייגה) שוחט
שר האוצר

יעקב צור
שר החקלאות

מדינת ישראל
 משרד האוצר - אגף התקציבים

אגף תקציבים

כ"ח בחשון התשנ"ה
 2 בנובמבר 1994
 ת.94-75603

אל:
 מר אברהם (בייגה) שוחט
 שר האוצר

הנדון: תוספת תקציב למשרד החקלאות

1. ביום ב' ה-31.10 התקיימה פגישה עם מנכ"ל משרד החקלאות בנושא תוספות תקציב למשרד.

בישיבה זו הוצגה דרישה תקציבית המצ"ב המסתכמת בכ-279 מלש"ח במחירי 1994, שהם כ-305 מלש"ח במחירי 1995.

דרישה זו לא כללה שתי הוצאות ודאיות בהיקף ניכר:

אסון טבע - המוערך בכ-125 מליון ש"ח.

הוצאות הקשורות בשה"מ - מוערכות בכ-32 מליון ש"ח.

מכאן שסה"כ הדרישה מסתכמת בכ-462 מלש"ח.

ראוי לציין שהרשימה "מנופחת" ולא הושקע בהכנתה מאמץ כלשהוא הכרוך בהבנת האלוצים והעובדה שהנושאים נדונים לאחר שהתקציב הוגש לכנסת.

2. במהלך הדיון הציע מנכ"ל משרד החקלאות הצעה אשר מסתכמת, בתוספת אסון טבע ועלויות ראשוניות של הקמת שה"מ, בכ-286 מלש"ח במחירי 1995.

פרוט ההצעה (במחירי 1994):

נשא	ז'י	סכום
חיטה ✓		25.0
כותנה ✓		20.0
הדרים ✓	(13)	15.0
ברוצולוזיס	(2.5)	19.0
אמרכלות המשרד		8.6
הדברת זבוב (6)		8.0
הודים		5.0
מיעוטים ל מלש"ח		
הגנת צומח		
פרוייקט החולה		
תחנות הסגר		
סיוע ליצוא		
מטה המשרד		
סה"כ		120

(131 מלש"ח במחירי 1995)

80

3. בעת גיבוש עמדתנו אני ממליץ להביא בחשבון את הנקודות הבאות:

- א. האם ניתן ללכת (תקציבית) לרוחב "כל החזית" ולהיות מעורבים בכל שנה בסיוע לכל הענפים ללא קביעת סדרי עדיפות כלשהם ?
- ראוי לזכור שהשנה נטלנו על עצמנו מחוייבויות יוצאות דופן בהיקף רב שנתי העולה על 500 מיליון ש"ח, בענפי הירקות וההטלה בלבד.
- ב. יעילות ותועלת שבתקציב המוצע.
- ג. העובדה שדיון בהיקף תקציבי כה גדול מתנהל ללא תלות באילוצי המסגרת התקציבית ולוחות הזמנים של תקציב 1995.

ב ב ר כ ה,

דוד ברוך
סגן הממונה על התקציבים

העתק:
מר דוד ברוזט - הממונה על התקציבים

לתיק: מאמא

94-70925

מזכיר הממשלה

ירושלים, ו' בחשוון התשנ"ה
11 באוקטובר 1994

טו/18

מזכיר הממשלה

ט"ו
ע"פ ז"ש

אל: ראש הממשלה ושר הפנים
✓ שר האוצר
שר הבינוי והשיכון
שרת העבודה והרווחה
שר התעשייה והמסחר

שלום רב,

לפני אהמ"א
לפני אהמ"א
לפני אהמ"א
לפני אהמ"א

הנדון: שינוי שם משרד החקלאות והיערכות המשרד

מצורפת הצעה בנושא הנדון, אשר שר החקלאות מבקש להביאה להחלטת הממשלה.

על-פי סעיף 5 בתקנון לעבודת הממשלה, אודה על חיות דעתכם תוך שבועיים ימים.

בברכה,

שמואל הזלנדר

העתק: שר החקלאות
לשכת שר הפנים - בצירוף ההצעה

שר החקלאות

- 2 -

דברי הסבר:

ההתיישבות הכפרית בישראל נמצאת בנשים האחרונות במשבר קשה ומתמשך. התהליך מתאפיין בירידה במספר החקלאים ובהכנסתם, במשבר הפיננסי, בפיגור בפיתוח פרנסות חלופיות, ובקריסת מערכות התמך הקואופרטיביות. תחליכים אלה גורמים לנסיגה וזרתית ולשחיקה באורח החיים ברבים מהישובים.

הסדרי האוטונומיה והסכמי גאט"ט יאיצו את השינויים המתחוללים באיזור הכפרי ויחייבו פעילות מכוונת להתאמת החקלאות וההתיישבות לתנאים החדשים. ביטוסו מחדש של הישוב הכפרי, מחייב הרחבת וגיוון של מקורות התעסוקה, פיתוח תשתיות והגדלת הישובים. אלה צריכים להעשות תוך הקפדה על שמירת האופי היחודי של הכפר בישראל.

החקלאות, אשר תמשיך להיות הגרעין להווייה של הכפר, חייבת לעבור שינויים והתאמות כדי שתוכל להתמודד בחצלחה עם השינויים בשוקי הארץ והעולם. הרצון ותצורך לשמור על המאפיינים הכפריים, באיזורי הארץ השונים, מחייב לחפקיד את התכנון וחיוזמה לפיתוח המרחב הכפרי, בראיה כוללת בידי משרד החקלאות. משרד החקלאות יצטרך לפעול עם המשרדים היעודיים ועם המועצות האיזוריות, תנועות ההתיישבות וחסוכנות היהודית.

במדינות רבות באירופה, שם עובר המגזר החקלאי תחליכים דומים, פועל משרד החקלאות במרחב הכפרי, בתכנון, תאום ויזמות בנושאי תעסוקה וחברה. הנסיון המצטבר עתה בטיפול הנקודתי, מהווה דגם חלוץ במודל המוצע, ובחלוקת התפקידים בין משרד החקלאות למשרדים אחרים, לסוכנות היהודית, למועצות האיזוריות ותנועות ההתיישבות והמרכז החקלאי.

הטיפול הכולל בחתישבות, מבטא את ההכרה, כי הישוב הכפרי בישראל מקיים תפקידים לאומיים וחברתיים, בפריסת אוכלוסיה, ישוב איזורי הספר ושמירת אדמות המדינה.

שר החקלאות

ו' חשון תשנ"ד
11 אוקטובר 1994

טיפול בשלוחת ההטלה

1. לטיפול בענף יוקצה בשנים '96 - '94 לא יותר מ-240 מיליון ש"ח.
2. המחיר לביצה בחודשים 9 עד 12 '94 יהיה 17.6 אג'.
המחיר יורכב -
 - א. תשלום מהמשווקים 15.1 תוך התאמת צו הפיקוח על המחירים.
 - ב. תמיכה למגדל על 90% מהמכסה בגובה של 2.5 אג'.
התשלומים יועברו מידיית למגדלים.
3. פינוי עודפים ב-'94 - ע"ח הממשלה. *אג' 100*
4. ירכשו מידיית מכסות ביצים בהיקף של 45 מיליון ש"ח ובמחיר של 18 אג' לביצה.
5. ב-'95 - '96 ימשך התשלום של 2.5 אג' על 90% מהמכסה.
6. לא יהיה פינוי עודפים אלא במקרים של משבר קשה. תשמר לכך רזרבה מסויימת.
7. ימשך הדיון בין שני השרים על הקצב של ביצוע הרפורמה.

*אג' 100/אג' 100
(לבי)*

Handwritten notes, possibly "Lecture 1" or similar, located in the upper right quadrant of the page.

10/11/16

מדינת ישראל

משרד החקלאות

חשורותים להגנת הצומח ולביקורת

כז' בחשוון תשנ"ה
1 בנובמבר 1994
א28

לפניו:
א. אלוש

אל: מר י. צור, שר החקלאות

הנדון: יבוא עגבניות ממרוקו, תורכיה ומצרים.

לאור פנייתך אלינו בחנתי את הנושא יסודית ביותר עם אנשי מקצוע שלנו וגם מחוץ לשרותים להגנת הצומח ותשובתנו היא שלילית.
הבסיס לתשובתנו המקצועית הוא המזיקים ^{המזיקים} שאינם יכולים לחדור עם פרי העגבניה והם:

1. פגושית קולורדו - שהגיעה ונתפסה במשלוח תפוזי"א מתורכיה כטרמפיסט, מזיק קשה ביותר שלא קיים אצלנו ומדווח על המצאותו בתורכיה - המידע על אפריקה חלקי בלבד.
2. הנמטודה הזהובה של תפוח - אדמה Golden nematode מצוייה בתורכיה ובצפון אפריקה, עשוייה להתלוות לכל משלוח.
3. פחלת הביוד בתמרים - חנרמת ע"י פטריית הפוזריום היא מסוכנת ביותר ומתקדמת בהתפשטות באפריקה, מסוכנת ביותר וכל שארית קרקע על אריזה ועל הפרי יכולה להעבירה.
4. רקבון חום של תפוחי-אדמה - קיימק במרוקו ובתורכיה ובמצרים - מחלה מסוכנת ביותר לתפוחי-אדמה המצוייה בצמחי משפחת הסולנניים אליה שייכים תפוחי האדמה והעגבניה.
5. רקבון חגרים ע"י פטריית Didymella stem rot שאיננה מצוייה בישראל ותוקפת גם את הפרי.

לאור כל האמור לעיל אנו משוכנעים שאין לחתיר בשום פנים ואופן את היבוא מארצות אלה מפאת הסכנות הרבות הכרוכות בו.

אם יחיה צורך בתוספת לנאמר לעיל, בקיצור מירבי, כמובן שנענה מיידית.

ב ב ר כ ה
ש. אלמנו
מנהל השרותים להגנת
הצומח ולביקורת

העתק:

צ. אלון, סמנכ"ל ליצוא ✓
א. ברושי, עוזר חשר
ח. חן, כאן
י. לביוש, כאן

کے لیے

کے لیے - 144 100%

کے لیے

מדינת ישראל
 משרד החקלאות
 לשכת הסמכ"ל לסחר חוץ

ח בחשון תשנ"ה
 10 באוקטובר 1994
 לס"ח 20203/94

סקיזיה

לכבוד
 מר גיא בינשטוק
 אגף התקציבים
 משרד האוצר
 ירושלים

א.נ.נ.

הנידון: נוהל יבוא ירקות למאכל

בהתאם לסיכום בישיבה המשותפת בין שרי האוצר והחקלאות. הריני להעביר אליך את הפרטים הרלבנטיים שבנידון:

1. רשימת ירקות למאכל שיבואם יותר, בתנאי שיעמדו במלוא הדרישות של הגנת הצומח של ישראל:

- א. גזר
- ב. שום
- ג. בצל
- ד. תפוז
- ה. עגבנייה
- ו. צנון
- ז. סלק
- ח. פלפל
- ט. מלפפון

2. מדינות היבוא: היבוא יותר ממדינות בעלות אקלים ממוזג עם עדיפות גבוהה למדינות אירופה המערבית כמו: הולנד, בלגיה, דנמרק, צרפת, אירלנד, גרמניה, סקוטלנד, פורטוגל; ניתן גם מהאזורים הממוזגים שבאיטליה ובספרד.

במקרים מסוימים, יינתן היתר ליבוא גם ממדינות אחרות ואף מיבשות אחרות (כמו אמריקה) כמובן מאזור סמוזגים בלבד, אך בקשה כנ"ל תידון לגופה עם הגשתה.

3. תנאים כלליים: א. עדיפות גבוהה לירקות חמשו, על אלו שגודלו בשטח פתוח, כאשר מיוצר בירקות כמו: עגבניות, פלפל ומלפפון.

ב. חופשיות מלאה מאדמה ומעלווה.

ג. במסלוחים חייבים בלוי של תעודת בריאות צמחים (PHYTOSANITARY CERTIFICATE) הסונפקת ע"י הגנת הצומח של המדינה השולחת ובה ציון ברור של ארץ המקור של הסחורה (או האזור שבו גודלה) וכן תשובה מלאה לדרישות הפיטוטאניטריות הספציפיות של ישראל (נגעים, טיפולים וכד').

זהו חומר שהוכן כמובן על ידי האגף להגנת הצומח ועל פיו נוכל לקיים את היבוא,
במידה ויוחלט על כך.

בטרכה,

צבי אלון

סמנכ"ל סחר חוץ

/אר

תל-אביב והקרית רח. ארניה 2 מקוד 61070 טל. 03/6961919 פקס 03/6971681

1.3 מיליון חקלאים מיותרים - באירופה

האיחוד האירופי גיבש תוכנית לפתרון בעיית עודפי הייצור החקלאי באמצעות פרישה מוקדמת של חקלאים. למרות שהתוכנית הפכה לוולונטרית, יצטרפו אליה מרבית ארגוני החקלאים

מאת עמירם כהן

להקטין את שטחי העיבוד החקלאי במדינות האיחוד. כאשר למימון התוכנית נאמר, כי הוא יתבסס על קרנות האיחוד לתמיכה בחקלאות ועל השלמה של הממשלות, בתנאי שסך תמיכות האיחוד בחקלאות לא יגדל. עוד הוצע, כי במדינות העשירות כגון אנגליה, הולנד, גרמניה וצרפת ישתתף האירוע ב-50% מעלות הפרישה, והממשלות ב-50%. כיוון, ספרד, פורטוגל ואירלנד יממן האיחוד 75% מהעלות, והמדינות 25%.

הערכת האיחוד למימון שידרש מסתמכת על סקרים שהראו, לרובי כלכלנים, כי מספר החקלאים שיוקשו לפרוש יסתכם בכ-250 אלף במשך 6 שנים. לשם כך יידרשו 4 מיליארד דולר.

איגוד חקלאי בריטניה "וולס" הודיע כי הוא רותה את התוכנית. לטענתו, מספר החקלאים במדינות האיחוד שיוקשו לפרוש עשוי להתקרב למיליון. עוד מעריך האיגוד, כי חקלאים שיהליטו לפרוש יבקשו לעשות זאת מהר יותר. לפי חישוביו, עלות הפרישה המוקדמת לאיחוד ולממשלות תגיע ל-6.5 מיליארד דולר לשנה במשך חמש שנים. לרובי האיגוד, עלות אריזה זו תביא בהכרח להקטנת סכומי התמיכות בחקלאות במדינות האיחוד, דבר שאין להסכים עימו.

חישוביו של האיגוד החקלאי הבריטי מסתמכים על כך שבבריטניה בלבד יבקשו לפרוש כ-100 אלף חקלאים בתוך 5 שנים, בעלות של 400 מיליון דולר. בבריטניה יש 250 אלף משקים חקלאיים, שכ-100 אלף מהם מוגדרים "משקי פנאי", שבעליהם אמנם פועלים בהם אך הם אינם רודשים לפרנסתם. 50 אלף נוספים הם משקים גדולים שיכולים להמשיך ולהתקיים. 100 אלף הנתורים קיימים רק משום שהם מקבלים תמיכות, והם, להערכת האיגוד, אלה שיוקשו לנצל את תוכנית הפרישה.

ראשי האיגוד החקלאי הבריטי טוענים, כי מאחר שעלות התוכנית תהיה גבוהה בהרבה מהערכת האיחוד, יבוא המימון לה מתקצב התמיכות השוטפות - ולכן הם אינם מוכנים. לדרבריהם, אין סיכוי שממשלת בריטניה, הלוחמת להקטנת ההוצאה הציבורית, תגדיל את האמצעים המופנים לחקלאות כדי לעמוד בתנאי הפרישה המוקדמת. ב-93' תמך האיחוד במשקי החקלאים ב-6.4 מיליארד ד', כ-20% מהפרייה בענף. תקציב התמיכות בחקלאות במדינות האיחוד הסתכם ב-93' ב-42 מיליארד ד'.

במשרד החקלאות מעריכים כי כמה אלמנטים בתוכנית עשויים להוות בסיס לתוכנית רומה לפרישת אלפי חקלאים בישראל

הפרישה המוקדמת. ב-93' תמך האיחוד במשקי החקלאים ב-6.4 מיליארד ד', כ-20% מהפרייה בענף. תקציב התמיכות בחקלאות במדינות האיחוד הסתכם ב-93' ב-42 מיליארד ד'.

המחלוקת קיימת גם לגבי גודלם של המשקים החקלאיים שיוקשו לפרוש. הפרישה תיערך על גודלו של השטח ב-17.5 מיליון דונם, ואילו החקלאים מעריכים אותו ב-67 מיליון דונם. תוכנית הפרישה זכתה להסכמה רבה יותר בספרד, יוון, אירלנד ופורטוגל, משום שמצבם של החקלאים הקטנים בארצות אלה קשה יותר, ומשום שהתוכנית מבטיחה למדינות הרומיות את השתתפות האיחוד ב-75% מעלות התוכנית.

כ-7,000 בעלי משקים (מתוך 170 אלף משקים) באירלנד הודיעו על הצטרפותם לתוכנית הפרישה, אך גם הם מתנים זאת בקבלת הטבות נוספות, שהחזרה שבהם היא שהתשלום השנתי לחקלאי הפרוש יינתן לאורך גיל 70.

התנגדות החקלאים בכמה ממדינות האיחוד הביאה לכך שהתוכנית, שאמורה הייתה להיות מחייבת, הפכה לוולונטרית. ואולם, נראה כי מרבית ארגוני החקלאים במדינות האיחוד יצטרפו אליה. בישראל לומדים את התוכנית. במשרד החקלאות מעריכים כי כמה אלמנטים המצויים בה עשויים להוות בסיס להכנת תוכנית רומה, לפרישת אלפי חקלאים "מיותרים" ולייעול הייצור החקלאי.

חקלאי 12 מדינות האיחוד האירופי מוראגים. כפי רוב עומדות להצטרף לאיחוד 4 מדינות מורה אירד פה, ואו ייחשפו 12 מדינות המערב לייבוא וול של מוצרי חקלאות, בעיקר בקר, פירות ויון, וכל זאת על רקע העורפים הקיימים ממילא. את חששם הם מבטחים בהפגנות ענק שהתקיימו בימים אלה בצרפת.

בעיית עודפי הייצור החקלאי מעסיקה זה תקופה ארוכה את מדינות האיחוד האירופי. מנתוני האיחוד עולה, כי כ-1.3 מיליון חקלאים - יותר משליש מחקלאי המדינות המרכיבות אותו - מיותרים. המדובר במאות אלפי משקים קטנים שאינם מסוגי

לים לעמוד בתחרות עם חקלאות החממות המתועשת נוסח הולנד וגרמניה, וכוחות הענק שהוקמו במדינות הרומיות של האיחוד. את הבעיה מחמירה העוברת, שבדומה לישראל, מרבית בעלי המשקים הקטנים במדינות האיחוד הם חקלאים בגילאי 55-65, המתקשים להסב את משקיהם לגידולים מתוחכמים ורודים חיים יותר, תוך הכנסת שותפים חיצוניים.

לאחרונה העביר למשרד החקלאות הנספה הוד קלאי של ישראל בבריטניה, אריה ססקין, מסמך המפרט את תוכנית האיחוד האירופי לפיתרון הבעיה באמצעות פרישה מוקדמת של חקלאים.

בתוכנית זכאי להיכלל בעל משק בגיל 55 ומעלה המוגדר "חקלאי מלא" (מי שיותר ממחצית הכנסתו באה מעיסוק בחקלאות ויותר ממחצית משעות עבודתו מוקדשים לה), שגודל משקו עד 240 דונם, והיה חקלאי פעיל ב-10 השנים האחרונות.

לחקלאי מוצע אחד ממסלולי הפרישה הבאים: • מסלול רגיל: קבלת מענק פרישה חד פעמי בסך 14,400 דולר, אליו יתווסף תשלום בסך 900 דולר לכל הקטר (10 דונם), כשהסכום המקסימלי במסלול זה הוא 36 אלף דולר למשק.

• מסלול למשקי בעלי חיים: זכאות לקבלת 5,000 דולר לשנה במשך 10 שנים עד לגיל 70. אם החקלאי יותר גם על עוד בוד השטחים שברשותו הוא יזכה ל-300 דולר נוספים לכל הקטר, עד לתקרה של 12 אלף דולר למשק.

• מסלול לפועלים שכירים: שכיר מעל גיל 55 יהיה זכאי למענק של 3,000 דולר לשנה בתקופה שבין מועד פרישתו ועד גיל הפרישה לפי חוק. את הסכום יוכל לקבל גם כמענק חד פעמי.

עוד הוצע, כי מענק הפרישה לא ייפגע בזכויות החקלאי לקבל קצבת זקנה או כל קצבה אחרת, וכי מענק הפרישה יינתן כתוספת לקצבאות אלו.

תנאי נוסף ההכרחי כדי להיכלל בתוכנית הוא הפסקת כל פעילות עסקית של החקלאי במשקו. סעיף נוסף קובע, שעליו להעביר את הקרקע לחקלאי אחר או למדינה, למעט 10 דונמים שיוותר לו להתחזק לאספקה עצמית. העברת הקרקע תיעשה באמצעות מכירה, החברה או אף כמתנה.

עוד מציעה התוכנית, כי רוכש הקרקע חייב להיות "חקלאי מלא" לפחות שנתיים רצופות, וכי חויב לעבד את הקרקע שהועברה לו לפחות 5 שנים.

יצוין, כי כתוצאה מהירידה ברזוחיות בחקלאות באירופה, ערכה של מרבית הקרקע החקלאית ברוב מדינות האיחוד הוא נמוך מאוד, מאחר שאין לה ערך חלופי בשינוי ייעוד. בבריטניה, לרונגמה, ניתן לקנות דונם מרעה ב-800 דולר.

עוד קובעת התוכנית, כי החקלאי יוכל להעביר את אדמתו גם לממשלה, וזאת אם הממשלה לא תעשה בקרקע שימוש מסחרי, אלא תייעד אותה לייצור או למסרות של איכות הסביבה, במטרה

לובלסקי לטורבוביץ: להפריד בין סנסור למחלקות החשמל בשקם (עמוד 22).

בניגוד לתקנות קרן גמלאי ההסתדרות לא מונתה להנהלה חדשה זה 15 שנה (עמוד 22).

לשכת רואי החשבון רחתה ההסכם להקמת המוסד לתיקינה חשבונאית (עמוד 32).

נחתם הסכם שכר כבל"ל: יגרום להעלאת שכר גם בכניקים אחרים (עמוד 32).

דירקטוריון בתי הזיקוק יכריע מחר אם להשקיע 140 מיליון ר' בפצחן קטליטי" (עמוד 32).

היועץ המשפטי של בנק טפחות מונה לכונס נכסים של ביתו של רוד וולקן (עמוד 32).

עלייה במרווח הפיננסי של הבנקים בספטמבר (עמוד 42).

אגרקסקו תובעת מיליון ש' מהררין (עמוד 42).

חברת החשמל רכשה מלר טוס אלף תוכנית ב-400 אלף דולר (עמוד 42).

עלייה של עשרה אחוז במיניות סטראטוס (עמוד 142).

ביהמ"ש העליון ביטל החלטה של המחוזי (עמוד 162).

תוכנית לבניית 6,000 רדי רות ליר צומת מורשה הר גשה לול"ל (עמוד 162).

פרץ רורש לבטל את התקי רה לפיה משולמת תוספת היוקר (עמוד 162).

אבנר תשקול לוותר על חלקה בתוספת הנגבית מבע"ל או פנועיים (עמוד 162).

מדורים

בית המשפט. בעל מניות בחברת הסלון המי רכזי מבקש לבטל את מינוי אחיינו למנהל בחברה (עמוד 32).

שוק ההון. קרן - שטיינגרט בונה לו אי מפריה: עכשיו צריך רק להרוויח (עמוד 62).

מחשבים. חמישה עסי קים בישראל נקלעים מרי יום לקשיים - איך לאתר אותם בעוד מועד (עמוד 152).

רווח והפסד. כל"ל מכר את השלושה בפיל"ל רלפיה לבנק האמריקאי פ"אטי. (עמוד 152).

ליק
ד"ר
ידי
ציאלי
אמר
כחר
מועצה
יחור
עבודת
נמיתים
אל
לספל
נחוש
התבי
כנציגה
ישראל
החל
בתק
עליות
בימים
שטרע
באזור
תעסוק
היחיד
הגד
הסכמי
לגר
מעל
מדינת

התורה וההנהגה והנהגות שיש להם
הן קודש לילדים הריגים, הנ
תמכים עלידי ארגון המתגר
בים.

זהר בלומנקרניץ
ביצים ממוחשבות

חברת מל"ל תעשיות תוכנה ומחשבים פיתחה מערכת ייחודית לניהול מרכזי שיווק בריצים. המערכת, שפותחה באמצעות מחולל היישומים וויזורים, מתחברת לבקרים מתורכנים של חברת ריימקס הנמצאים במרכזי השיווק, ואוספת נתונים על תפוקת הביצים של כל אחד מהספקים.

אבי בליזובסקי
גרמניה בתערוכה
בהשקעה של שני מיליון שקל נפתחה תערוכת סימבר

ברשת רומינוס פיצה עמלו אתמול שעה ארוכה על פיצה בצבעי רגל ירוך, שקטורה מטר אחר. הפיצה נשלחה לביתו של ראש הממשלה, יצחק רבין, בתליאבי.

נסגר מפעל המסננים

מפעל תעשיות מסננים בתל-אביב נסגר בימים אלה ו-70 עובדים קיבלו פיצוי פיטורים מוגדלים. מכונית המפעל נמכרה ליום מדרום-אפריקה. היים שררה, המטפל בעובדי המתכת מטעם מועצת פרעלי תל-אביב, טוען שהמפעל נסגר מאחר שלא עמד בתחרות מול מסננים מיוכאים מדרום-קוריאה. לדבריו, באזור שבו נמצא המפעל, רמת-החייל, נוטים מפעלים למכור את המגרשים שעליהם הם מצויים, בשל המ

סרטון פרסומת ישראלי נוסף עלה לשלב הגמר בתחרות הפרסום הבינלאומית LIAA, בלונדון. הסרטון הופק על ידי בינגי לינאל-טלע עבור צמיגי אליא-נס.

גפני נגר קיפוח

ח"כ משה גפני (יחדות החר"ה) טען אתמול, כי תקציב הרישיות מופלה לרעה לעומת תקציב המוסדות להשכלה גבוהה. לדבריו, התקציב לכל תלמיד ישיבה עומד על 4,155 שקל לשנה, בעוד שתקציב לכל תלמיד במוסד להשכלה גבוהה עומד על 32,117 שקל. במוסדות להשכלה גבוהה לומדים

- ארו לביא מונה לסמנכ"ל כספים בשמיר תעשיות מזון, לייצור סלטים.
- שמואל אלקן מונה למנהל חטיבת האלקטרוניקה בתעשייה האווירית, במקום משה אורשט שפרש.
- תמר ליבט מונתה למנהלת מחלקת ההזמנות במלון כפר המכביה.
- יגאל הנגבי מונה לסמנכ"ל גדות מסופים לכימיקלים.
- אילן מנור מונה למנהל אש"כול ירושלים של בנק ספחות, הכולל את סניפי הבנק בירושלים, רמת-אשכול, גאולה, בית-שמש, לוד ורמלה.
- יואל יצקן מונה למנהל המכירות של חברת חוצות זהב.
- עופר רנזובסקי מונה למנהל השיווק של חברת כרמל מלר-נות.
- רמי קרסין מונה לסמנכ"ל בנק אמריקאי ישראלי.
- ניר בן-ברוך מונה למנהל הכספים של אחות בית.

חברה למזון לתינוקות מהולנד משווקת מוצריה בישראל

מישראל היה שותף במשך שנתיים וחצי בניסיונות הייצור של הנוסחות הכשרות, עד לקבלת המוצר הסופי. בתחילה תשווק החברה נטורי לון באבקה המיועדת לתינוקות בריאים, ונטורילון סויה עבור תינוקות שאינם מסוגלים לעכל חלב. לחברה 14 מפעלים בעולם והיא מייצאת את מוצריה ל-65 מדינות. מחזור המכירות העולמי של נטורישיה הגיע ב-93 ל-900 מיליון דולר. במחצית '94 גדלו רווחיה ב-10.8%.

מאת זהר בלומנקרניץ
חברת נטורישיה מהולנד, המייצרת תחליפי חלב לתינוקות, החלה לשווק את מוצריה בישראל, באמצעות חברת גוריי. לא מכבר רכשה החברה את חברת הבריטית קאו אנד גייט, המתמחה בייצור מוצרי חלב. אתמול ריווחה נטורישיה, כי תשווק בארץ מוצרים כשרים למדרין לתינוקות מחלב מקומי, בהשגת הרב רובין ובחתימת ועד הקהילות החרדיות. לדבריה החברה, צוות של רבנים

גמביט עומדת לחתום על הסכם לשיתוף פעולה עם קונצרן יפאני

OEM (ייצור רכיבים תחת שם המומין) עם חברות מובילות ביגל"אומיות. לדבריו, "זהו הסכם אסטרטגי ראשון מסוגו בתחום תקשורת הנתונים בין ענק יפאני לבין חברת תקשורת ישראלית, ואנו רואים בו פריצת דרך ממשית לשוק היפאני". החברה היפאנית שעמיה ייתאם ההסכם היא קונצרן גדול, העוסק בייצור ובשיווק מוצרים לשוק הירפאני והעולמי בהיקף שנתי של יותר מעשרה מיליארד דולר לשנה. חברת גמביט מנועה מלציין את שם החברה, עד לחתימת החוזה.

מאת אבי בליזובסקי
חברת גמביט מיוקעם ריווחה אתמול, כי היא נמצאת בשלבים מתקדמים של משא ומתן עם קונצרן יפאני, על שיתוף פעולה אסטרטגי בין החברות. לדבריה החברה, ההסכם יכלול, בין היתר, פיתוח וייצור משותף של קו מוצרי המבוסס על מוצרי גמביט בתחום רשתות התקשורת. ראובן גמליאל, מנכ"ל גמביט, מסר כי ההסכם עם הקונצרן היפאני משתלב בכוננת החברה לייצא את מוצריה באמצעות הסכמי

נעלי צ'יקו ייוצרו בישראל

נעלי צ'יקו מיוצרות לתינוקות ולילדים עד גיל שמונה. לדבריו סניב, מפעל שי ייצר את הנעלים על פי הירע של צ'יקו-איטליה, ואת חומר הגלם לנעליים ירכוש ממפעל האם באיטליה. נעלי החורף המיובאות של צ'יקו משווקות בחנויות הנעליים ובחנויות התינוקות בישראל. לדבריו סניב, "הנעליים עשויות עור, והן בעלות סוליות גומי המונעות החלקה ומסייעות ביציבה כנכונה לרגל הרכה. לכל הנעליים כטנת עור שעברה עיבוד מיוחד למניעת גירויים".

מאת זהר בלומנקרניץ
נעלי הילדים של חברת צ'יקו האיטלקית ייוצרו בישראל, החל מגנובמבר. כך מסר אתמול אריק סניב, מנהל השיווק של היבואנית גוריי לתינוק. לדבריו סניב, מפעל הנעליים שי ייצר בארץ את קולקציית הקיץ של צ'יקו - סנדלים, סניק'רס, נעליים גבוהות ונעלי צעד ראשון. סניב אמר, כי ייצור הנעליים בישראל יוזיל את מחיריהן בכ-20%.

אלדור מחשבים תספק לבזק ציוד ב-600 אלף שקל

זכתה במכרז כיוון שהציגה את יחסי העלות והתועלת הטובים ביר, תר, ובשל יכולתה של אלדור לתחזק את הציוד שיוקנו באתרים של בזק. אלדור מחשבים, נחשבת לאחת מחברות המחשבים הגדולות בישראל. לאחרונה נרכשה על ידי חברת טלורר מבעליה הקודמים ב-8.5 מיליון דולר. החברה מתמחה במתן פתרונות מערכתיים למחשבים בארגונים בינוניים וגדולים.

מאת אבי בליזובסקי
חברת אלדור מחשבים תספק לחברת בזק שרתים ומרפסות בשווי כולל של כ-600 אלף שקל. אלדור, שזכתה במכרז המחשבים של בזק, תספק שרתי מחשב של החברה האמריקאית DELL POWEREDGE, ועשרות מדפי סות מהירות מתוצרת חברת פוג'יסו היפאנית. גיורא לייטרסוורף, מנהל אגף מערכות באלדור, מסר כי החברה

תוכנה עסקית אחרת

שעבדו עם תוכנות עסקיות אחרות. הם עשו זאת שבים חשבשבת, עדיף עכשיו.

חשבשבת
והעסק עובד חכם

בית חשבשבת: רח' בית הלל 3, שכ' מונטיפיורי, תל-אביב 67017
טל': 03-5631919
סניף צפון: שלמה בן יוסף 10, זיפה, 04-418222

**משרד החקלאות
המנהל הכללי**

כט' באייר תשנ"ד
10 במאי 1994

לכבוד
בועז רדי
עוזר שר האוצר

הנדון: ישובי קוי עימות לענין חוק גל

בתשובה לפנייתך אלי:

1. מצ"ב רשימת ישובי קוי העימות ע"פ רשימת משרד הבטחון (ינואר 93).
2. משרד החקלאות המליץ במכתבו מיום 12.10.93 (מצ"ב) להוסיף לרשימה זו את הישובים הבאים:
 - א. ישובי המעטפת החיצונית של המדינה הגובלים עם רצועת עזה ומצרים (קדש ברנע, כמהין וישובי פתחת שלום).
 - ב. ישובי גוש קטיף והר חברון (כולל שקף הנמצאת על הקו הירוק).
3. בימים אלה נחתמים ההסכמים על הפלשתינאים, ולכן אנו ממליצים להוסיף לרשימה הנ"ל את כל המושבים הנמצאים במרחק של 5 ק"מ מגבול הרצועה הכוללים:
 1. ישובי מ.א. אשכול - שדה ניצן, אוהד, תלמי אליהו, ישע, מבטחים, עמיעוז, עין הבשור.
 2. ישובי מ.א. עזתה - שובה, זמרת, כמר מימון, שוקדה.
 3. ישובי מ.א. שער הנגב - יכני.

ב ב ר כ ה

יונתן בשיא
המנהל הכללי

העתקים: יוסי ישי - מנהלת הסדר המושבים
זכריה חג'בי - כאן
איציק קליין, יוחנן שליין - חשכ"ל

מדינת ישראל
משרד החקלאות

הנהלה

כ"ז תשרי תשנ"ד
12 אוקטובר 1993
מס' מכתב: 68

לכבוד
מר שוקי אורן
סגן החשב הכללי
משרד האוצר
ת.ד. 883
ירושלים, 91008

א.נ..

הנדון: רשימת ישובי קוי עימות לענין סעיף (1)
לחוק ההסדרים במיגזר החקלאי המשפחתי התשנ"ב
(הצעה)

רשימת ישובי קוי עימות:

גליל	רמת הגולן ובקעת הירדן	ערבה	גוש קטיף הר חברון	פתחת שלום נגב
אביבים	אבני איתן	חצבה	בדולח	דקל
אבן מנחם	אורטל	מצפה שלם	בית יתיר	יבול
אליפלט	אליעד	נאות הכיכר	גדוד	יתד
אלמגור	אלוני הבשן	סמר	גדוד	כמהין
אלקוש	אלמוג	עידן	גן-אור	פריגן
אמירים	אלרום	עין יהב	גני טל	קדש ברנע
בית הלל	אניעם	עין תמר	כרמל	רתמים
בן עמי	אפיק	פארן	מעון צביאל	שדי אברהם
בצת	ארגמן	צופר	נחושה	תלמי יוסף
גורן	בית הערבה		נצר חזני	
דובב	בית יוסף		עצמונה	
דישון	בקעות		קטיף	
דלתון	גבעת יואב		תלם	

גליל	רמת הגולן ובקעת הירדן	ישובי ביכורה
זרעית	גבעת יואב	רחוב
חוסן	גילגל	רויה
חזון	גישור	שדי תרומות
יסוד המעלה	גיתית	
יערה	הר אודם	
כלנית	ורד יריחו	
כנף	חמרה	
כפר יובל	יונתן	
כפר שמאי	ייטב	
כרם בן זמרא	יפית	
לבנים	ירדנה	
לימן	כפר חרוב	
לפידות	כפר מחולה	
מטולה	מבוא חמה	
מירון	מיצר	
מעונה	מכורה	
מר גליות	מעלה גמלא	
משמר הירדן	מצפה שלום	
נהריה	מרום גולן	
נטועה	משואה	
ספסופה	נאות גולן	
עבדון	נוב	
עין יעקב	נוה אטיב	
עלמה	נטור	
פקיעין	נעמה	
צוריאל	נערן	
ראש פינה	נתיב הגדוד	
רמות נפתלי	עין זיון	
רמת מגשימים	פצאל	
שאר ישוב	קדמת צבי	
שבי ציון	קדרים	
שדה אליעזר	קליה	
שומרה	קלע	
שזור	קשת	
שפר	רועי	
שתולה	רמות	
	שדה מחולה	
	שעל	
	תומר	

ב ב ר כ ה ,

זכריה ח' גבי
עוזר שר החקלאות

העתק:
יעקב צור - שר החקלאות
יונתן בשיא - מנכ"ל המשרד

רח' ארניה 8 הקריה, ת.ד. 7011 תל-אביב, מיקוד 61070 טל' 03-69711559

מדינת ישראל
משרד האוצר

לשכת היועץ המשפטי

כ"ז בסיון התשנ"ד
31 ביוני 1994

ת.94-30539

אל: מר בועז רדי
יועץ שר האוצר, לשכת השר

הנדון: ישובי קו העימות לענין "חוק גל"

בהמשך למכתבי אל שר האוצר מיום 20.4.94 ומכתבו של מנכ"ל משרד החקלאות מיום 10.5.94, אבקש להבחיר כי גם רשימת הישובים החדשה שצורפה למכתבו של מנכ"ל משרד החקלאות אינה הרשימה המדוייקת של הישובים הקדמיים שקבעה מיפקדת פיקוד העורף, וזו כוללת יישובים שלא הוגדרו כך.

יתר על כן, במכתבו הנ"ל מציע מנכ"ל משרד החקלאות להוסיף עוד לרשימה גם מושבים נוספים הנמצאים במרחק 5 ק"מ מגבול רצועת עזה, והכוללים ישובים במועצות האיזוריות אשכול, עזתה ושער הנגב. מדובר למעשה בישובים הקרובים מאוד למרכז הארץ, ולדעתנו, יהיה זה מאוד מרחיק לכת להגדירם כישובי קו עימות.

לגבי ישובי גוש קטיף, פתחת שלום והר חברון - מאחר ואלו אינם מטופלים ברשימות מפקדת פיקוד העורף, אני מציעה להשאיר את הענין להחלטת השרים.

אשר למכתבו של מר ש. רייזמן - מנכ"ל התאחדות האיכרים - אכן ישנם מספר ישובים שבהם מתגוררים חקלאים פרטיים ויש להכלילם ברשימה (בהתאם לרשימת מפקדת פיקוד העורף). מדובר רק בישובים: מנחמיה ואילת.

הטיפול בנושא זה הינו דחוף וחיוני לביצוע החוק, ויש גם לחץ מועדת הכלכלה של הכנסת בענין זה.

בהתאם לאמור, אודה לך אם תדאג לסיכום הענין בין השרים בהתאם לאמור במכתבי מיום 20.4.94, על מנת שנוכל להביאו לאישור ועדת הכלכלה.

ב ב ר כ ה,

ימימה מזוז
סגן היועץ המשפטי

העתק:
המנהל הכללי
החשב הכללי
הממונה על התקציבים

מדינת ישראל
משרד האוצר

לשכת היועץ המשפטי

ט' באייר התשנ"ד
20 באפריל 1994

ת.94-30146

Handwritten signature/initials

אל: מר אברהם (בייגה) שוחט
שר האוצר

הנדון: "חוק גל" - ישובי קו העימות

בהתאם לחוק הסדרים במגזר החקלאי המשפחתי ("חוק גל"), שר האוצר ושר החקלאות נדרשים לקבוע את רשימת ישובי קו העימות, אשר בהתאם להוראות החוק יקבלו יחס מועדף במסגרת הטיפול בחובם לפי החוק. עיקר החטבה הניתנת לישוב שהוגדר כישוב קו עימות ולתושביו, היא בכך שאין לממש את נכסיהם החקלאיים ונכסים יצרניים אחרים אף אם כושר החזר שלהם מחייב מחיקה בשיעור העולה על 40%.

משרד החקלאות העביר אלינו רשימה של ישובים שלדעתו יש לכלול אותם בהגדרת ישובי קו העימות. רשימה זו אינה מבוססת על קריטריון ברור כלשהו, ולא נראה שניתן לקבוע רשימה כזו אשר יש בה הטבה כספית משמעותית ביותר, על חשבון הנושים מבלי לבסס אותה על קריטריון ברור.

במפקדת פיקוד העורף קיימת רשימת ישובים שהוגדרו בסמכות שניתנה לשר הבטחון בתקנות הג"א כישובים קדמיים.

הגדרה זו נוגעת למיקלוט ובניה בטחונית, והישובים מסווגים לעניינים אלו בשלוש רמות.

הישובים באזורי יהודה, שומרון וחבל עזה אינם מוגדרים כקדמיים. במסגרת הסכמה בין משרדי הביטחון, האוצר והשיכון סווגו ישובים אלה לענין מרכיבי ביטחון להם הם זכאים כישובים בתוך אוכלוסייה עויינת. במסגרת אותה הסכמה ניתן גם סיווג של ישובים ליד אוכלוסייה עויינת לישובי תפר שהינם הישובים בתוך הקו הירוק בסמוך לו, וגם אלו מסווגים רק לענין מרכיבי ביטחון ברמות נמוכות יותר מאשר הישובים שהינם בתוך אוכלוסייה עויינת.

אנו מציעים לאמץ כישובי קו עימות לעניין חוק גל את כל הישובים הקדמיים לפי הרשימה שבתקנות הג"א וכן ישובים הנמצאים בתוך איו"ש ורצועת עזה.

להלן רשימת ישובי קו העימות המוצעת, לפי סיווגם כישובים קדמיים:

א. רמת הגולן ובקעת הירדן:

אבני איתן, אורטל, אליעד, אלוני הבשן, אלמוג, אלרום, אניעים, אפיק, ארגמן, בית יוסף, בקעות, גבעת יואב, גילגל, גשור, גיתית, הר אודם, ורד-יריחו, חמרה, יונתן, ייטב, יפית, ירדנה, כפר חרוב, כפר מחולה, מבוא חמה, מיצר, מכורה, מעלה גמלא, מרום גולן, משואה, נאות גולן, נוב, נווה אטיב, נטור, נעמה, נערן, נתיב הגדוד, עין זיוון, פצאל, קדמת צבי, קליח, קלע, קשת, רועי, רמות, מחולה, שעל, תומר.

מדינת ישראל
משרד האוצר

לשכת היועץ המשפטי

כ"ז בסיון התשנ"ד
31 ביוני 1994

ת.94-30539

Handwritten signature/initials

אל: מר בועז רדי
יועץ שר האוצר, לשכת השר

הנדון: ישובי קו העימות לענין "חוק גל"

בהמשך למכתבי אל שר האוצר מיום 20.4.94 ומכתבו של מנכ"ל משרד החקלאות מיום 10.5.94, אבקש להבהיר כי גם רשימת הישובים החדשה שצורפה למכתבו של מנכ"ל משרד החקלאות אינה הרשימה המדוייקת של היישובים הקדמיים שקבעה מיפקדת פיקוד העורף, וזו כוללת יישובים שלא הוגדרו כך.

יתר על כן, במכתבו הנ"ל מציע מנכ"ל משרד החקלאות להוסיף עוד לרשימה גם מושבים נוספים הנמצאים במרחק 5 ק"מ מגבול רצועת עזה, והכוללים יישובים במועצות האיזוריות אשכול, עזתה ושער הנגב מדובר למעשה ביישובים הקרובים מאוד למרכז הארץ, ולדעתנו, יהיה זה מאוד מרחיק לכת להגדירם כיישובי קו עימות.

לגבי יישובי גוש קטיף, פתחת שלום והר חברון - מאחר ואלו אינם מטופלים ברשימות מפקדת פיקוד העורף, אני מציעה להשאיר את הענין להחלטת השרים.

אשר למכתבו של מר ש. רייזמן - מנכ"ל התאחדות האיכרים - אכן ישנם מספר יישובים שבהם מתגוררים חקלאים פרטיים ויש להכלילם ברשימה (בהתאם לרשימת מפקדת פיקוד העורף). מדובר רק ביישובים: מנחמיה ואילת.

הטיפול בנושא זה הינו דחוף וחיוני לביצוע החוק, ויש גם לחץ מועדת הכלכלה של הכנסת בענין זה.

בהתאם לאמור, אודה לך אם תדאג לסיכום הענין בין השרים בהתאם לאמור במכתבי מיום 20.4.94, על מנת שנוכל להביאו לאישור ועדת הכלכלה.

ב ב ר כ ה,

Handwritten signature
ימימה מזוז
סגן היועץ המשפטי

העתק:
המנהל הכללי
החשב הכללי
הממונה על התקציבים